

ÚHEL POHLEDU WAYS OF SEEING

Současné projekty architekta Petra Franty
Current Projects by the Architect Petr Franta
1993 – 2004

PETR FRANTA

ÚHEL

POHLEDU

WAYS OF

SEEING

Výstava *Úhel pohledu* je další „splátkou dluhu“, kterou Česká republika vyjadřuje uznání krajanům, kteří odešli do exilu a dokázali se v nových podmínkách prosadit. V oblasti architektury se nejedná o první počín – rád bych se zmínil zejména o výstavě *Čeští architekti v zahraničí*, kterou připravil odbor kulturních a krajanských vztahů Ministerstva zahraničních věcí České republiky a Galerie Jaroslava Fragnera v rámci pražského Týdne zahraničních Čechů v roce 2003. Na této výstavě, která byla kromě Prahy představena také v Brně, Zlíně a Berlíně a chystá se její prezentace v Drážďanech a Káhiře, je zastoupeno patnáct předních českých exilových architektů, mezi nimiž zaujímá důstojné místo i Petr Franta svým projektem „Centre de Création“ v Montréalu. A jestliže Galerie Jaroslava Fragnera uspořádala – opět ve spolupráci s MZV ČR – v roce 2000 výstavu *Na hraně*, obsahující Frantovy práce z období kanadského exilu v letech 1977–1990, výstavou *Úhel pohledu* se autor vrací do svého exilového domova, aby zde představil nové práce vzniklé po návratu do své – nyní opět svobodné – vlasti. Kruh se uzavřel.

The exhibition *Ways of seeing* is another “repayment of debt” with which the Czech Republic expresses appreciation of its compatriots who went into exile and succeeded in making a name for themselves in their new surroundings. In the field of architecture, it isn't the first such project – I'd like to make special mention of the exhibition *Czech Architects Abroad* that was prepared by the Culture and Compatriot Relations Section of the Czech Foreign Ministry and the Jaroslav Fragner Gallery as part of the Week of Czechs Abroad staged in Prague in 2003. This exhibition, shown not just in Prague but also in Brno, Zlín and Berlin and also due to be held in Dresden and Cairo, features the work of fifteen leading Czech exile architects, among whom Petr Franta is well represented by his “Centre de Création” project in Montréal. If the Jaroslav Fragner Gallery (once again in collaboration with the Culture and Compatriot Relations Section of the Czech Foreign Ministry) staged the exhibition *On the Edge* in 2000, including Franta's work from the period of his Canadian exile between 1977 and 1990, with his exhibition *Ways of seeing* he is now returning to his exile home in order to present new work dating from after his return to his native land, now a free one again. He has come full circle.

Zdeněk Lyčka,
ředitel odboru kulturních a krajanských vztahů
Ministerstva zahraničních věcí České republiky
Director of the Culture and Compatriot Relations Section
of the Czech Foreign Ministry

ÚHEL POHLEDU WAYS OF SEEING

současné projekty
current projects
Petr Franta 1994 – 2004

Putovní výstava současných projektů / A travelling exhibition of current projects
Vernisáž / Opening: Montreal, McGill Exhibition Hall 18./10./2004

Výstava pořádaná Odborem kulturních a krajaňských vztahů Ministerstva zahraničních věcí ve spolupráci s Fakultou architektury Českého vysokého učení technického a ateliérem Petr Franta Architekti & asoc., s.r.o. přináší současné projekty architekta Petra Franty; navazuje na výstavní projekt „Na hraně“, věnovaný předchozí kanadské tvorbě (Praha, Fragnerova galerie 2000). Tato výstava představuje projekty a sleduje profesionální vývoj architekta Franty po jeho návratu do Prahy počátkem devadesátých let.

Organised by the Culture and Compatriot Relations Department, Ministry of Foreign Affairs, Czech Republic, in collaboration with the Faculty of Architecture, Czech Technical University (CVUT) and Petr Franta Architects & Associates, Prague, the current project serves as a sequel to the exhibition of architect Petr Franta's earlier work in Canada (Prague, Fragner Gallery of Architecture, 2000). The present exhibition traces Franta's projects and professional development after his return to Prague in the early 1990s.

Kurátor výstavy / Exhibition curator:
Irena Žantovská-Murray

Obsah / Contents

Pouť od Vltavy k řece sv. Vavřince a zpět / Journey from Vltava river to St. Lawrence and comeback, <i>Vladimír Šlapeta</i>	10
Úhel pohledu: „virtuální“ dialog / Ways of seeing: a “virtual” dialogue, <i>Irena Žantovská-Murray & Petr Franta</i>	16
Na Příkopě 13, Praha / Na Příkopě 13, Prague	30
Kostel sv. Rodiny / Church of Holy Family, Luhačovice	34
Mezinárodní letiště Praha Ruzyně / Prague International Airport Ruzyně	38
Záhřebská 23–25, Praha / Prague	44
Ateliér / Loft Studio	48
Palác Flora, Praha / Flora Palace, Prague	52
Klub a divadlo Lávká, Praha / Club and Theatre Lávká, Prague	58
Synagoga / Synagogue, Polná	60
EBC Evropská 53, Praha / Prague	62
Ateliérové bydlení / Loft apartments Koží 1, Praha / Prague	64
Bytový dům / Apartment house Divadelní 22, Praha / Prague	66
Anděl City, Praha / Prague	68
Court of Lions, Lee Balter's Castle, Garrison, New York	72
Zastupitelský úřad ČR Londýn / Czech Embassy London, UK	74
Řízení letového provozu / Air Traffic Control, Jeneč (Prague west)	76
Palác Těšnov / Těšnov Palace, Praha / Prague	78
Pražský výstavní areál / New Prague Exposition Site, Praha / Prague	82
Česká čtvrť, Šanghaj, Čína / Czech Quarter, Shanghai, China	84
Pěší lávka Karlín–Holešovice / Footbridge Karlín–Holešovice, Praha / Prague	86
Bytový dům Bezovka / Residential House Bezovka, Praha / Prague	88
Pasáže Ružinov, Bratislava, SR / Shopping Centre Ružinov, Bratislava, Slovakia	90
Museum skla Moser / Glass Museum Moser, Karlovy Vary	92
Wilsonovo nádraží / Wilson Railway Station, Praha / Prague	94
Masarykovo nádraží / Masaryk Railway Station, Praha / Prague	96
Rozvoj území nákladového nádraží Žižkov / Development of freight train station site, Žižkov, Praha / Prague	98
Curriculum vitae	101
Bibliografie / Bibliography	108
Vybrané výstavy / Selected exhibitions	111
Poděkování a kredity autorům, spoluautorům a spolupracovníkům k jednotlivým projektům	
Thanks and credits to authors, co-authors and collaborators in the individual projects	112
Jmenný rejstřík / Name index	114

POUŤ OD VLTAVY K ŘECE SVATÉHO VAVŘINCE A ZPĚT JOURNEY FROM VLTAVA RIVER TO ST. LAWRENCE AND COMEBACK

Psát předmluvu k výstavě prací kolegy a spolužáka je zvláštním úkolem: v paměti se vybavuje doba, v níž jsme vyrůstali a studovali, která je dnes mladší generaci již těžko pochopitelná: doba tajících ledů stalinismu a poté Pražského jara 1968.

Petr Franta pocítil naplno její konsekvence. Jeho dědeček, který obýval velkorysý byt na bulváru „politických omylů“ – Vinohradské třídy, přišel o veškerý majetek a otec zemřel na následky komunistického kriminálu. Když Milan Kundera vzpomínal na tuto dobu zapomnění a ideologického útoku, zmínil i případ tohoto vinohradského bulváru, který tak často v průběhu minulého století měnil své jméno: Černokostelecká ulice, třída maršála Foche, třída polního maršála von Schwerina, Stalinova třída a teprve od šedesátých let konečně Vinohradská. V prostředí Vinohrad s intenzivní zástavbou z doby „Gründerzeit“, začal Petr Franta vnímat hodnotu urbanistického kontextu pražské metropole, v níž se mísí zástavba obytných bloků z přelomu století v historických kostýmech s výraznými solitery městského divadla, městské tržnice a kostelů, z nichž první svou polohou i stylem připomíná vídeňský Votivkirche, druhý je mistrovským dílem slovinského architekta Josipa Plečnika a třetí, protestantský sbor československé církve je postaven ve funkcionalistickém duchu architektem Pavlem Janákem, s polyfunkčními městskými paláci v duchu secese přelomu století a národního slohu počátku dvacátých let, s mosaikou kaváren, restaurací a obchodů v parteru s „plombami“ v sebevědomém duchu mezinárodního slohu meziválečné éry.

V jedné z takových kaváren, zvané Hlavovka na nároží náměstí Miru a Italské ulice (zničené na počátku devadesátých let), sedával spisovatel Karel Čapek s herečkou Olgou Scheinflugovou a svým bratrem malířem Josefem Čapkem, zde vedl debaty, určující intelektuální klima meziválečné Prahy. Nedaleko odtud – při ústí Francouzské ulice – bydlel v penthouse paláce pojišťovny soukromých úředníků na počátku třicátých let architekt Jaromír Krejcar se svou ženou Milenou Jesenskou, adresátkou dopisů Franze Kafky, která odtud redigovala časopis Svazu československého díla „Žijeme“...

Tento, v padesátých letech nám odíraný svět, mohl být v té době Frantou spíše jen tušený a teprve s velmi opatrným a pozvolným uvolňováním režimu a rozšiřováním obzoru přes tehdejší tuhé omezení postupně objevený. Tomuto klimatu odpovídal i pražský „downtown“ s komplikovaným systémem městských pasáží v okolí Vavřínského náměstí a Zlatého kříže, ať už šlo o secesní pasáž Koruna a Lucerna, nebo Fénix v kulturovaném art-deco stylu až po funkcionalistické pasáže Černá růže, paláce Svazu československého díla nebo kina Broadway (za našich časů přejmenovaného na Sevastopol...), kterému přišel na chuť a který ho později inspiroval.

To již začala doba tání, která se nejspíše nejvíce projevila v nové vlně českého filmu a divadla a snad nejlépe ji charakterizoval film režiséra Pavla Juráčka Postava k podpírání. S ním však i celá nová filmová vlna s Milošem Formanem, Evaldem Schormem nebo Věrou Chytilovou.

It's a special task to write an introduction to an exhibition of work by a colleague and former fellow student; what springs to mind is the period during which we grew up and studied, one that's very difficult for the younger generation of today to understand – the era of Stalinism's thawing ice and the Prague Spring of 1968. Petr Franta felt the consequences of that period to the full. His grandfather, who lived in a spacious apartment on the boulevard of 'political misadventures', Vinohrady Avenue, lost all his property and his father died as a result of being jailed by the Communists. When Milan Kundera recalled that time of forgetting and ideological suppression, he also mentioned the case of this Vinohrady boulevard that changed its name so often during the 20th century: Černokostelecká Street, Marshal Foche Avenue, Field Marshal von Schwerin Avenue, Stalin Avenue and finally, from the 1960s, Vinohrady Avenue.

In the setting of the Vinohrady district, with its intense architecture complexes dating from the era of "Gründerzeit", Petr Franta began perceiving the value of metropolitan Prague's urban context, in which the complexes of residential blocks dating from the turn of the 20th century in their historical costumes mixed in with striking solo constructions such as the Municipal Theatre, the municipal market and churches, of which the first is reminiscent of a Viennese Votivkirche in terms of its location and style, the second is a masterwork by the Slovenian architect Josip Plečnik and the third, belonging to the Protestant Church of Czechoslovakia, was built in a Functionalist spirit by the architect Pavel Janák. Added to this ensemble were multifunctional municipal palaces in the spirit of turn-of-the-century Art Nouveau and the national style of the 1920s with a mosaic of cafés, restaurants and ground-floor shops with "dental fillings" (buildings inserted between older ones) in the self-conscious international style of the interwar era.

It was in one of those cafés, called Hlavovka, on the corner of náměstí Miru and Italská St (destroyed at the beginning of the 1990s) that Karel Čapek used to sit with the actress Olga Scheinflugová and his artist brother Josef Čapek, conducting debates together and determining the intellectual climate of interwar Prague. Not far from there, at the end of Francouzská St, the architect Jaromír Krejcar lived in the penthouse of a private officials' insurance company palace in the late 1930s with his wife Milena Jesenská, whom Franz Kafka sent letters to, and who edited the magazine of the Czechoslovak Werkbund "Žijeme" (We're Living) from that very apartment...

This world, which was denied us during the 1950s, could only be implicitly sensed by Franta at that time, and it was only with the cautious and gradual relaxing of the regime and the expanding of its horizon with the new feature of the Prague "downtown" with its complex system of urban arcade passages in the vicinity of Wenceslas Square and Golden Cross, whether it was the Art Nouveau Koruna and

Oldřich Týl, pasáž Černá růže, Praha / Black Rose Passage, Prague 1929–1930

vou, nebo nezapomenutelná inscenace Hamleta v Národním divadle a rozvoj malých, avantgardních divadelních scén. S otevřením do světa souvisely i návštěvy Louise Armstronga, Jean-Paula Sarrtra nebo londýnského divadelního režiséra Petera Brooka v Praze. Tyto události v divadle, filmu a také literatuře doprovázely i impulsy z výtvarného umění, jakými byly například retrospektivní výstavy Františka Tichého a Jana Zrzavého v Mánesu a od poloviny šedesátých let konsekventním programem Jindřicha Chalupeckého ve Špálové galerii, oživením provokativními happeningy Eugena Brikcia. V architektuře, sešroubované v tehdejší Československu monopollem zestátněné stavební výroby a diktátem státních projektových organizací Stavoprojekt, šel však vývoj podstatně pomaleji. Také ve škole architektury na české technice v Praze, kam Petr Franta vstoupil v roce 1966, se reforma rychle se prosazující ve volných uměních projevovala jen velmi umírněně, spíše díky studentům a jejich dychtivosti a touze překonat železnou oponu a znovu se propojit s Evropou. To vedlo i k dobrodružným putováním západní Evropou, které podnikl autostopem v létě roku 1967 do Skandinávie, o rok později do Francie, Itálie, Švýcarska a Německa a v roce 1969 do Belgie, Holandska a Francie.

Jeho nejvýznamnějším profesorem byl František Čermák (1903–1996), jeden z mladších reprezentantů meziválečné generace funkcionalistů, který ve škole jako zážrakem přežíval a jako frankofil a dlouholetý člen komise UIA pro zdravotnické stavby infiltroval do svých žáků ne-

Ludvík Kysela a stavební kancelář firmy Bata, palác Bata, Praha Bata department store, Prague, 1929–1930

Lucerna passages, or Phoenix in its refined Art Deco style, the Functionalist Černá růže (Black Rose) passages, the Czechoslovak Werkbund palace and the Broadway Cinema (renamed the Sevastopol in our day), which he came to like and which later inspired him.

This began as early as the period of the Thaw, which manifested itself in a new wave of Czech film and theatre, perhaps best characterized by director Pavel Juráček's film Figure for Supporting. Juráček was accompanied, though, by a whole new wave of filmmaking including Miloš Forman, Evald Schorm and Věra Chytilová, while in theatre there was the unforgettable staging of Hamlet at the National Theatre and the development of young theatre scenes. This opening out to the world was connected with visits to Prague by Louis Armstrong, Jean-Paul Sartre and the London theatre director Peter Brook. These events in theatre, film and literature were accompanied by impulses in art such as the retrospective exhibitions of work by František Tichý and Jan Zrzavý at the Mánes Gallery in Prague, and from the mid-1960s onwards, Jindřich Chalupecký's consequential programme at the Špála Gallery, enlivened by Eugen Brikcius' provocative happenings. This development was much slower in architecture, however, since in Czechoslovakia at that time it found itself in the grip of the nationalized building production monopoly and the dictate of the Stavoprojekt state architecture planning organisations. The same was true for the school of architecture at the Czech Technical College in Prague, where Petr Franta began studying in 1966.

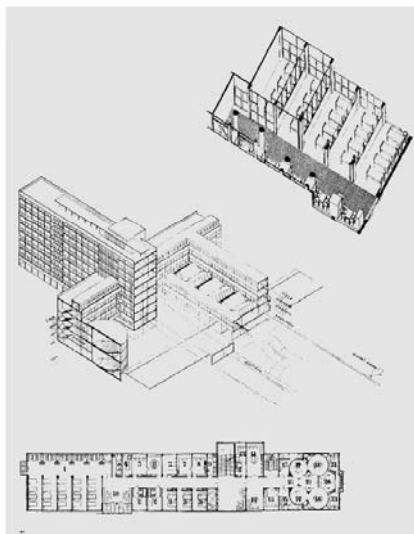

František Čermák, Gustav Paul, Antonín Tenzer – TBC sanatorium Vráž 1935–1936

nápadně evropské ideje. U něho Petr Franta absolvoval diplomní projekt Lidové školy umění pro pražské předměstí v roce 1972. Následující zaměstnání v Projektovém ústavu výstavby hlavního města Prahy, v ateliéru ETA architekta Havránka, který mu umožnil relativně svobodnou tvorbu v době totálního duchovního útlumu, ve spolupráci s mladým kolegou Jiřím Gebertem a sochařkou Magdou Jetelovou, navrhoval pro bezduchá sídliště dětská hřiště...

V roce 1977 emigroval a usadil se v Montrealu: patnáctileté působení mu zde umožnilo koncipovat jak řadu obytných staveb v kanadské přírodě, jimiž reflektoval vývoj architektury v postmoderní době i možnosti usazení architektury ve volné krajině, tak i koncipovat pozoruhodné konverze historických budov, např. Motordromu z meziválečné doby od architekta Ernesta Cormiera. Upozornil na sebe také vítězným návrhem v urbanistické soutěži na starý montrealský přístav v roce 1981, jímž přispěl k následující regeneraci tohoto mimořádně významného historického komplexu. Také projekční aktivity v New Yorku, které rozvíjel paralelně, byly cennou zkušeností v jeho vývoji v osmdesátých letech. Jeho pobyt na americkém kontinentu symbolicky zakončila instalace výstavy českého kubismu v Canadian Centre for Architecture v roce 1992, v níž inteligentně akcentoval esenci kubistické architektury a designu generace Josefa Gočára a Pavla Janáka v daném výstavním prostoru.

Když se Petr Franta po sametové revoluci vrátil, objednal starou pražskou tramvaj a pozval kamarády k několikahodinové happeningové projížďce

František Čermák – Gustav Paul, univerzitní město Albertov, Praha University campus Albertov, Prague, 1944–1945

There, the reform that was quickly being put through elsewhere in the free arts made itself felt much less strikingly, doing so chiefly thanks to the students and their eagerness to transcend the Iron Curtain and rejoin Europe. This led to Franta's adventurous hitch-hiking through Western Europe – Scandinavia in 1967, France, Italy and Switzerland and Germany in 1968 and Belgium, Holland and France in 1969. His most important professor was František Čermák (1903–1996), one of the younger representatives of the interwar generation of Functionalists who miraculously lived on at the school, a Francophile and longstanding member of the UIA commission for medical buildings who infiltrated his students with subtle pro-European ideas. Under Čermák, Petr Franta graduated in 1972 with the diploma project Public Art Schools for the Prague Suburbs. Franta was subsequently employed at the Urban Planning Institute of the Prague City Development, in the ETA studio of architect Havránka, who allowed him to work relatively freely at a time of totalitarian suppression of the spirit; in collaboration with his young colleague Jiří Gebert and the sculptress Magdalena Jetelová, he designed children's playgrounds for soulless high-rise estates... In 1977 he emigrated and settled in Montreal; his fifteen-year career there enabled him to conceive a series of residential buildings in Canadian nature through which he reflected the development of architecture in Post-modern times as well as the possibility of locating architecture in free nature. He was also, however, able to design the remarkable

oe Prahou. Byl to jeho come-back do města, v němž vyrostl a jemuž hodlal v dalších letech věnovat plody své noutující energie.

Úspěch v soutěži na dostavbu pražského letiště a zadání této významné stavby byl základem pro první léta, v nichž spolupracoval do roku 1998 ve společenství s partnerem Michalem Brixem. Do této doby patřil i pečlivá rekonstrukce luxusního vlastního obytného domu Kotěrova žáka, architekta Václava Kopeckého v Londýnské ulici, kde si ve dvorním traktu zařídil ateliér, v němž Petr Franta pracuje až dodnes. Klima meziválečné doby tak prostředím tohoto neobyčejného domu ovlivňuje nenápadně jeho každodenní konání.

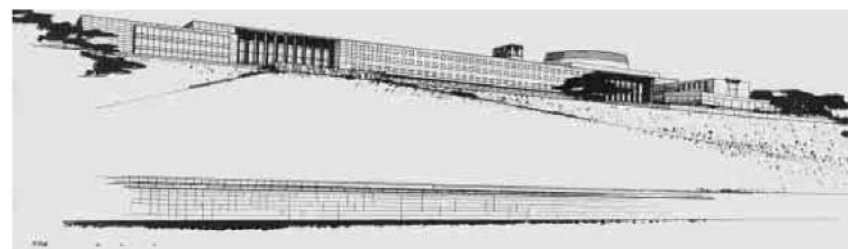
V době partnerství s architektem Michalem Brixem vznikly dvě významné stavby – kostel svaté Rodiny v Luhačovicích a zejména nový terminál pražského letiště v Ruzyni. Kostel patřil k prvním moderním sakrálním stavbám, které vznikly v českých zemích po sametové revoluci 1989. Nese v sobě inspiraci organickou koncepcí architektury a to jak vlastním chrámovým prostorem, komponovaným ve tvaru mandorly, tak i v na něm navazujícím do segmentového oblouku pojetém nízkém bloku přiléhajících funkcí fary a klubu. Ten orientuje vstup, akcentovaný kampanilou a vytváří před ním přirozené shromaždiště věřících pod širým nebem. Důraz na dřevěné konstrukce navazuje na tradici, kterou do prostředí Luhačovic vnesl na přelomu devatenáctého a dvacátého století Dušan Jurkovič.

Zatímco po emigraci do Montrealu byl jedním z nejvýznamnějších Frantových projektů vítězný soutěžní návrh na úpravu starého přístavu v Montrealu z roku 1981, po návratu do Prahy postavení nově založené společné kanceláře s Michalem Brixem umožnil úspěch v soutěži a zadání projektu na nový terminál leteckého přístavu v Ruzyni. Byla-li první větší realizace tohoto týmu ovlivněna „vernakulární“ a organickou notou, projekt pražského letiště je inspirován svou funkční náplní a reflektuje nejen její vysokou technickou povahu, ale zřetelně a symbolizuje ji zvláštností křivkou příhradových vazníků, inspirovaných snad elegantním tvarováním letadlových křídel. Ve vnitřních prostorech kladí architektura důraz na pohled do konstrukce střechy a výhled směrem k obloze. Tak se jim podařilo vytvořit důstojné prostředí, navazující na vysokou úroveň starších terminálů pražského letiště z poloviny třicátých a šedesátých let. Pro Petra Frantu samotného znamenala tato stavba i symbolický návrat z námořního přístavu na řece sv. Vavřince do leteckého přístavu svého rodného města. Je třeba proto jen litovat, že při dostavbě dalších prstů terminálu,

conversion of historical buildings such as the Motordrome by architect Ernest Cormier, dating from the interwar period. Franta also earned recognition by submitting the winning design in an urban-planning competition to renew the old Montreal harbour in 1981, thus contributing to the subsequent regeneration of this exceptionally important historical complex. His urban planning activities in New York that developed parallel to this were also a valuable experience. His stay on the American continent was symbolically concluded by his installation design for the exhibition of Czech Cubism at the Canadian Centre for Architecture in 1992, in which he intelligently accentuated the essence of Cubist architecture and design of Josef Gočár's and Pavel Janák's generation in the given exhibition space.

When Petr Franta returned after the Velvet Revolution, he hired a Prague tram and invited his friends on a happening-style excursion round Prague that lasted several days. It was his comeback to a city where he grew up and which he intended to devote his unflagging energy to during the years to come. His success in the competition to design an extension to Prague airport and the commissioning of this major construction provided the basis for his initial years back in this country, during which he worked until 1998 in association with his partner Michal Brix. Another project belonging to that period was the careful reconstruction of his own residence, a luxury apartment house designed for himself by the architect Václav Kopecký, a pupil of Jan Kotěra, situated in Londýnská Street. There, Franta set up his own studio in the courtyard tract where he works to this day. Through the surroundings of this exceptional house, the atmosphere of the interwar period discreetly influences his everyday activity. During his partnership with Michal Brix, two major building projects were realised: the Church of the Holy Family in Luhačovice and above all the new Prague Ruzyně airport terminal mentioned earlier. The church was one of the first ecclesiastical buildings to be built in the Czech lands following the Velvet Revolution of 1989. It features the inspiration of architecture's organic conception, both in terms of the church space itself, composed in the shape of a halo, and in the adjoining segmented arch of a low block serving the associated functions of the vicarage and church hall. This block orientates the entrance, accentuated by a campanile, and creates in front of it a natural congregation area for the faithful in the open air. The emphasis on the wooden construction follows

František Čermák – Gustav Paul, soutěžní návrh na budovu parlamentu, Letná, Praha, nejvyšší cena Competition entry, parliament building, first prize ex aequo, 1947

Václav Kopecký, vlastní obytný dům, Praha, Londýnská ulice
apartment building, Prague, Londýnská street, 1938–1939

k níž došlo v posledních letech, byli oba architekti pominuti a celý proces další výstavby je veden pouze v banální, komerční rovině.

Po osamostatnění Petra Franty do vlastní architektonické kanceláře vznikly shodou okolností dvě jeho stavby v prostředí jemu důvěrně známých Vinohrad.

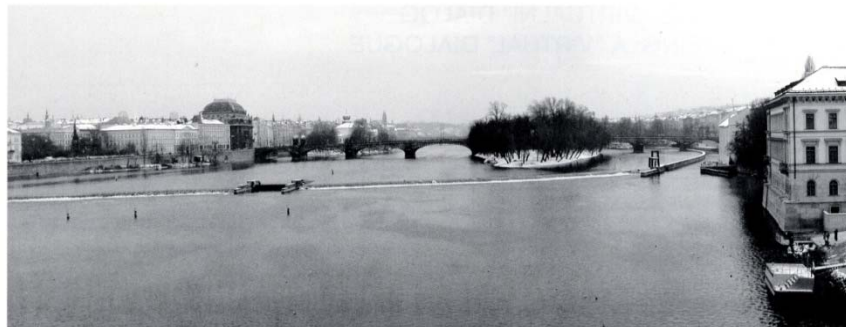
Při rekonstrukci a dostavbě dvou domů v Zahřebské ulici byl také znovu konfrontován s prací architekta Václava Kopeckého, v jehož vlastním domě má svůj ateliér. Václav Kopecký totiž ve dvacátých letech u jednoho z těchto dvou domů nahradil původní historickou fasádu moderní a tím ji purizoval. Frantova intervence o tři čtvrti století později byla podstatnější: původně obytné domy konvertoval na polyfunkční celek, v němž v přízemí a v 1. patře uličního bloku a dvorních objektech situoval kancelářské provozy, zatímco 2.–4. patro uličního bloku a podkrovní věnoval bydlení. Mezi uličním a dvorním traktem vytvořil atrium, reprezentativní prostor, zastřešený subtilní kovovou konstrukcí s eliptickým světlíkem. Pohledy k obloze, podobné jako v předešlých stavbách kostela i letiště hrají i zde významnou roli, a to nejen v atriu, ale také v podkrovních bytech, využívajících mezonetovým velkorysým členěním celý prostor krovu a nabízejících i krásné pohledy na pražskou střešní krajinu. Také Palác Flora je situován do prostoru Vinohrad, právě na hraně Olšanských hřbitovů a vytváří jakousi bránu do vnitřního města mezi blokovou zástavbou Vinohrad a zelení pražských hřbitovů. Inspirací nebyly jen pasáže v pražském Novém Městě z meziválečné doby, ale

on from a tradition that the architect Dušan Jurkovič introduced into the setting of Luhačovice at the end of the 19th and beginning of the 20th centuries.

While one of Franta's most important projects after his emigration to Montreal was his winning competition entry to reconstruct Montreal's old port in 1981, after his return to Prague the position of his newly established joint office with Michal Brix made possible his success in the competition and commission to design a new terminal for the airport at Ruzyně. If this team's first large realization was influenced by a "vernacular" and organic note, the Prague airport project was inspired by its functional meaning, reflecting not only its highly technological character, but also humanizing it and symbolizing it with the undulating curve of the compartmental tie-beams, inspired possibly by the elegant shape of aircraft wings. In the interior spaces, the architects stressed a view through to the construction of the roof and views out to the sky beyond. In this way, they succeeded in creating a dignified setting, following on from the high quality of Prague airport's older terminals dating from the mid-1930s and the 1960s. For Petr Franta himself, this construction also meant a symbolic return from the seaport on the St Lawrence River to the airport of his native city. For this reason, it is a shame to have to note that both architects were overlooked in the construction of the subsequent terminal extensions undertaken over the past few years, and that the entire process of the extension has merely been guided at a banal and commercial level.

After going solo and setting up his own architecture office, two of his projects coincidentally came into being in the Prague district of Vinohrady, a place he knows so well. In reconstructing and making an extension to two houses in Zahřebská Street, he was also confronted once again by the work of the architect Václav Kopecký, in whose own house he has his studio. In the 1920s, Václav Kopecký replaced the original historical façade of one of these houses with a modern one, thus giving it a more purist appearance. Franta's intervention three quarters of a century later was more substantial: he converted what were originally residential houses into a multifunctional whole, in which he situated office facilities on the ground floor and first floor of the street block and the courtyard buildings, while he allocated the second, third and fourth floors to private residences. Between the street and courtyard tracts he created an atrium, a representative space roofed over by a delicate metal construction with an elliptical skylight. Similar to his previous constructions of the church and airport, views through to the sky play an important role here as well, and not only in the atrium but also in the studio apartments that use a the entire loft space though generous maisonette articulation and provide beautiful views out over the rooftops of Prague.

The Flora Palace is also situated within the area of Vinohrady, on the edge of the Olšany Cemeteries, and creates a kind of gateway to the inner town between the apartment block complexes and the green space of the Prague cemeteries. It was inspired not only by the interwar passageway arcades of Prague's New Town district, but also by the endless passageways of interlinked blocks in downtown Montreal, created from the 1970s onwards. His experiences of passages from both the Old and New World came together in a special combination in this project.

Magdalena Jetelová, projekt Židle II / Chair II project, Praha / Prague, Museum Kampa, 2003

také nekonečné pasáže propojených bloků ve vnitřním Montrealu, vzniklé od let sedmdesátých. Zkušenosti ze Starého a Nového světa, světa pasáží se zde vzácně propojují.

K Vinohradům se váží i Frantovy teoretické úvahy širšího urbanistického měřítka v souvislosti s regenerací území hlavního nádraží s originálním námětem na vytvoření velkorysé zelené zóny od Riegerových sadů až po Vrchlického sady.

Nezastupitelnou částí tvorby Petra Franty je spolupráce s výtvarníky, zejména se sochařkou Magdalenou Jetelovou. Je to nejen jakýsi přirozený ventil jeho kreativity, ale také přínos výtvarné tvorby v městském i přírodním prostředí. Projekt Židle II po velké povodni je toho nejlepším důkazem.

Z posledních projektů vyniká muzeum Moser v Karlových Varech, jehož poloha při soutoku řeky Ohře a Chodovského potoka nabídla k volbě ekologické řešení ve velkorysém tvarové kompozici muzea, vytvářejícího k vlastní továrně nízkou a elegantní podnož, z části zapuštěnou do země a se zatravněnou střešou.

Všechny tyto práce jsou potvrzením, že Frantův talent a energie, podložené dlouholetou zkušeností v Montrealu, došly po návratu k mimořádnému uplatnění. Zajišťují mu také přední místo v kontextu současné české architektonické tvorby. Jeho schopnost naslouchat, hledat, vynalézat, vytvářet, která mu byla vlastní ve všech životních zastaveních, vzbuzuje naději, že od jeho tvorby můžeme ještě mnohé očekávat.

Franta's theoretical reflections on a broader urban-planning scale are also connected with the Vinohrady district, namely his project for the regeneration of the area around Prague's main railway station with the original idea of creating a green zone stretching from Rieger Gardens down to Vrchlický Gardens and covering a large area.

A unique part of Petr Franta's work is his collaboration with artists, in particular the sculptress Magdalena Jetelová. It doesn't simply represent a kind of natural outlet for his creativity, but also an input to art in both the context of the city and nature. His project Chair II following the massive Czech floods of 2002 are the best example of this. Among his most recent projects, one of the most notable is the Moser Museum in Karlovy Vary, whose location at the confluence of the Ohře river and the Chodov stream made most appealing the choice of an ecological solution in the impressive formal composition of the museum creating a low and elegant annex to its own factory, partly submerged in the ground and with a grass-topped roof. All these projects confirm that Franta's talent and energy, backed up by many years of experience in Montreal, were put to exceptional use following his return to Prague. They have also ensured him a leading place in the context of contemporary Czech architecture. His ability to listen, search, find and create, so intrinsic to him during all the stages of his life, leads us to hope that we can still expect much of him in the years to come.

Vladimír Šlapeta,
děkan Fakulty architektury / Dean of School of Architecture
České vysoké učení technické, Praha
Czech Technical University Prague
Research fellow CCA, Canadian Center for Architecture

ÚHEL POHLEDU: „VIRTUÁLNÍ“ DIALOG WAYS OF SEEING: A “VIRTUAL” DIALOGUE

Následně po výstavě v Praze v roce 2000 o kanadské práci Petra Franty, kurátorka výstavy Irena Žantovská-Murray, pokračovala s Frantou v korespondenci přes oceán v průběžné debatě o motivačních zdrojích architektonické práce. Upravená verze této „virtuální konverzace“ je zde v záznamu.

I.Ž.M. Velký a malý rozměr, který jaksi charakterizuje základní zkušenost ze staré vlasti versus tvoje nová vlast – je to věc rozdílného vidění? Jak se to odráží ve tvé práci?

Je pravdou, že vnímání prostoru bylo pro mě – architekta ze střední Evropy – při příjezdu do Kanady či Severní Ameriky jiné. Měl jsem zkušenost historických měst shluků kolem náměstí – historických urbánních prostorů a na venkově každých pár kilometrů vesnice. V podstatě zkušenost nahuštěného prostoru, malého měřítka s málo místem. Oproti tomu v mé nové vlasti a na novém kontinentě jsem pocítoval úplně nové dimenze v chápání prostoru – obrovské vzdálenosti a volná prostranství mezi jednotlivými městskými aglomeracemi, velká rozleklá předměstí kolem nahuštěných městských center. Pro některé nové příchodi to může vést k agorafobii, může to též vyvolat strach. K tomu, abych porozuměl těmto novým vzdálenostem, jsem tušil, že potřebuji pocítit tuto velikost nové země na vlastním těle. Z první výplaty v létě 1978 jsem si koupil lístek na autobus z Montrealu do San Franciska a vyrazil jsem porovnávat rozdíly, vidět lépe měřítka a prostor, srovnat prostor, ve kterém jsem vyrůstal, s novým, velkým prostorem, ve kterém jsem měl žít nyní v dospělém věku. Byla to pro mě důležitá zkušenost, pomohla mi při navrhování v tomto novém prostředí, v těchto nových dimenzích urbanistického kontextu a zároveň v měřítku architektury jednotlivých budov. Po této cestě jsem zřejmě byl schopen se lépe vyrovnat s velikostí nového měřítka, ve kterém jsem měl nyní žít. Když o tom nyní přemýšlím, můj návrh Montrealského přístavu – průmyslového kolosu mlýnů, pivovarů, sil a tabákových továren – bylo dobrovolné, chtěné cvičení, jak zacházet s novým otevřeným prostorem, historickým nábrežím, říčními břehy. Byla v tom i má evropská zkušenost s historickými, utilitárními konstrukcemi a budovami, které se mi zdály krásné, tudíž jsem považoval za vhodné je znovu použít, rekonstruovat a adaptovat na novou funkci.

Tyto budovy měly většinou velkorozponové konstrukce, ideální k úpravě na ateliéry – ložty k bydlení i k práci. Mohu říci, že jsme začátkem 80. let navrhli s Jimem Ogdenem první budovu, kde byly v Montrealu představeny obytné umělecké ateliéry. Byl to projekt Centrum tvorby Carrefour St. Denis, později přejmenovaný na Center Start, budova, kterou přetvořil začátkem 20. století na obrovskou výstavu automobilů Motordrom architekt Ernest Cormier. Museli jsme provést změnu využití území, podali jsme tudíž návrh změny územního

Following the 2000 exhibition, in Prague, of Petr Franta's work in Canada, the exhibition's curator, Irena Žantovská-Murray, continued her transatlantic correspondence with Franta as part of an ongoing debate on the sources of the architect's work. An edited version of this “virtual conversation” is included below.

I.Ž.M. The idea of bigness or smallness, which in some ways exemplifies the primary experience of our homeland versus our adopted land – how is it related to the issue of seeing differently? How does it manifest itself in your work?

True, coming to Canada my perception of space as an architect from central Europe was very different. My formative experience was that of historical towns clustered around piazzas and of villages scattered every five miles or so, in the countryside. It was basically an experience of congested space with little room. Coming to the “New World” was to feel completely new dimensions in my perception of space – the long empty stretches between the agglomerations of cities, the vast suburbia surrounding high-density downtowns. For some newcomers it can lead to agoraphobia, it can be scary. In order to understand the new dimensions I decided to take a bus trip when I got my first pay check in the summer of '78 and travel from Montreal to San Francisco in order to let the bigness of this new continent really permeate me. It helped me to sort out the difference and compare the scale and space I grew up in with the grand one I would be living in as an adult. Most importantly, it helped me to design for these new dimensions – in the urban context and as well as in the scale of buildings' individual architecture. To think about it, my design of Montreal Harbour, the industrial colossi of the flour mills, breweries, silos and tobacco factories was a voluntary, desired exercise in how to deal with these “new” open spaces, the historical waterfront, and river banks. It was also the experience of my European background with its historical, utilitarian structures, which I found beautiful and therefore appropriate to reuse, adapt to new functions. These buildings had usually large-span structures, ideal to adapt as living and working lofts. I can say that with my partner, Jim Ogden, we designed in early 1980s the first mixed-use building in which the concept of residential / artist working lofts in Montreal was introduced. It was called Centre Creation Carrefour St. Denis, later Centre Start, and it was an adaptation of a great building designed at the beginning of 20th century as a giant car showroom, the Motordrome by the prominent Canadian architect Ernest Cormier. We had to change the zoning for it by designing the master plan of larger area in order to make the lofts residential as well. As a curiosity – this process in turn changed the whole by-law and even the French text about it, as they had to use the English word *loft* since there was no

plánu pro větší městský celek, aby tyto ložty mohly být též obytne. Kuriozitou bylo, že jsme museli změnit celý příslušný zákon a ve francouzské verzi této vyhlášky bylo použito anglické slovo *loft*, jelikož ve francouzštině odpovídající výraz neexistoval, ostatně v češtině rovněž není – snad by se dal opsat jako ateliérové bydlení.

Zde jsem tedy měl svůj ateliér, později též kancelář s Jamesem Ogdenem, velké otevřené prostory s velkými plochami oken a světlíků, se spoustou přirozeného světla. Pro mne byla tato velikost v prostoru myšleni formující jak v profesionálním, tak osobním životě; měl bych od té doby potíže s bydlením v malém, příčkami předěleném bytě.

Co jsem zřejmě viděl jinak, byly staré industriální budovy nejen v Montrealu, ale i v jiných městech – v Torontu, Vancouveru, New Yorku či Bostonu. Tenkrát v sedmdesátých či začátkem osmdesátých let nebyly pod žádnou velkou památkovou ochranou, často byly bourány. Teprve později vzniklo hnutí, které se je snažilo zachránit, znovu využít, adaptovat, znovu je mít rád, dát jim novou funkci, smysl.

I.Ž.M. A teď mám pro tebe jednu zásadní otázku:
Příroda v architektuře a ve tvých projektech

Každá nově postavená budova je umístěna v přírodě, i když v kontextu města je to někdy hůře vnímatelné. Urbanisté z útvary plánování města se snaží zachránit zelené plochy pomocí koeficientů zeleně určených v územním plánu. To však nestačí. Každý architekt s vlastní praxí by měl jít nad tyto dané koeficienty a udělat maximum pro zvýšení prostředí zeleně a přispět tak k zazenění městského celku. Harmonizace jak vnějšího, tak vnitřního prostředí jde daleko dále a měla by být největším úkolem pro každého architekta a urbanistu.

Architekti by měli být schopni vzdělávat a následně přesvědčit své klienty či investory, ať soukromé, ve státní správě, či korporace k hledání cesty jak integrovat přírodní prvky – zeleň do architektury. Architekt v projektu ve veřejném sektoru zrovna tak jako v soukromých budovách, by měl mít stejný cíl – „vykouzlit“ zeleň, vodu a světlo nehlédn na to, jaké je zadání.

V mém projektu v Záhřebské 23–25 jsme k zadaným funkcím – bydlení a kancelářské prostory – měli dané hmoty souboru budov z přelomu 19. století, které stínily dvůr mezi nimi. Vytvořili jsme prosklené atrium s eliptickým nakloněným světlíkem a situovali jsme zelené střechy na vyšší úroveň tak, aby se zeleň dostala blíže slunci a světlu a zároveň byla viditelná z přízemí atria. Podobný princip jsme užili v Paláci Flora – plánovaná zeleň – stromy na střechách vyšších úrovní – je viditelná skrze centrální oválný světlík tak, jako je v průhledech touto dvoranou viditelný obrovský ostrov zeleně Olšanských hřbitovů.

Vitr v korunách stromů a keřů přináší život do budov. V podkrovním ateliéru v Záhřebské jsem vytvořil podmínky pro zeleň horním světlem velkého horizontálního světlíku – terasy. Je vytvořeno ideální vnitřní prostředí pro zeleň, stromy dotvářejí návrh tohoto prostoru, jsou hlavním prvkem interiérového designu. V projektu polyfunkčního centra Anděl City – jednom z největších celků v rámci obnovy města po revoluci, v němž jsme byli zúčastnění jako jedna ze tří architektonických kanceláří, jsme navrhli japonskou vrbu, svidu a bílou břízu *verucosa* na terasy ustupujících pater. V nárožní dominantě Anděl City je rozveden koncept hmoty versus prázdno. Polovina kruhu je navržena z dřevěných lamel, které mají na terase obří květiny, z nichž

better equivalent. I had my studio / loft there at first, later an office-loft with James Ogden as well, the large spaces with large window openings and skylights to bring in lots of natural light. For me, all this bigness in spatial thinking was emblematic. I knew that I would have great difficulty living and working in small, partitioned spaces from then on.

What I also began to see differently were the big old industrial buildings not just in Montreal, but in other cities – Toronto, Vancouver, New York, Boston. In North America, in late Seventies, early Eighties there was no tradition of strong heritage conservation and such buildings were often demolished. Only later was there a growing movement to save them, reuse them, adapt them, to give them new function, meaning.

I.Ž.M. Here's a big question for you:
Nature in architecture and in your projects

Every newly conceived building is situated in nature, although it is sometimes hard to recognize in the urban context. City planners are often trying to achieve the goal of preserving environment as if it were a sum of the coefficients of greenery, built into the zoning. This is hardly enough. Every practising architect should conceive landscape design as part of his or her contribution to “planting” the city. To harmonize the inner and outer environment goes much beyond sprinkling a few trees here and there and it is, in many ways, the greatest challenge for every architect and urban planner.

Architects should be able to educate and consequently convince the client – private, municipal or corporate – both see and to seek an integration of nature and architecture. An architect, be it in public sector projects as well as private buildings, should have the same goal – to “divine”, if you will, greenery, water, light as inherent to every programme.

In my own work at Záhřebská 23–25, a mixed-use residential / office project, where we were given the existing collection of buildings dating from the turn of the 20th century, the buildings were overshadowing a beautiful yard in between. We created an inclined elliptical glazed atrium as an access point to the two 19th-century houses in the back, and situated the green roof on the upper floor so that the green spaces were imbued with sun and light, making them visible at the higher levels of the atrium. We used a similar principle in the Flora Palace project, where the newly planted trees and greenery on the upper-level roofs level actively correspond with the grand wooded “island” of the Olšany Cemetery and can be seen through the oval centrally-situated glazed dome.

Wind in the trees and shrubs is another element that brings life into the buildings. In the Záhřebská penthouse loft I used a large horizontal skylight – a terrace to create an inner landscape for trees, so that the trees became the main design feature of the overall space. We have done extensive research into which trees can survive in, and enhance, roofs and upper terraces in windy conditions. In Anděl City, one of the biggest urban renewal projects in Prague after Velvet Revolution, we tested the Japanese willow, dogwood; in Flora Palace we proposed dogwood and the white birch *Verucosa* for the extensive planting of the top-floor terraces. In Anděl City the full mass / void concept was articulated with wooden lamellas as well as with large pots of fast-growing vertical greenery – *Ivy polygonum*.

roste po lamelách vertikální zeleň – rdesno či *Ivy polygonum*. V letních měsících masa zeleně vytváří stín a atmosféru na takto vytvořené terase, týž prvek se uplatňuje i v dálkových pohledech. Ve všech výše zmíněných projektech znovu doplňujeme alej, nebo vytváříme stromofaunu na chodnicích okolních ulic – Palác Flora má platany a alej javorů babyk, Anděl City stromofaunu akátů, na náměstí háj katalp.

I.Ž.M. Jsou nějaké nové myšlenky objevující se v současné architektuře, které mohou změnit vztah příroda/architektura oproti vsudypřítomnému konceptu atrii?

Měl jsem v poslední době možnost vidět realizované projekty v Evropě a v Asii. V západní Evropě se začínají projevovat výsledky daňových úlev pro ekologicky vlnivé projekty. V Německu je vidět velmi časté uplatnění zelených střech, časté využití energie větru. Obrovské úsilí bylo věnováno zazenění stromy, keři a porostem v Porúří – historicky hornické oblasti, krajně uhelných dolů a těžkého strojírenského průmyslu. Celá tato velká plocha se mění v zazeněnou krajinu.

Jako jeden experimentální příklad bych rád zmínil projekt umění a architektury Museum Insel Hombroich blízko Düsseldorfu, který mění bažiny na místě bývalé raketové základny na obytnou krajinu. Pozvání umělci a architekti navrhují na daný kus půdy architekturu či volná umělecká díla, výsledkem je celek zasazený do parkové krajiny. Inovací je užití stromů, keřů, travnatých ploch a dokonce různých pleveľů v těchto návrzích.

Ve Švýcarsku, tradičně velmi vlnivé zemi k zeleni, můžeme vidět příklady v práci kanceláře Herzog & de Meuron, příkladem je klinika v Basileji, kde část betonové fasády připravili k tomu, aby se po ní šplhala zeleň, nebo Ricola – továrna na čokoládu v Laufenu blízko francouzských hranic, kde používají síti podobných tenisových, aby po nich rostla zeleň a vlastně obalovala architekturu.

Projekt Renzo Piana v Basileji – Beyeler Foundation Museum – mistrovsky kombinuje zelené plochy, krajinné prvky s výstavními plochami, vodní plocha jezírka končí ve skleněné stěně, používá jako prvky návrhu vodu, traviny, světlo k vytvoření příjemného zeleného prostředí.

V Asii, kde jsou samozřejmě odlišné klimatické podmínky, bych též uvedl několik příkladů. Tadao Ando v Japonsku, v budhistické svatyni na ostrově Shikoku použil vodní plochu se zelení jako střechu této modlitebny, vše magicky vsazené do subtropické vegetace. Nedaleko je též jeho projekt hotelu Westin, v tomto vyloženě komerčním projektu extenzivně používá vodu a zeleň v mnoha různých podobách – vodní bazény, kaskády, vodopády, klidnou pohledovou vodu. Návrh zeleně od nejrůznějších typů trav přes keře a stromy je zpracován tak, že je prezentován jako velká botanická zahrada na pozemku hotelu včetně obřího skleníku, v němž je možno obdivovat tropickou vegetaci celý rok. Byl schopen přesvědčit své západní klienty k této obrovské realizaci zeleně a vodních ploch, tak neobvyklé pro komerční projekty v západním světě. Je ovšem nutno podotknout, že v Japonsku je obecně vysoká kultura v práci se zelení. Někdy má člověk dojem, že japonská krajina je jedna velká zahrada.

V Šanghaji, v Číně je vidět jak městská samospráva vyvíjí úsilí osazovat zeleň v okolí nových projektů. Prostory kolem ulic a dálnic jsou

In the summer months, this mass of green creates a shaded atmosphere in the void, i.e. the terrace, while also seen from multiple views in the distance.

In all the projects I've just mentioned, we are recreating alleys or adding trees into the street sidewalk – Flora Palace has plane trees, Anděl City acacia alleys at the sidewalks and catalpa's grove in the newly created city square.

I.Ž.M. Are there new ideas emerging in contemporary architecture that could transform the N/A relationship beyond the omnipresent atrium concept?

Lately I've had the opportunity of seeing realised projects around Europe and in Asia. In Europe you can see the results of policy of "tax break" for environmentally-friendly projects starting to work. In Germany, for example, the extensive use of green roof design or wind-energy driven design are often incorporated. Huge effort was devoted to tree and shrub planting in Ruhrgebiet – historically a coal-mining and heavy steel industry area, now turning the whole large area into a green zone again. As one experimental example I would mention the art and architectural project in Museum Insel Hombroich near Düsseldorf, where the marshland surrounding a rocket-launch facility is being turned into a habitable area. Invited artists and architects design pieces of architecture set in the landscape. Innovative uses of trees, shrubs, grassed areas and even weeds in design are starting to respond to decades of misuse.

In Switzerland, traditionally a very environmentally conscious country, you can find many good examples in the work of Herzog, De Meuron such as the Medical Clinic in Basel where the concrete façade is made for climbing greenery to grow, or the Ricola Chocolate Factory in Laufen near the French border, where they are using tennis-style nets for greenery to grow or wrap around the architecture. In another project by Renzo Piano – the Beyeler Foundation Museum in Basel – he masterfully combines green spaces such as landscape elements with exhibition areas, ponds of water coming to a glass vertical wall, using design features such as water, grass and light to create a conscious green environment.

In Asia, where the climatic conditions are different, I would like to mention several projects.

In Japan, Tadao Ando in Shikoku Island Buddhist temple used a water pool with greenery as the roof of the temple, magically set in subtropical vegetation. Nearby is his project of the Westin Hotel, where he used water and greenery extensively in many different ways – pools, cascades, waterfalls, reflecting pools. He uses different grass types, as well as shrubs and trees, to create an outdoor botanical garden on the hotel site, including a large greenhouse where you can appreciate the tropical vegetation all year round. Ando was able to convince his Western client to agree to this dominant share of landscape in his project even though this is very unusual for commercial projects in the Western world. At the same time, it is important to note that Japan itself has a very strong tradition in working with nature. Sometimes you get the impression that the Japanese countryside is one large garden.

Shanghai is another Asian city where you can see big effort from the part of the municipality to plant greenery in public spaces surrounding new projects. Spaces around the highways are extensively plan-

ted with trees, even the side railings of the highways are planted with flowers. I believe it is part of the policy to reverse the tree deficit, while demolishing entire traditional quarters to make way for high-rises and skyscrapers.

I.Ž.M. Vztah k vodě, větru, stromům – jak se projevuje? Globálně? Místně? V materiálech?

Osobně mě ovlivnil dřívější montrealský projekt nemocnice Notre Dame de Lourdes s Jerry Millerem začátkem 80. let, kde jsme zasadili též strom – lípu jako součást střešní zahrady na terasách. Pro mě to mělo symbolický význam – ratolesť s listy lípy je český symbol zrovna tak jako javorový list pro Kanadu. Pro tuto velmi pečlivě a detailně navrženou střešní terasu byl tvar koruny stromu – lípy to, proč jsme se rozhodli pro lípu. Ukázalo se to být správným rozhodnutím a když jsem projekt navštívil po dvaceti letech, viděl jsem, jak přispěla k životu zdejších pacientů. Mohli zažít zkušenost opravdového letního obytného prostoru pod quebeckým nebem. Vevnitř v soláriu jsme navrhli fontánu v zeleni, abychom vytvořili interiér obytného prostoru, který je vizuálně a též akusticky příjemný po dobu dlouhých kanadských zim. Tento relativně malý projekt potvrdil mou představu, že i v tvrdých klimatických podmínkách v Montrealu, s patřičným výběrem a volbou zeleně a s podporou klienta je možno úspěšně vytvořit a později dobře udržovat zelené životní prostředí.

Z mého pohledu je příroda integrální částí každé architektury, vytváří život v architektuře. Voda, zeleň, stromy jsou jedním z prvků, materiálů v návrhu. Pro zajímavost, mnichovský projekt nákupních pasáží Fünf Höfe od Herzoga & de Meurona začal dobře fungovat a mít ná-

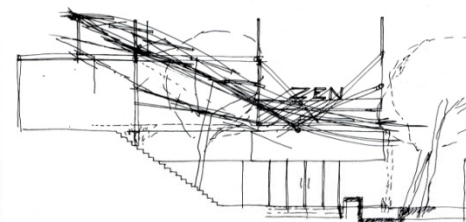
Střešní krajina s lipou /Linden tree as rooftop, Notre Dame de Lourdes, Montreal

ted with trees, even the side railings of the highways are planted with flowers. I believe it is part of the policy to reverse the tree deficit, while demolishing entire traditional quarters to make way for high-rises and skyscrapers.

I.Ž.M. The relationship to water, wind, trees – how is that expressed? Globally, locally? Materially?

Personally I was influenced by an earlier Montreal project, Hospital Notre Dame de Lourdes, with Jerry Miller in the beginning of the Eighties, where we planted a single linden tree as part of the roof terrace garden. For me it was symbolic – the linden leaf is a Czech symbol just like the maple leaf is for Canada. For this carefully designed roof terrace, the type of the linden tree's crown governed our decision. It proved right, and visiting it 20 years later I saw it added to the life of the hospital patients; they could experience real sense of summer living room under the Quebec sky. Inside the greenhouse – solarium, we designed a fountain to make this interior living room more vibrant as well as visually and acoustically pleasing during the long Canadian winters. This relatively small project was formative for my design thinking because it proved that, even in tough winter weather conditions of Montreal, with the support of the client it is possible to succeed in creating and sustaining a living green environment. In my view, nature is an integral part of any architecture; it creates life within architecture. Water, greenery, trees function as a design element. I heard that the Munich commercial mall project Fünf Höfe by Herzog, de Meuron only started working well after the greenery in the public passages was integrated and started to creating "hanging

Fontána jako markýza /Fountain as canopy Four Seasons Hotel, Montreal

gardens" – giving a sense of the outside world with rain and sunshine filtering through the planted canopies. Vertical greenery walls and running water add texture to the space, create oxygen make the environment more vital and pleasant for the users. This journey to back to the landscape is an absolute necessity in both urban space and interior space. The relationship between man and nature is a *sine qua non* of good design to enhance in every detail.

In the age of growing modular parceling of the space of towns and villages, nature acts as an "anti-alienation" element in architecture; it provides context and fundamental passage between the built environment and the world at large.

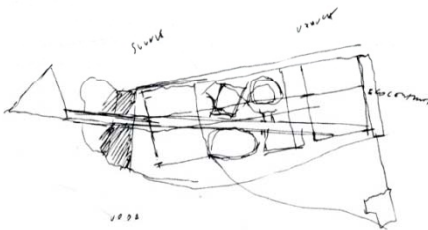

vštevnost teprve potom, co do veřejných pasáží byla vložena zeleň a začala vytvářet jakési „zavěšené zahrady“ – visící nad hlavou, které dávají pocit světa venku tím, jak se filtruje déšť a sluneční paprsky skrze tyto zelené visící rostliny. Architekt by měl přemýšlet o každé možnosti a způsobu, jak přivést zeleň, vodu a světlo do budov i na budovy a pozemky projektů.

Vertikální zelené stěny, tekoucí a zručící voda dodávají prostoru svěžest, vytvářejí kyslík a činí prostředí pro uživatele živějším a příjemnějším. Návštěva uměle vytvořené krajiny je v urbánním prostoru i v interiéru budov absolutní nutností, spojení a vztah člověka s přírodou je potřeba podpořit v každém detailu. Příroda působí jako pojítko v architektuře – v kontextu, který opouštíme při vstupu do jedné konkrétní budovy či areálu budov.

I.Ž.M. Lidé často hovoří o propasti mezi kulturou a přírodou – není to v architektuře zbytečné?

Kultura je součástí přírody a naopak, příroda nemůže existovat bez kultury v lidech. Věřím v kulturní projekty s kultivovanými klienty, kteří umějí rozeznat důležitost koexistence kultury a přírody. Nedávno jsme vyhráli soutěž na Muzeum skla pro Moser v Karlových Varech. Na našem návrhu a následném vývoji projektu jsme uplatnili kombinaci estetických hodnot architektury muzea s návrhem ekologicky příznivého řešení topení, chlazení a ventilace.

Slunce, voda, vzduch / Sun, water, wind, Muzeum Moser, Karlovy Vary

Jako architekturu jsme zvolili soubor jednoduchých prvků – světlíky přinášející horní světlo do budovy, dvorek, střešní zahrada, rampa nebo systém ramp, schodiště, které přináší pojem měřítka a velikosti, klidná vodní hladina. Celá střešní je nakloněná travnatá plocha.

Se specialisty jsme podrobně studovali celý vodní systém v okolí, jednak abychom mohli usadit budovu tak, abychom vyloučili možnost ohrožení záplavami blízké řeky Ohře, a zároveň mohli studovat možnost alternativních zdrojů energie. I to může být příspěvek k diskusi o trvale udržitelném rozvoji pro život v Evropě budoucnosti.

Rozprava a diskuse v umění a architektuře se neustále mění, sám význam slova kultura se v globálním světě mění též. Nemá úplné stejný význam v Evropě, Severní Americe či Asii. Kultura a příroda se od sebe vzdalují obecně. Jsou architekti, kteří poukazují na kulturní rozdíly v globálním měřítku a jejich vliv na přírodu. Rem Koolhaas ve svých přednáškách a studiích se studenty Harvardu, nebo svých projektech pro Documenta v Kasselu či Biennale v Benátkách je jedním z hlasů, které na tento jev poukazují.

I.Ž.M. People sometimes talk about a gap between culture and nature – isn't this redundant in architecture?

Culture is part of nature and vice versa, nature can't exist without culture in people. I believe in cultural projects with cultured clients, who can recognize the importance of coexistence of culture and nature.

Recently we won the competition to design the Moser Glass Museum in Karlovy Vary (Carlsbad). In our entry and subsequent development of the project, we were able to combine the aesthetic values of Museum design with an environmentally friendly design of heating/cooling ventilation. We assembled simple elements – skylights bringing the top light in the building, courtyard, roof garden, ramp or system of ramps, stairs bringing sense of scale or grandeur, still water element. The whole roof is one green grassy area. We carefully studied the water systems in the neighbourhood so that we could eliminate the possible flooding of the Museum by the river nearby, and we also studied the possibility of alternate sources of energy. I take it as my contribution to the ongoing discussion on our sustainable future.

The discourse in art and architecture is constantly changing, in the globalized world the meaning of word Culture itself is changing as well. It does not have the same meaning in Europe, North America or Asia. In general, the gap between culture and nature is getting bigger. There are architects who are pointing out the cultural differences in global scale and its influence on nature. Rem Koolhaas in his lectures and studies with his Harvard students and his projects for Documenta in Kassel or the Venice Biennale is one of the most outspoken voices on the subject.

I.Ž: How did the information systems impact on the relationship between culture and nature?

The impact, based on new technologies, is enormous. That creates new conditions and paradigms in the open market society systems. It has an impact on the architect's work, on the perception of the architect's work.

The computerized world changed the traditional methods of thinking in design process of an architect's office, as well as the thinking of the users, city planners and developers. It is now a powerful tool for communication, for getting information; it is an educational tool for clients. What can be regarded as advantage in fast gained information how and what is done in architecture elsewhere, it can lead to globalized mass production of buildings without roots in a given cultural sphere. What was the modernist movement preaching as an ultimate goal in saving mankind can have negative impact on environment in other parts of world – concrete housing jungles in China, concrete panel housing in Russia, are only a few examples.

Nature can be devastated in the name of progress and advanced technologies. It is the architect's dilemma in the building industry context and in relation to international clients.

I.Ž.M. Is there a heightened consciousness of nature in a small place? Does Canada take nature for granted?

In Bohemia, historically speaking, there has been a high level of

I.Ž.M. Jaký dopad má rozvoj informačních systémů na vztah mezi kulturou a přírodou?

Vliv je díky rozvoji nových technologií obrovský. Vytváří nové podmínky a kritéria v otevřených tržních systémech. Má vliv na práci architekta a způsob vnímání architektury tvorby.

Počítačový svět změnil tradiční metody myšlení v procesu navrhování architektonické kanceláře, zrovna tak jako myšlení uživatelů, městských urbanistů, developerů. Je to vzdělávací zdroj pro klienty. Co však může být viděno jako výhoda v rychle dostupné informaci, jak a co je uděláno kdekoli jinde, na druhé straně může vést ke globální masové produkci „architektury“, která nemá kořeny v dané kulturní sféře.

Snahou modernistického hnutí byl ultimativní požadavek na pozvednutí životní úrovně lidstva architekturou. Ten ale může mít neblahý dopad na životní prostředí v různých částech světa. Betonové džungle v Číně, betonová paneláková sídliště v Rusku – jsou toho jen malým příkladem.

Přírodu je možno devastovat ve jménu pokroku a progresivních technologií – a to je architektovo dilema v rámci stavební produkce a v jeho vztahu k mezinárodním klientům.

I.Ž.M. Je zvýšené povědomí přírody v malé zemi? Váží si Kanada přírody?

Čechy se mohou ve všech epochách pochlubit velmi vysokou znalostí přírody a historií kultivované krajiny venkova. Kultura barokních architektů a jejich aristokratických či církevních zadavatelů byla výjimečná, jejich práce s architekturou v přírodě, at umísťování uměleckých děl či stromů a budov, je součástí dědictví, ze kterého se neustále učíme a které je nutno přenášet do našeho současného myšlení o vztahu architektury a přírody. Praha a česká krajina vykazuje tradici navrhování parků, architektury zahrad a kultivované krajiny budované našimi předky, kterou musíme chránit. V historické pražské památkové rezervaci Starého Města a Malé Strany je dnes kupříkladu chráněna velmi dobře. V Praze je vedena debata o obnově veřejných parků, palácových zahrad, velmi dobře jsou udržovány vrch a park Petřín, Královská obora Stromovka stejně tak jako soukromé i veřejné zahrady či krajina se založenými parky a rybníky jižních Čech i jiné památkové i organizací UNESCO chráněné přírodní celky. Tato kulturní tradice nebyla v podstatě nikdy přerušena od středověku po moderní dobu.

Tím je však nejenom tradicí, ale pozdějším vývojem zemí a jejich politických systémů dána míra této ochrany. Totalitní režim poválečné Československa naopak vůbec nebral zřetel na ochranu životního prostředí, vzduch byl znečištěn do neuvěřitelné míry. Když jsem přijel poprvé po třinácti letech z Montrealu a New Yorku, bylo znečištění bylo tak vysoké, že se dalo stěží dýchat, stejně to bylo s kvalitou vody v řekách, celé oblasti lesů, jak jsme je znali, byly devastované nebo mrtvé.

Dnes, o dalších třináct let později, je možno vidět dramatickou změnu, vzduch je čistý, do řek se vrátili ryby, které potřebují čistou vodu, pstruzi dokonce raci. Lesy se uzdravují v těchto nových podmínkách a nové politice životního prostředí. To by mělo být ještě více viditelné po vstupu České republiky do Evropské unie, kde normy

understanding about nature. The general level of culture among Baroque architects and their aristocratic or religious clients was extraordinary. Their work with architecture within nature – such as placing art objects, trees or buildings in relation to the countryside landscape - is something we have to learn from and transform into our contemporary way of thinking about architecture and nature.

Historically, Prague and the Bohemian countryside have a heritage of planned parks, gardens of the aristocracy and cultivated countryside built by our ancestors. This is necessary to preserve as part of the historic reservation of Old Town and Lesser Quarter and it is preserved well. In Prague, there is an ongoing concern about the renewal of public parks, palace gardens, as well as the upkeep of the Petřín hill park or the Stromovka royal park. The private and public gardens in the countryside are well maintained, as is the lake and pond landscaping in South Bohemia and other UNESCO protected sites. This tradition has never, in fact, been interrupted since the Middle Ages.

On the contrary, and on the basis of this inherited tradition – the totalitarian regime of post-war Czechoslovakia didn't pay any attention to environmental issues; the air was polluted to unbelievable levels. I can remember, coming back to Prague for the first time after 13 years in Montreal and New York, that the pollution was so high that it was difficult to breathe. The same was true of the quality of water in the rivers, part of the woods I remembered from childhood was devastated or dead. Now – another 13 years later – you can see dramatic changes – the air is clear, it's possible to see again fish, which needs clean water, trout and even crayfish have returned, the woods are recuperating in these new conditions and new environmental politics. This should become increasingly evident now that the Czech Republic has joined the European Union, where the standards regarding the environment are high. It's a challenge for a small place to see the need for implementing an environmentally friendly design and subsequently maintaining it. I'm glad I can be part of this process.

In Canada, with its vast spaces, where a 100-acre property is a relatively small piece of land, there is a tendency to take nature for granted. On the other hand, as early as the 19th century city planners invited the architect Frederic Law Olmstead to create such iconic urban green spaces as the mountain park Mont Royal in Montreal or Central Park in New York City, in order to preserve for posterity the "green lungs" of a growing metropolis. This was an extremely difficult challenge for both the landowners and the municipality, with its bylaws and zoning changes. A century later, it proved to be an immensely important urban intervention, and its significance only continues to grow.

Back in Prague, in early Nineties, we proposed with Michal Brix, my then partner, a "green" pedestrian connection between two Prague districts – Královské Vinohrady (Prague 2) and Nové Město (Prague 1) and which would span the railroad yards of Wilson Station. Today I would go even further – to cover the railroad yards with a slab and thick soil layer completely planted with vegetation and added water elements. Connecting the Riegrovy sady Park with Vrchlického sady Park would create this large green area, ultimately fulfilling my dream a creating of "Central Park" in central Prague.

ochrany prostředí jsou vysoké, je to příběh malé země, která vidí nutnost uplatňování designu vstřícnému k prostředí a pozdější kontroly. Jsem rád, že mohu být součástí tohoto proudu.

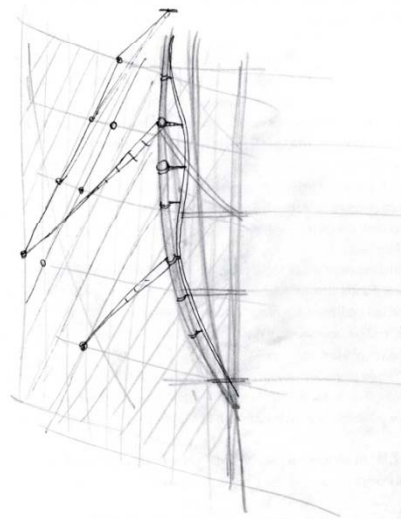
V Kanadě s jejími obrovskými prostory, kde deset hektarů je relativně malý kousek země, je tendence brát přírodu na lehkou váhu. Na druhou stranu již v 19. století byl městskými plánovači pozván architekt Frederic Law Olmstead a dostal možnost vytvořit takové plánované zelené prostory jako jsou Park Mont Royal v Montrealu nebo Central Park v New Yorku tak, aby byly navždy zachovány „zelené plíce“ rostoucích metropolí. Byl to nesmírně těžký úkol. Zvládnout všechny vztahy mezi majiteli pozemků a městskými orgány, učinit všechny změny ve znění zákonů a vyhlášek, projít tímto vším byl opravdu hrdinský čin. O století později se však ukázal jako nesmírně důležitý zásah ve struktuře města. A jeho význam se pouze zvětšuje.

Zpátky v Praze začátkem devadesátých let jsme navrhli s Michalem Brixem pěší propojení zeleni mezi dvěma pražskými čtvrtěmi – Královskými Vinohrady a Novým Městem nad kolejištěm Wilsonova nádraží. Dnes bych šel ještě dál – úplně překrýt toto kolejiště souvislou deskou se silnou vrstvou půdy, úplně zazeněnou, se stromy a doplněnými vodními plochami. Propojením Vrchlického sadů s Riegrovým parkem by byla vytvořena tato velká zelená plocha, čímž by se úplně naplnil můj sen o „Central Parku“ v pražském vnitřním městě!

I.Ž.M. A co fasáda a příroda?

Myslím si, že ve veřejné části budov, jmenovitě ve styku s městem, směrem do ulic, ne tedy pouze směrem dovnitř, do vnitřních zahrad, je vhodné použít zeleň jako „fasádní materiál“. Jeden z mých profesorů na škole architektury v Praze říkával: „Vy architekti navrhnete špatné budovy a pak si myslíte, že milosrdná zeleň vás zachrání.“ Nemyslím to v tomto smyslu, myslím vědomě navrhovat a připravovat pro zeleň podmínky na uliční fasádě, aby mohla zdárně růst, formovala fasádu. Použití principu vrstvení, navrhnutí vrstvy fasády, kde jedna z nich je zeleň, živoucí vrstva, přitom průhledná. Tuto snahu jsme vyvinuli v projektu Paláce Těšnov, kde fasáda má svůj vlastní prostor – vrstvu, kde je navržena zeleň, vytvoří si svoje vlastní prostředí tak, že může přežít v horkém létě i v tuhé zimě. Nabízí se využití přebytků ze systému topení, chlazení. V posledních ustupujících patrech jsou vytvořeny terasy, kde může zeleň růst, popínat se po fasádě, střechy jsou přirozená místa, která se dají ozelenit.

Při návrhu letiště jsme použili termín „pátá fasáda“ pro střechu a osadili jsme prvky střechy pro pohledy shora, z letadla. Věřím však, že by to mělo platit pro všechny střechy obecně, mohly by mít obytnou funkci páté fasády s vysázenou zelení. V dnešních městských aglomeracích je takto vytvořeno příjemné prostředí v historických městských centrech, zrovna tak jako v nových obytných celcích. Vytvářet novou střešní krajinu ve městech. Tato snaha není často podporována klienty, manažery budov, dokonce i uživateli a čas nutný k údržbě a růstu zeleně se nezdá být ekonomicky zdůvodnitelný. Měl by to být ultimativní cíl a povinnost architekta vzdělávat a přesvědčovat klienty designem a realizovat tuto umělou výsadbu zeleně a nahradit tak alespoň částečně toto „zelené manko“ vznikající rychlým růstem měst a sidišť s globálním měřítkem. To potom má jasný smysl. Mělo by to být vyjádření „lidských práv“ každého architekta, „zelené právo“ v architektuře.

Vypnutí plachty skleniku / Stretchers, sails for greenhouse façade, Palác / Palace Těšnov

I.Ž.M. What about the façade and nature?

I believe that in the public parts of a building – not only in private gardens, but façades facing the city streets, it is proper to use greenery as “façade material”. One of our professors at the Prague School of Architecture used to say: “You architects design bad buildings and then you think that compassionate greenery can save the day.” I don’t want that type of “cover-up”. I mean consciously to design and prepare the conditions for vegetation to grow on the buildings façade and thrive, form the façade. To use the principle of layering, to design layers of the façade, where one of the layers is greenery, a living, yet transparent, layer. This idea we developed in the Těšnov project, where the façade has its own space / layer to accommodate the greenery, create its own environment, so it can live and survive even in hot summers and cold winters. It is possible to use the excess in the mechanical HVAC system to secure those conditions. On the last, set-back floor we created terraces where green plants can grow and climb up the façade.

When designing the Airport, we used the term “fifth façade” for the roof and we organized the roof elements for views from above, from the planes. But I believe it could be extrapolated to roofs in general; they can have the inhabited function of the fifth green façade. In today’s city, agglomerations can create a pleasant environment in historical cities as well as in newly created residential developments. We could create a wholly new green roof landscape in the city. This aim is often not encouraged by clients, managers, or even users of

Co se mi opravdu líbilo na životě v New Yorku, kde z nutnosti pře-huštěného prostoru, je velmi vysoké povědomí o obytném prostoru se zelení. Vedle Central Parku, který miluje každý Newyorčan, se snaží využít každý kousek balkonu, střechy, terasy k tomu, aby zasadili a pěstovali stromy, keře, a vůbec různé druhy zeleně v soukromých, ale i veřejných budovách. Vytvářejí tak zajímavou střešní zelenou krajinu, viditelnou jak z ulice, tak z horních pater výškových budov Manhattanu. Zdá se, že Newyorčané rozumí důležitosti a zároveň estetické kvalitě páté fasády.

I.Ž.M. Transparentnost – proč? jak?

Princip transparentnosti má pro mne několik významů. Má přednost průhlednosti – hru a kvalitu světla v následujícím prostoru, vjem barvy v tvořeném prostoru. Má též spirituální dimenzi: vnímání světla filtrovaného transparentním materiálem pozitivně ovlivňuje participujícího. Tak jako v přírodě, nepřirozenější světlo je horní světlo; co mě zajímá, je hledání, jak světlo vniká do budovy, hledání nejlepší orientace ke zdroji přirozeného světla – ke slunci.

Hledat nejlepší kvalitu světla, vedení světla do architektury jako tykadly, tvořit přirozené oči budovy. Přírodní průhledný materiál je sklo. Pro jeho průzračnost, odraz a lom světla je proto rád používám při mém zájmu o tento transparentní princip vnikání přirozeného světla do budov, jejich veřejných částí, je součástí a principem mého hledání.

Jak dostat horní světlo shůry a gradace jeho účinnu použitím barev, je též tématem, jímž se zabývám. Použití červené a žluté v exteriéru /interiéru v domech v Záhřebské ulici dává tomuto prostoru jinou spirituální kvalitu, má živou kvalitu barevné omítky, vibrující světlo uzavřené v prostoru.

V tomto hledání experimentujeme i s jinými transparentními materiály, jako ETFE, Ethylene-Tetra Fluor Ethylenová membrána – průhledným ale zároveň požárně odolným a lehkým materiálem. Použití kovových sítí, dřevěných či kovových mřížek, či vertikálních zelených stěn je další forma, kterou experimentujeme, jak vést světlo a filtrovat je do prostoru, který chceme vytvořit. Různými způsoby vytvářet koridory světla proudící do architektury, která je vhodná pro podmínky k životu člověka a zároveň k přežití a růstu zeleně.

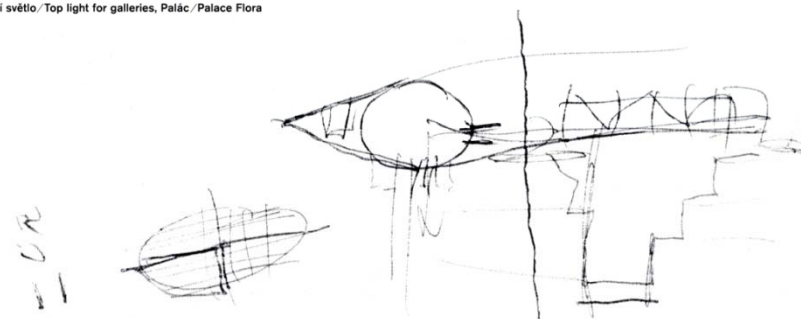
the building. The time necessary for the maintenance and the cultivation of the greenery doesn’t seem profitable to them. It should be the ultimate goal and duty of architects to educate and convince clients by design and at least partially to recover this “green deficit”, created with the rapid growth of cities and new housing developments. In a global sense it has absolute meaning. It should equate the “human rights” of every architect with “green rights” in architecture.

What I really liked about living in New York City was that out of the necessity of living in very crowded place it developed a high consciousness of an inhabited green space. In addition to Central Park, a loved place by all New Yorkers, people try to use every little piece of balcony, roof, terrace to plant or grow trees, shrubs and all kinds of greenery – in private but also in public buildings. It creates an interesting roof landscape – green roofscape – that can be seen from the streets as well as from the top floors of Manhattan’s high-rise buildings. New Yorkers seem to understand the importance and also the visual qualities of the fifth façade.

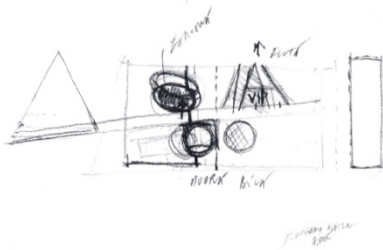
I.Ž.M. Transparency – why? How?

Transparency has several meanings for me. It has the see-through quality – play and quality of light in the adjacent space, perception of colour in the room created. It also has a spiritual dimension, the perception of light filtering through the transparent material has an influence on the participant. As in nature, the most natural light is the top light above. What interests me is a search for how the light enters the building, a search for the best orientation towards natural light, the sun. Finding the best quality of light, leading light into the architecture like through the antennas of a fly, creating the eyes of the buildings. A natural transparent material is glass, its clarity, reflection and refract qualities. That’s why it’s the material I use in my preoccupation with this transparency principle of getting natural light into the building’s private and public parts. It’s part of my search, how to get light in the building from above and the gradation of its perception, experiencing it sequentially, gradually. Top light and impact of colour in the space is also theme of my preoccupation. The use of red and yellow in the exterior became an interior in the Záhřebská project and gave the space a different spiritual quality. This

Horní světlo / Top light for galleries, Palác / Palace Flora

Cesty světla, barvy / Corridors of light, colors, Moser, Karlovy Vary

Jako příklad, v našem návrhu Muzea skla pro Moser v Karlových Varech pozici a orientaci různé tvarovaných světlíků vytváříme světelné prostředí pro skleněné artefakty vystavené pod nimi a zároveň přirozenou světelnou hladinu pro návštěvníky. V tomto projektu je střecha zcela zelená a do tohoto travnatého povrchu jsou umístěny světlíky obrácené ke slunci tak, že každý světlík svým tvarem, barvou a formou vytváří různé světlo a atmosféru uvnitř muzea.

I.Ž.M. Můj dojem je, že ty jako mnoho jiných architektů považuješ architekturu za umění; kdy přichází ke slovu „business“? Do jaké míry musíš dělat kompromisy ve své práci, kde je pro tebe nepřekročitelná hranice?

Práce umělců je ve svých postupech inspirativní ve smyslu formy umění – architektura, umění, film jsou si blíže než kdykoli předtím, přibližují se architektuře se svými koncepty.

Již v době studií v druhé polovině 60. let jsme se po kavárnách, ateliérech i veřejných hostinských zařízeních přeli o smyslu architektury, jejím směru. Někteří naši učitelé a profesori byli ještě živými účastníky polemiky či debaty funkcionalistických architektů meziválečné avantgardy s Le Corbusierem, Hannesem Mayerem, o to, zda je architektura umění, nebo věda, nebo utilitárně pojatá funkce stavitelství. V té době náš hrdina byl stále ranný Le Corbusier a čeští funkcionalisté 1. republiky s jeho vidinou proporcí, kompozice, krásy ve službách funkce, ovšem s tou korekcí, že byl geniální v uplatnění těchto zásad v menších a hlavně městských projektech. Pozdější Le Corbusierovu vizi obrovských nových měst „Project voisin“ již jsme mohli pozorovat zneužití v komunistickém systému centrálního plánování. Vlastní stavby a celky meziválečných architektů a sympatické pokusy o sociální funkci v bydení byly novým – totalitním režimem hrubě zprofanovány. Nám mladým elévům architektury se jevil tento rozpor, nechtěla se nám dělat sídliště s diktátem maximálně dvou až tří panelů, kde jakákoli tvůrčí invence byla degradována a pro architektu se ustálil pojem projektant. Nebylo třeba víc umět či tvořit v kontextu města, celku – byla víceméně shora zvolena formule či směrnice, jak tato sídliště navrhovat.

A to byla hranice, za kterou jsem nemohl jít, rozhodl jsem se tedy

space has the lively feeling of coloured mortar surfaces, of vibrant light contained within the space.

Recently we have been experimenting with other transparent materials such as ETFE, Ethylene-TetraFluorEthylene membrane, a transparent, yet fire resistant and lightweight material, as in the Těšov and Bratislava projects. The use of wire mesh, a metal or wooden grill, and greenery screens is another form of guiding the light and filtering it in to the space we want to create.

The aim is to create the corridors of light coming into architecture suitable for the living conditions of man as well as the survival and growth of greenery.

As an example, in our proposal for the Moser Glass Museum in Karlovy Vary, by positioning and orienting different skylights, we created a light environment for glass pieces exposed below, and natural viewing light levels for visitors. In this project, the roof is completely made of green grass, and through this grassy surface the skylights are directed to the sun in such a way that each skylight, with its shape, colour and form, creates a different light and atmosphere inside the Museum.

I.Ž.M. It is my impression that you, like many architects, see architecture as art; where does the business come in? How much have you had to compromise in your work and where would you draw the line?

All the work of artists is innovative in its concepts and approaches and the way they use new, often surprising methods to create their art form.

Architecture, sculpture, painting, photography, music, film and theatre are actually closer than ever before. All the art disciplines are approaching architecture in its concept, dialogue between sculpture and architecture belongs to the most quoted phenomena of art history.

I believe that the architect can and should learn about this approach in other disciplines and practise their profession with the utmost responsibility towards the given function and user.

As early as the time of our studies in the second half of the 1960s, we argued over the meaning of architecture, its orientation, and we did it in cafés, pubs, studios and all kinds of restaurants. Several of our teachers and professors were living participants in the polemics and debates between the Functionalist architects of the interwar avant-garde on the one hand, and Le Corbusier and Hannes Mayer on the other, about whether architecture is art, science or the utilitarian function of building. At that time, our hero was still the early Le Corbusier and the Czech Functionalists of the First Czechoslovak Republic. Le Corbusier had a vision of proportion, composition and beauty in the service of function, of course with the understanding that he was ingenious in employing these principles in smaller, chiefly urban projects. We could, however, subsequently see his later vision of huge new cities, the ‘Project voisin’ being misused by the Communist central-planning system. The buildings themselves and larger complexes by interwar architects, and their sympathetic attempts at social function, were grossly abused by the hard-line post-1948 regime. This contradiction was clear to us, young students of architecture; we didn't want to make high-rise estates with a maxi-

Zdeněk Rossman, plakát / poster, 1936
(český žák Bauhausu / Czech pupil of Hannes Mayer and Mies van der Rohe)

opustit tento systém a uplatnit svoje architektonické umění ve svobodné společnosti.

Druhý extrém nastal po mém exilu do Kanady a studiu architektury severní Ameriky v druhé půlce 70. let, kdy jsem byl zase svědkem jak myšlenky modernistů, např. Bauhausu, byly zneužity ve službách tržní ekonomiky.

Zejména v Montrealu, New Yorku a Chicagu realizovaná díla Miese van der Rohe mají proporce, kompozici a invenci mistra meziválečné avantgardy, který pokračoval ve své tvorbě na severoamerickém kontinentu dále v duchu svého „less is more“. Nejde si nevšimnout, že ve většině severoamerických měst je velké procento staveb, často spekulativních či pro nadnárodní korporace, které toto zaujetí pro proporce nemá, často vyplní daný pozemek bez velkého zájmu o okolí či kontext.

Tato anonymní produkce zneužila jinou formou ideály mistrů modernismu, i když se hlásí k některým jejím principům jako pásové okno, standardizace fasádních prvků, která v tržní ekonomice samozřejmě funguje bez problémů. Je zřejmé, že na tuto produkci vznikla reakce post modernismu se svými hesly „less is bore“. Zde nastává otázka, kdy nastoupí business.

Architekt na rozdíl od umělce má konkrétní zadání na konkrétním místě, často s konkrétní částkou peněz na daný účel, nebo tato část-

mum of two or three concrete panel types in which all creative invention was degraded and the concept of the planner became the established term for architects. There was no need to know or create anything more in the urban context, the urban whole – a formula or directive in how to design these panel high-rise estates was more or less decided ‘from above’.

This was the point at which I drew the line and left this system in order to practise my art of architecture in a free society.

The opposite extreme came into play after I immigrated to Canada and studied architecture of North America in the second half of the 1970s, where I witnessed once more how the ideas of the Modernists, such as the Bauhaus, were abused in the name of the market economy. In Montreal, New York and Chicago especially, the realized works of Mies van der Rohe have the proportion, composition and invention of an interwar avant-garde maestro, who went on longer in the spirit of his ‘less is more’ on the North American continent. One can't overlook the fact that in most North American cities there is a large proportion of buildings, often speculative or for international corporations, that don't share this fascination for proportion, often filling the parcel of land in question without any great interest in the surroundings or the broader context. This anonymous production misused the ideals of the Modernists in another way, even though it harks back to several of their principles such as bands of windows, the standardization of façade elements that, in a market economy, work fine of course. It is clear that this production caused the reaction of Postmodernism with its slogans ‘less is bore’. This is where the question arises – when does business come into the equation?

In contrast to the artist, the architect has a concrete commission at a concrete location, often with a specific amount of money allocated for the given task, or else this amount of money becomes specified during the course of the architect and investor getting to know each other. The architect certainly works in the context of the money that is entrusted to him. It depends, however, how he uses it to materialize his vision, what the relationship between the architect and the client is, how much the client is willing to pay for this vision. It also significantly depends on the commission itself, whether it is a design for private space or public space, for an organisation or state administration. With the exception of enlightened patrons, each investor has a ceiling of how much he wants to put into the project; the architect is dependent on this budget, the function of the investor's enlightenment, and in contrast to the artist he has to know how to spend the investor's money. He is consequently both an artist and a businessman, a person whose art has functional content.

I.Ž.M. What would you describe as the most significant change in your work to date.

I would say integrated character and complexity and scale of the projects, the integration of nature and bringing these different programmes together.

In my view, winning the competition for the extension of the Airport in Prague and its subsequent realization was a milestone and further step to bigger and prestigious projects. Till then we were working in our Prague office on competitions, proposals concerning the deve-

ka peněz se v procesu poznání architekta a zadavatele – investora – upřesňuje. Architekt ale určitě pracuje v prostředí peněz, které jsou mu svěřeny. Záleží jak jich využije pro uskutečnění vize, jaký je vztah architekta a klienta, kolik je klient za tuto vizi ochoten zaplatit a v neposlední řadě záleží na zadání – jde-li o návrh privátního prostoru či veřejný prostor pro organizaci či státní správu. Každý investor, až na výjimku osvědčených mecenášů, má strop, kolik investic chce do projektu vložit. Architekt je vlastně závislý na tomto rozpočtu, investorově osvícenosti a na rozdíl od umělce musí znát, jak investorovy peníze utrácet. Je tedy umělec i byznysmen, jeho umění má funkční náplň.

I.Ž.M. Co bys popsal jako nejvýznamnější změnu ve tvé dosavadní práci?

Řekl bych integrovaný charakter a komplexnost s velikostí projektů, integrace zeleně a spojování těchto různých programů. Z mého pohledu vyhrát soutěž na rozšíření pražského letiště a návazná realizace byl zásadní zlom. A další krok k větším a prestižním projektům. Do té doby jsme pracovali v naší pražské kanceláři na soutěžních návrzích týkajících se rozvoje Prahy a dalších českých měst, rekonstrukcí a renovací historických budov v rámci historických částí města, což samo o sobě bylo pro mě důležité období. Znovu etablování ve městě, kde jsem se narodil. Byla to pro mne velmi formující zkušenost vidět rozdíly v přístupu – projektovat a stavět jinou architekturu než panelákové domy.

V této době, začátkem 90. let jsem hodně přelétával mezi moji montrealskou a pražskou kanceláři. Při jednom z mých prvních návratů po sametové revoluci jsem potkal na starém pražském letišti hlavního architekta města Prahy v té době – architekta Ivo Obersteina, kolegu z mého působení v ateliéru ETA v sedmdesátých letech. Zatímco jsme čekali na naše letadlo, bavili jsme se o tom, jak letiště zestárla o původně miesovské proporce se ztrácely v přístavbách a vestavbách v *ad hoc* stylu a též o tom, jak za předpokládaného otevření se světu bude rychle nutno vytvořit novou vstupní bránu do Prahy. Na závěr toho krátkého setkání prohodil: „Tak dobře, proč se s tím nepokusíš něco udělat?“ Vzal jsem to velmi vážně a udělal důkladný průzkum v Praze, Londýně, Montrealu a Torontu – kdo, kdy, jak a proč je spojen s provozem letiště, koho kontaktovat, s kým se sejit. Přestože ze začátku nemohl nikdo nic potvrdit, začal proces transformace, dokonce mé rodné Československo se rozdělilo na Českou a Slovenskou republiku. Až tehdy na jaře 1994 byla uspořádána soutěž pro vyzvané týmy na rozšíření letiště a nový terminál, kterou jsme s Michalem Brixem vyhráli. Později jsme utvořili asociaci s Darioj a Davidem Scotto-vými ze Scott Associates z Toronta, kteří přinesli do týmu mezinárodní zkušenost spojenou s letectvím. Řídícím manažerem projektu byl Bouygues z Francie, dozor investora byl British Aerospace z Anglie. Takže tým byl opravdu mezinárodní, mnohojazyčný, mnoho lidí pracujících dohromady a zároveň z různých kultur. Jednou z rolí, kterou jsme s Michalem Brixem našim návrhem chtěli splnit, bylo udržet architektonický výraz budovy terminálu na úrovni současné architektury, zároveň držet úroveň v kontextu české architektonické tradice.

V projektu pražského Mezinárodního letiště jsem mohl plně využít

lopment of Prague or other Czech cities and reconstructions and restorations of historical buildings in the context of historical districts of Prague, which in itself was a very important period for me to re-establish in the city I was born. It was a very formative experience to be able to see the difference in approach – to plan and build other architecture, than panel housing.

In those years – beginning of the Nineties I was commuting a lot between my Montreal and Prague offices. On one of my first returns after the Velvet Revolution, I met at the old Prague airport Chief architect of City of Prague at the time – architect Ivo Oberstein – a colleague from my days in at the ETA studio in the Seventies. While waiting for my plane, we talked about how the old airport had disappeared, its Miesian proportions lost in later additions in an *ad hoc* manner, and with expected opening to the world we saw the urgent need to create a new entry gate to Prague. At the end of this brief meeting he said “O.K., why don’t you do something about it.” I took it really seriously and did extensive research in Prague, London, Montreal and Toronto – who, when, how and why is involved in the airport, whom to contact, whom to meet. Although in the beginning nobody could guarantee anything, the process of transformation took place, even my native homeland Czechoslovakia split into the Czech and Slovak Republics. And then in spring of 1994 the invited competition was staged for the extension of the airport into a new terminal, which I won with Michal Brix and later associated with Darioja and David Scott of Scott Associates of Toronto, who brought international aviation experience to the team. The managing contractor was Bouygues of France, while the client’s supervision – resident engineer was British Aerospace of the U.K. So the team was truly international, multilingual, many people working together and also from different cultures. It was also one of my roles along with Michal Brix to design and guard the architectural expression of the terminal buildings as contemporary architecture, while adhering to standards in the context of Czech architectural tradition and heritage. In the Prague International Airport project, I was able to fully utilize all my experiences in being back home, my Prague education, as well as my experience gained in elsewhere in the world – North America, Canada.

I.Ž.M. Architecture as politics? – Is all architecture political?

All architecture is political, although in another meaning of the word with different shades or nuances and interpretations. We have to differentiate political correctness, though. In Canada and North America you’re quite aware of who is part of “the club” of graduates of the best architecture schools – Yale, Princeton, Harvard and McGill University. Even if I had the winning entry in a competition, it was large established office that did the project and realisation. In public works even more than in private commissions, it is quite a long way to becoming established as an architect. Private developers only take you seriously when you are forty-five or fifty years old, with an established office behind you. It is very much a story of who knows who, and for a newcomer it takes some time to develop these contacts and to enter and work in the system. On the other hand, Canadian and North American society – the architecture community, the involved public and clients – is very open-minded, not claustropho-

všechny svoje zkušenosti, moje pražské vzdělání a zrovna tak moje zkušenosti získané venku ve světě – v Kanadě a Severní Americe.

I.Ž.M. Architektura jako politika. Je všechna architektura politická?

Všechna architektura je politická, i když v jiné smyslu slova, s různými odstíny či valéry, interpretacemi. Musíme též uvážit význam výrazu politická korektnost. V Kanadě a Severní Americe vůbec cítíte velmi dobře, kdo je součástí „klubu“ promoujících na nejlepších školách architektury Yale, Princeton, Harvard či McGill. I když jsem kupříkladu vyhrál soutěž, byla to velká, etablovaná kancelář, která dostala projekt a realizaci. Ve veřejných zakázkách ještě daleko více než se soukromými klienty trvá se prosadit jako architekt. Ze začátku je to o tom, kdo zná koho, kdo má projekty. Soukromí developři vás berou vážně po pětáctifcítce či padesátce a máte za sebou zajetou kancelář. Nově přichozimu to trvá nějaký čas vytvořit si tyto kontakty a zapojit se a pracovat v tomto systému. Na druhé straně, kanadská a severoamerická společnost – architektonická, informovaná veřejnost, klienti – je velmi otevřená, v žádném případě klaustrofobická. Osobně jsem měl štěstí potkat lidi, architektky i klienty, kteří byli povzneseni nad rozlišování podle toho, jaký jazyk je tvůj mateřský. Bylo to důležité, kdo chtěl pracovat v politickém klimatu Quebecu, kde společnost byla rozdělena národnostními hnutími za nezávislost, referenda byla opakována, zejména v osmdesátých letech.

Politická je volba, v jaké kulturní a sociální sféře se pohybujete ve svobodné společnosti. Alternativní kultura může přinést zajímavé myšlenky a na druhé straně být bohatý nezaručuje žádné sociální citění pro druhé. Architekti často pracují pro bohaté klienty ať soukromě, či korporace – architektura stojí peníze, takže etablovaní klienti mají tendenci najímat etablované architektonické kanceláře, navíc v Kanadě je velmi málo otevřených architektonických soutěží, takže musíte šplhat po tom pomyslném žebříku do povědomí odborné veřejnosti a potenciálních klientů.

Politické byly první projekty ve spojení s náboženstvím po pádu totalitního režimu v Československu. Téměř půl století stavět kostely bylo zakázané téma. Duchovní a kněží byli často věznění, bylo tudíž velkým zadostiucněním vyhrát soutěž a postavit katolický kostel v Luhačovicích. To samé platí pro synagogy, kde jsme mohli přivést zpátky k životu v Rychnově nad Kněžnou a Polné kulturní paměť a fenomén, který reprezentovaly. Za nacistů byly zavírány, za komunistů byly synagogy využity jako sklady olejů či zemědělských strojů. Rekonstruovali jsme je zpět na muzea nebo regionální památníky, aby se nikdy nezapomněla jejich minulost, jako součást obnovy a zmrtvýchvstání náboženské kultury.

V Evropě – v Československu, ve kterém jsem vyrůstal, jsme byli svědky toho, jak politická byla architektura ve jménu obou socialistických systémů a jaké bylo její zneužití Hitlerovým nacionálním socialismem a později tak zvaným lidovým socialismem Stalinovým, dvou totalitárních režimů 20. století, které ovlivnily myšlení samozvané elity těch dob a ovlivnily každodenní život všech obyvatel, včetně životů architektů a jejich práce.

Politicky jináčí je nyní pracovat v Číně – v projektu obytné čtvrti v Šanghaji jsou uplatněny všechny aspekty projektu v tržní ekonomice vykazující vysoký stupeň svobody pro obchod, zatímco v Číně je stále restriktivní vláda, ne již tvrdé linie, ale stále komunistická.

bic. Personally, I was lucky to meet people, architects and clients who stood above the simple division of what language you spoke as your mother tongue. It was important working in Quebec, where the society was divided by nationalistic movements, staging referendums on sovereignty quite often in the Eighties.

Your choice of the culture and social group you live in and with in a free society is a political one. Alternative culture can bring interesting ideas, and on the other hand being wealthy does not guarantee any social awareness towards others. Architects are often working for rich clients, private or corporate, architecture costs money, therefore the established clients tend to commission established architectural offices. At the top, there are very few open architectural competitions in Canada – you have to climb an imaginary ladder to reach the awareness of the involved public and potential clients.

The first projects in connection with religion after the fall of totalitarian regime in Czechoslovakia were also political. For fifty years building churches was forbidden theme, and priests were often imprisoned; that’s why it gave me a great deal of satisfaction to win competition to build a Catholic church in Luhačovice. It was the same for synagogues; in Rychnov nad Kněžnou and Polná, we were able to raise from the ashes the culture of memory and phenomena they represented. During Nazi occupation they were closed down, and under Communism the synagogues were converted into oil depots or agriculture storages. We reconstructed them into museums or regional remembrance halls to remember and never again to forget their past, as part of the revival of religious culture.

In Europe – in Czechoslovakia when I was growing up, we witnessed how political architecture was in the name of both socialist systems – National (Hitler’s) socialisms and so called People’s socialisms (Stalin’s), two 20th century totalitarian regimes that influenced the thinking of the self-proclaimed elite of the time and influenced the everyday lives of all inhabitants, including the lives of architects and their work. It is now politically different working in China – in our Shanghai housing project there are in play all aspects of project in market economy, showing a high degree of freedom for business, while in China there is still restrictive ruling. It is not governed by a hard-line regime anymore, but by a government that is still planning centrally. It is possible to sense the respect for this authority in a population giant of some 1.3 billion inhabitants.

On the global, planetary scale, the residue of the totalitarian regimes is still around us, but people are appreciating free society systems and it is reflected in architecture. It is free in form, thinking and concepts. Again, I’m proud that I can be part of this process. It’s rewarding.

I.Ž.M. It’s my feeling, and not only because of the fact that you also live there, that the residential part in your Záhřebská project represents something very personal in relation not just to the building, but to the city.

Personally for me, it meant designing and building in the neighbourhood where I was born and raised – Královské Vinohrady quarter of Prague. My mother and relatives still lived here when I was able to come back after my exile in Canada. I established my office in this neighbourhood in a Functionalist building in early Nineties. The Záhřebská project came through my contacts in London – we were in-

Je možno cítiť respekt k této autoritě v tomto 1,3 miliardy obyvatel čítajícím státě.

V globálním měřítku naší planety, zbytky totalitárních režimů jsou stále mezi námi, ale lidé upřednostňují systémy svobodné společnosti a to se odráží v architektuře. Je svobodná ve formě, myšlení a konceptech, takže znovu jsem hrdý na to, že mohu být součástí tohoto procesu. Je to jistě satisfakce.

I.Ž.M. Mám pocit, a ne pouze kvůli tomu, že zde žiješ, že obytná část tvého projektu v Záhřebské reprezentuje něco velmi osobního nejen ve vztahu k této budově, ale i k městu.

Osobně to pro mne znamenalo navrhnout projekt a stavět ve čtvrti, kde jsem se narodil a vyrůstal – na Královských Vinohradech v Praze. Moje matka a příbuzní zde stále žili, když jsem se mohl vrátit z exilu v Kanadě. Zřídil jsem kancelář v tomto sousedství začátkem devadesátých let – ve funkcionalistické budově v Londýnské ulici. Projekt v Záhřebské přišel přes mé kontakty v Londýně, byli jsme vyzváni do tendru na architektonický návrh a realizaci pro anglického klienta a v tomto tendru jsme byli vybráni. Moje kancelář byla za rohem, takže prohlídka stavby byla velmi snadná a každodenní. Vztahy v týmu, s klientem, dodavateli a všemi účastníky byly vynikající, zároveň však vysoce profesionální. Všechny souvislosti byly příznivé, mám teď studio – loft v podkroví. Mohli jsme jej navrhnout jako nástavbu na dům z přelomu 20. století, takže navrhnout s orientací ke slunci, světlu a zároveň s výhledem na Pražský hrad a nádherné pražské panorama. Byli jsme schopni přesvědčit památkový úřad, že je to právě v kontextu okolních budov. Po dokončení jsme za tento projekt obdrželi česká i mezinárodní ocenění.

V mém loftu skleněný horizontální světlík přináší spoustu orientovaného přirozeného světla hojným stromům, které tvoří design interiéru tohoto prostoru. Tento světlík, prosklený ze tří stran, je v létě zároveň bazénem k relaxaci. Je příjemné zde pracovat, zrovna jako zde dělat architektonické prezentace mých projektů. Tento návrat domů mě těší, znovu a znovu oceňuji tuto přízeň osudu.

I.Ž.M. Kde bys byl rád za deset let, jak vidíš svou budoucnost?

V mém ateliéru, u svého stolu, skicovat nový projekt, je to pro mne dobrodružství – hledání v daném kontextu a zkoumání stávajícího stavu a podmínek. Vše dohromady vytváří atmosféru tvoření. Každý nový projekt je nové bílé plátno, každý projekt chci pojet osobně, s novým přístupem, možná překvapit sám sebe novým řešením v daných souvislostech a právě proto mě nezajímá žádný manýrismus ani žádný jiný ismus nebo styl, nebo dokonce vytvářet takzvaný styl. Moje hledání je hledání formy v závislosti na funkci a v neopakovatelném daném kontextu.

Horní světlo / Top light at loft skylight

vited to tender for architectural work in Prague to design and build it for an English client, and we were selected in this tender. Having my office around the corner, the site review was very convenient and on a daily basis. The relations between the team, client, contractors and participants were terrific, as well as being highly professional. As the circumstances were all favourable, I have now my loft studio in the penthouse. We were able to design it as an addition at the top of an early 20th-century building, therefore designing it with an orientation to the sun, light and also views of Prague Castle and the city beautiful panorama. We were able to convince the Heritage Conservation Bureau that it was the right thing to do in the context. After its completion, the project earned us Czech and international awards. In my loft itself, the glazed horizontal skylight brings plenty of directed natural light to numerous trees that form the interior design of the loft. Glazed on three sides, this skylight works in the summer as water basin for relaxation. It is pleasant to work here as well as doing architectural presentations for my projects. This homecoming was great for me, I appreciate this good fortune.

I.Ž.M. Where would you like to be in 10 years' time? How do you see the future?

In my studio, at my desk sketching new project. For me, it is an adventure in the sense of a search in the given context and research into existing conditions. Together, they create the atmosphere for creation; each project is new white canvas, something I want to treat individually, with a new approach, perhaps to surprise myself with a new solution within the given context. That's why I'm not interested in any mannerisms or "isms" of type and style, or even in the creation of so-called style. My search is one of form in function of function and in a specific given context.

Dr. Irena Žantovská-Murray,
historička architektury, knihovnice a kurátorka. Dlouholetá členka McGill University v Montrealu, v současné době odešla z university a přijala novou pozici ředitelky Sir Banister Fletcher Librarian, British Architectural Library, Royal Institute of British Architects (RIBA) v Londýně
/ an architectural historian, librarian and curator. A long-time staff member of McGill University in Montreal, she recently left the University to assume her new post as Director and Sir Banister Fletcher Librarian, British Architectural Library Royal Institute of British Architects (RIBA), London

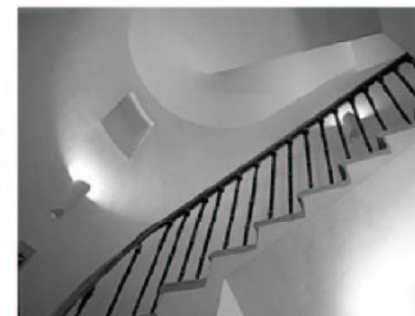
NA PŘÍKOPĚ 13
PRAHA / PRAGUE

ulice Na příkopě / Na příkopě street

světlo shůry / atrium skylight

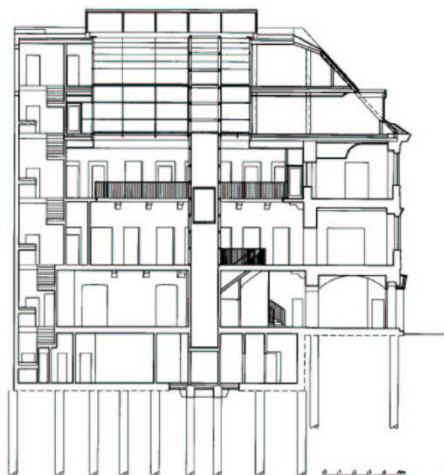
Pavel Šach

klenba česká placka / rediscovered vault

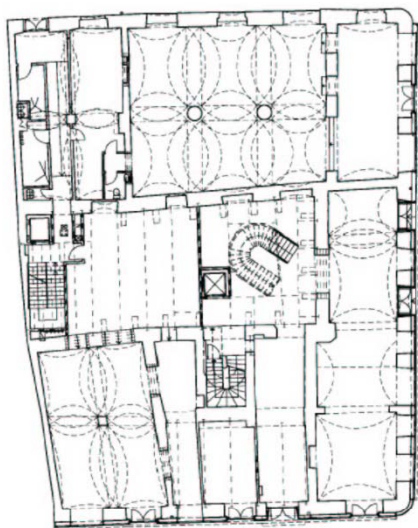

Pavel Šach

osvětlení horních pater / atrium light >

řez atriem / section through atrium

přízemí s klenbami
ground floor with vaults

KOSTEL SVATÉ RODINY
CHURCH OF HOLY FAMILY
LUHAČOVICE

Pavel Svoboda

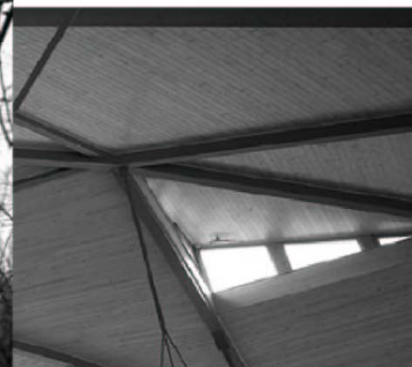
Stavba kostela je architektonické téma, které se u nás vynořilo po padesáti letech téměř z úplného zapomnění. V Lázních Luhačovice vznikla pozoruhodná chrámová stavba, venkovsky prostá, vlnitá, zároveň kultivovaná ve své plastické modelaci a harmonickém sdružení architektonického, kontextuálního, skulpturálního a liturgického aspektu. Hlavní část, vlastní kostel, tvoří trojúhelné těleso s konvexními stěnami. Je to v podstatě orientovaná centrála. V těžišti skladby, se nalézá vertikála štíhlé bílé věže, rovněž trojúhelného půdorysu, ukončené vykloněnou, volně do prostoru zvednutou trojbokou střešinou, která jako by byla křídlem, chystajícím se vznést. Sítoví ploché klenby z ocelových trámů připomíná vzdáleně abstraktní klenby Santiniho, bílé stěny s pásovými okny odkazují k moderně, oblité formy k expresionistické architektuře. Formální jazyk stavby je živou, přirozenou a spontánní vitální syntézou, citlivě aplikovanou na chrámové téma.

The church as an architectural theme was dead for almost half a century in this country. The church in Luhačovice represents one of the new outstanding examples. Its layout is based on a system of circular segments defining the shape of the sanctuary proper. It is lit by window band below the roof running along the whole periphery. The lower segmental part with the personage, club rooms and class-rooms runs along one wall outside and forms an entrance courtyard with a vertical tower in the corner. It is plastic contextual building recalling great domestic architectural and spiritual tradition (Santini, Jurkovič, modernists).

Halík, Pavel. „Kostel svaté Rodiny / Church of the Holy Family“
In Kratochvíl, Petr, a Pavel Halík. *Česká architektura / Czech Architecture 1989–1999*. Praha 1999: 35–37.

Pavel Svoboda

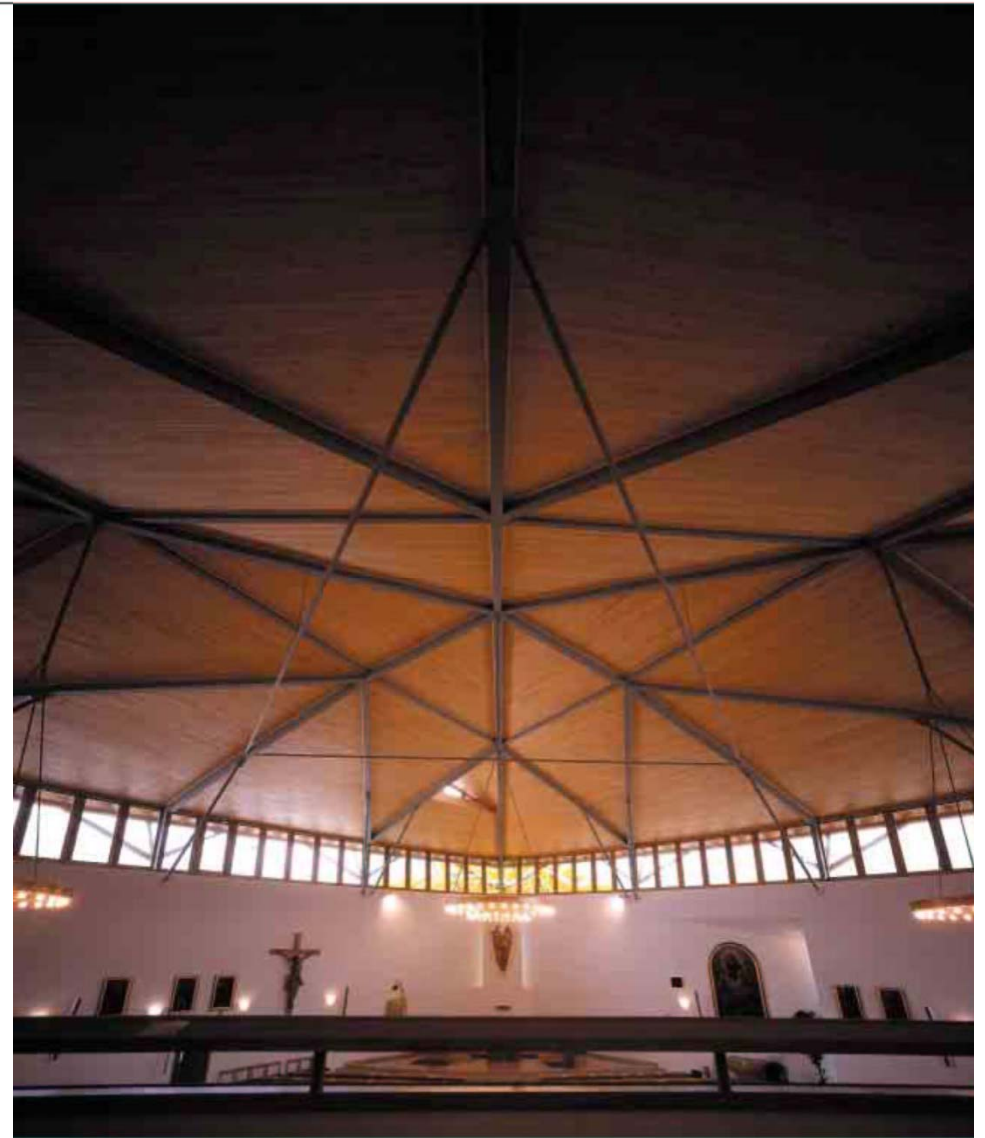
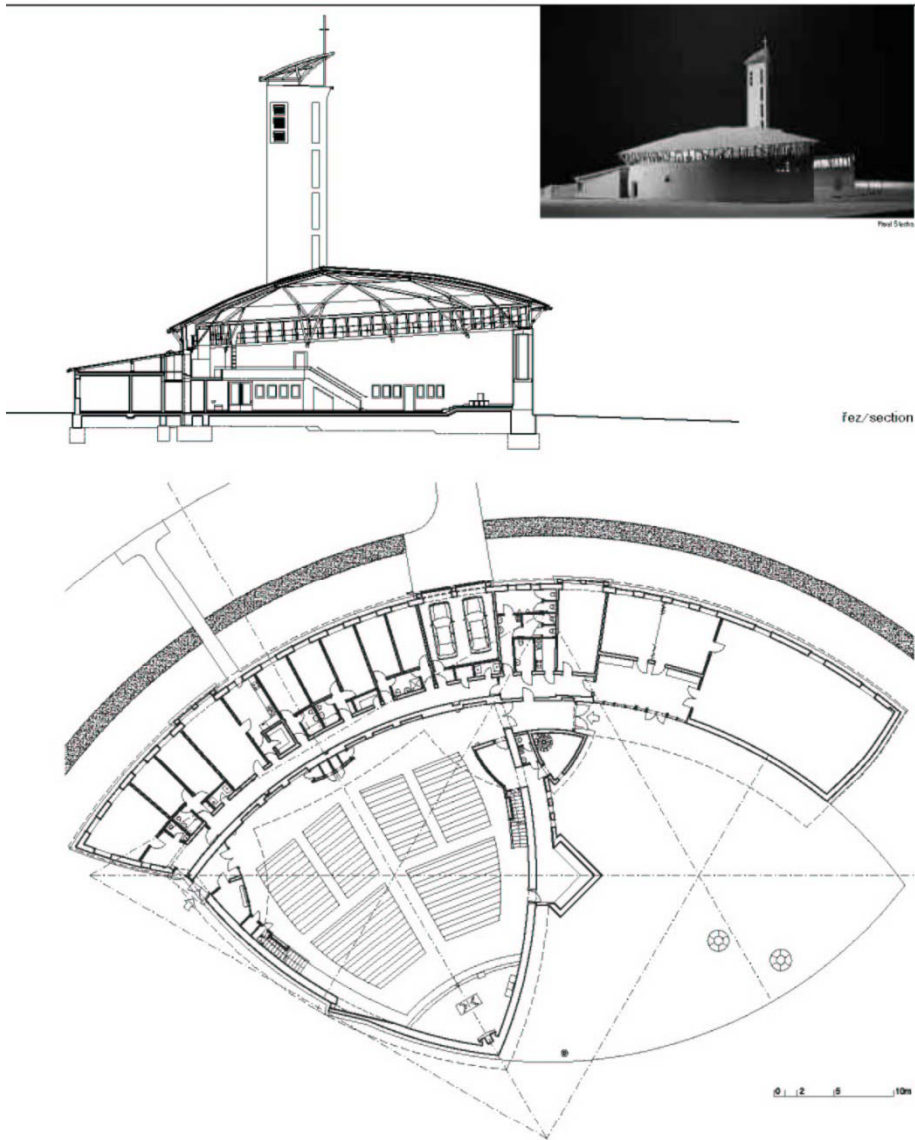
Pavel Svoboda

< hlavní vstup / main entry

lázeňské centrum / spa town center

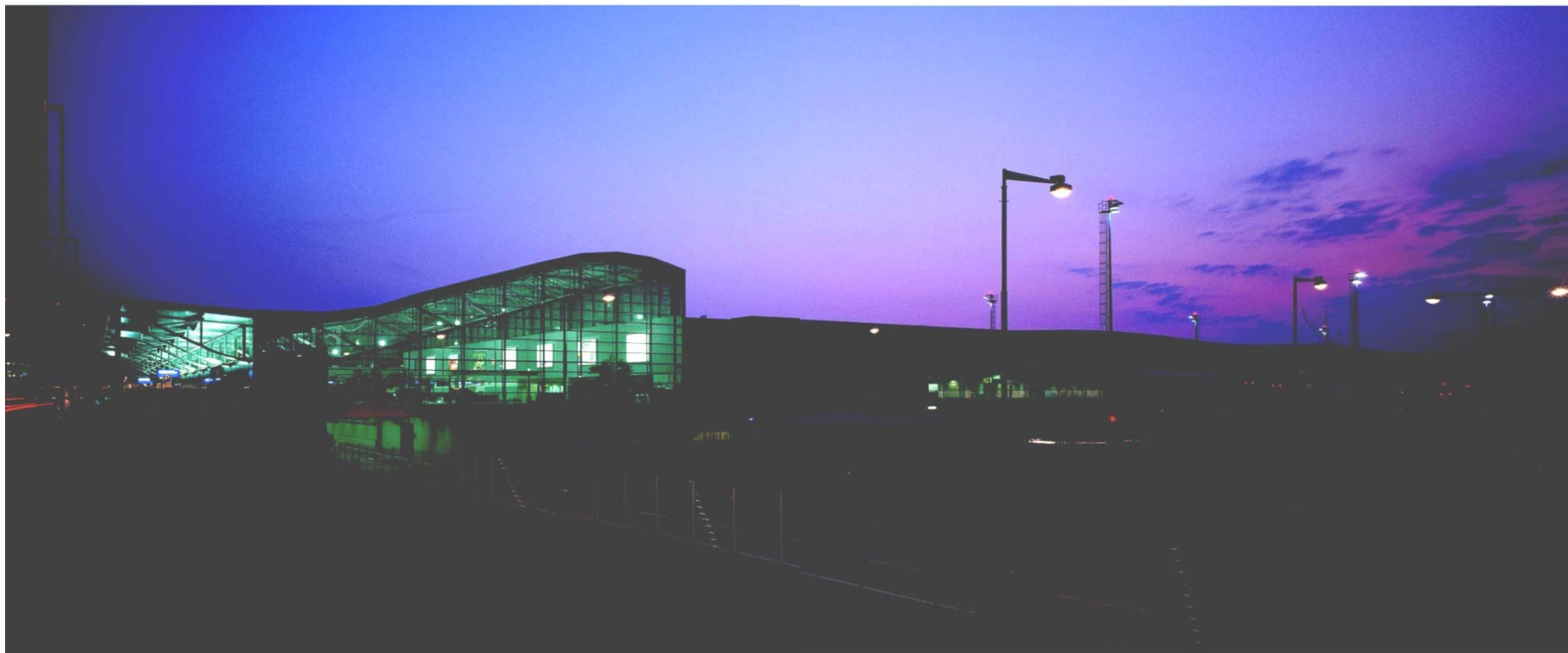

Alta Jungmann

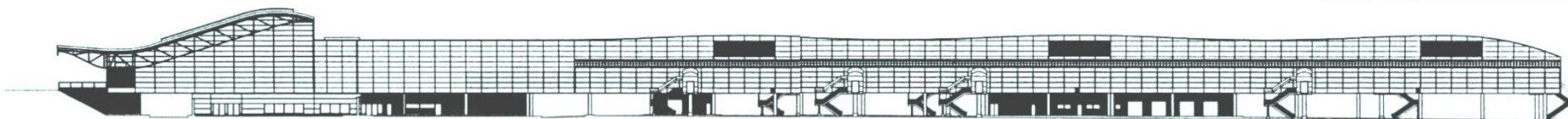

MEZINÁRODNÍ LETIŠTĚ PRAHA RUZYŇ
PRAGUE INTERNATIONAL AIRPORT RUZYŇ

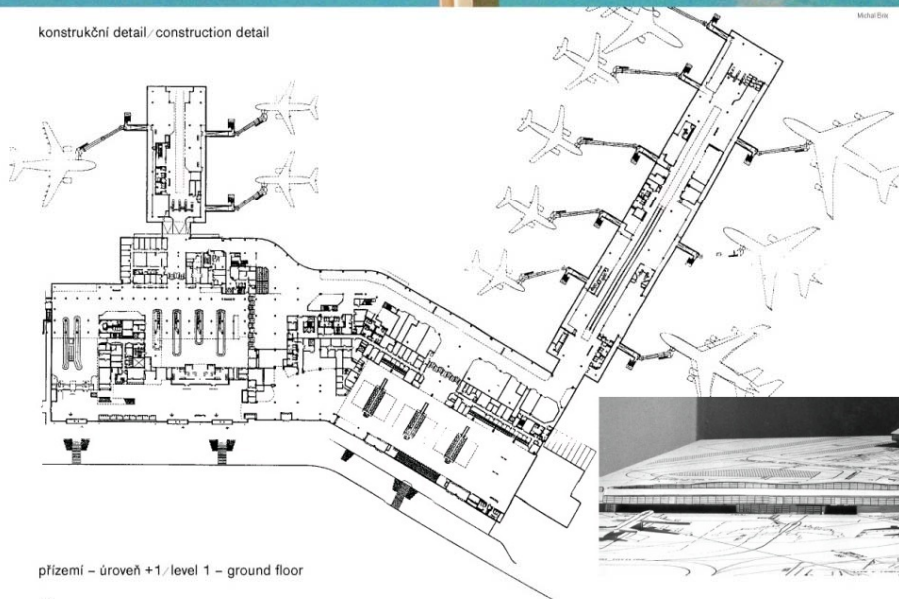
prst A – pohled východní / pier A – east elevation

konstrukční detail / construction detail

Michal Štěr

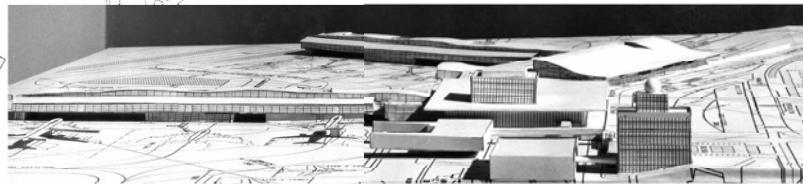
přízemí – úroveň +1 / level 1 – ground floor

horní světlo / top light

For Future

pracovní model, soutěž / working model competition

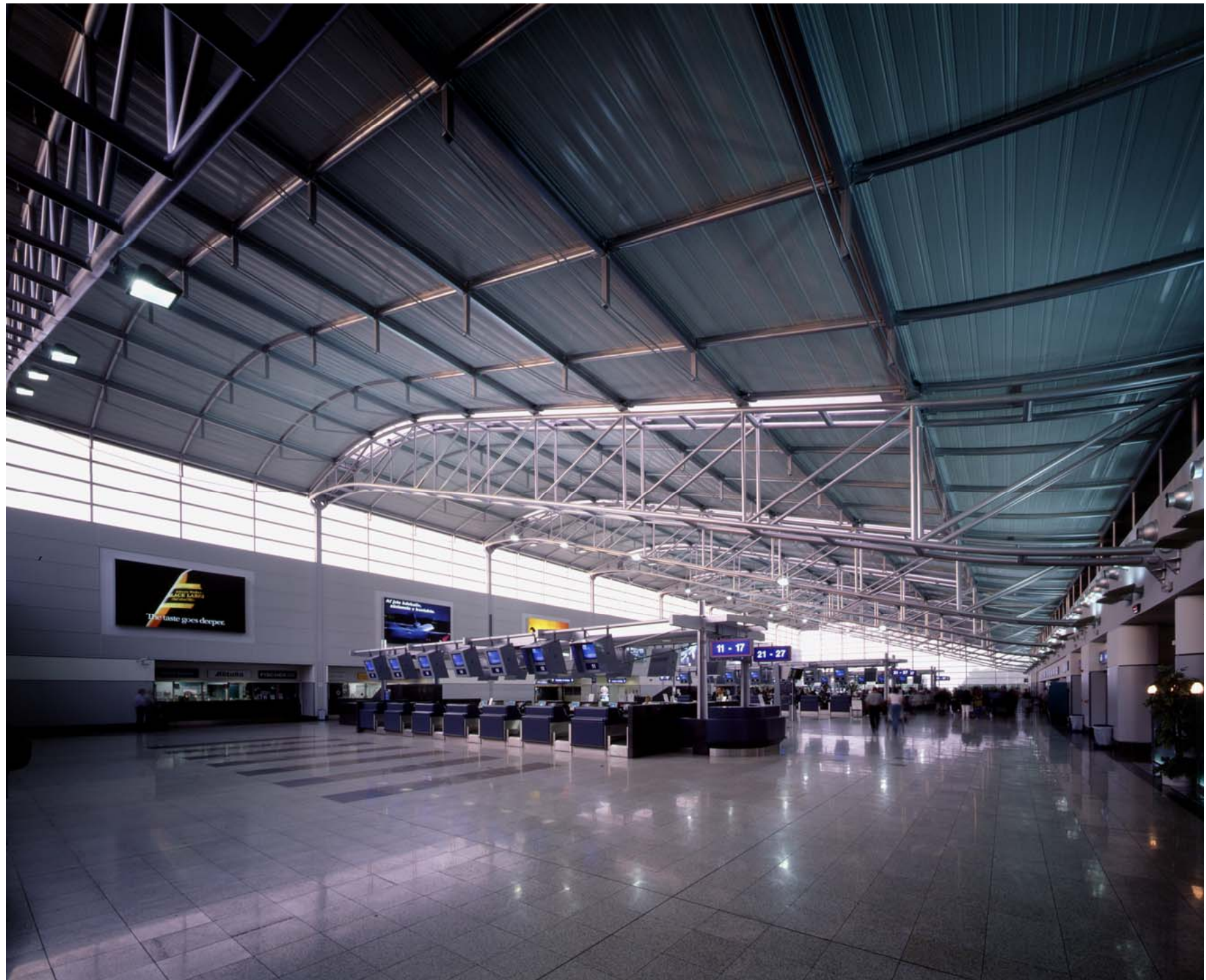

Michal Štěr

For Future

ZÁHŘEBSKÁ 23–25
PRAHA / PRAGUE

uliční pohled / street elevation

0 1 2 3 4 5m

řez atriem / atrium section

vchod do atria / atrium entrance

horní světlo
top light

Urbanat Praha

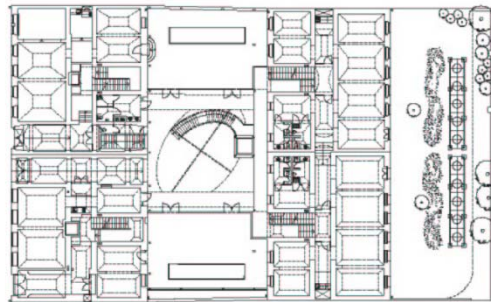
atrium s recepcí
atrium with reception

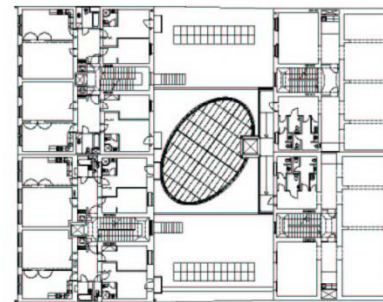
osvětlení ateliéru / loft lighting

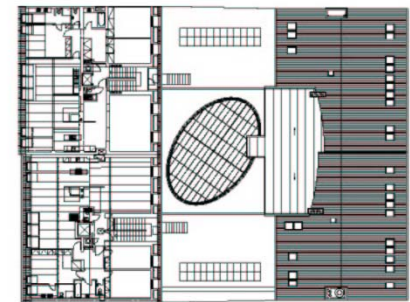
přízemí s klenbami / ground floor with vaults

byty do ulice
flats facing the street

kancelářské křídlo
offices wing

ateliéry v podkrovní / penthouse lofts

ATELIÉR/LOFT STUDIO
PRAHA/PRAGUE

světlik & bazén/skylight & waterpool

Foto: Martin

atelier – mezanin/loft – workspace

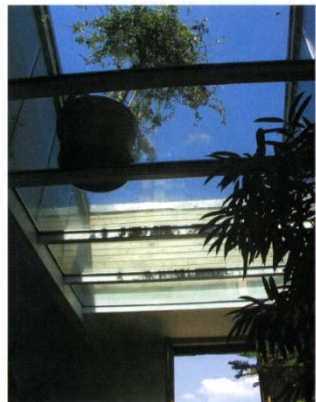
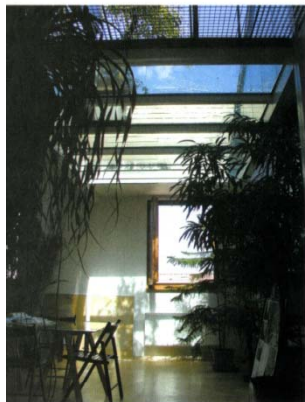
0 1 2 3 4 5m

atelier – dolní podlaží/loft – lower floor

světlik & zeleň / skylight & greenery

světlik & terasa / skylight & terrace

Petr Procházka

průhled do pracovny / view to workplace

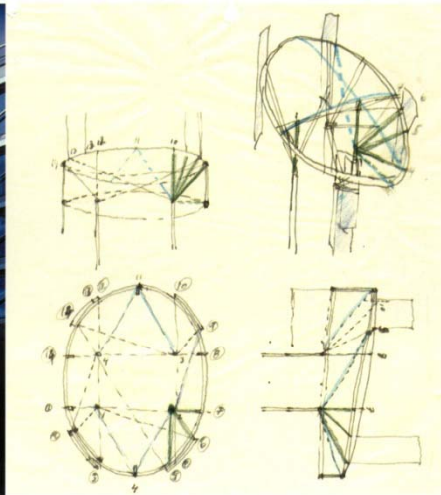

PALÁC FLORA FLORA PALACE PRAHA / PRAGUE

Téma moderního paláce je výjimečný fenomén český, specificky pražský. Vyvinul se po vzoru pařížských obchodních domů, tyto však zůstaly navždy pouhými obchodními domy. Snoubí v sobě funkce nákupních pasáží se službami, dále kanceláře, společenské sály, často kina, též i bydlení. Pražské paláce jako Lucerna, Atlas či Broadway se staly jasným tématem pro architektu pražské avantgardy.

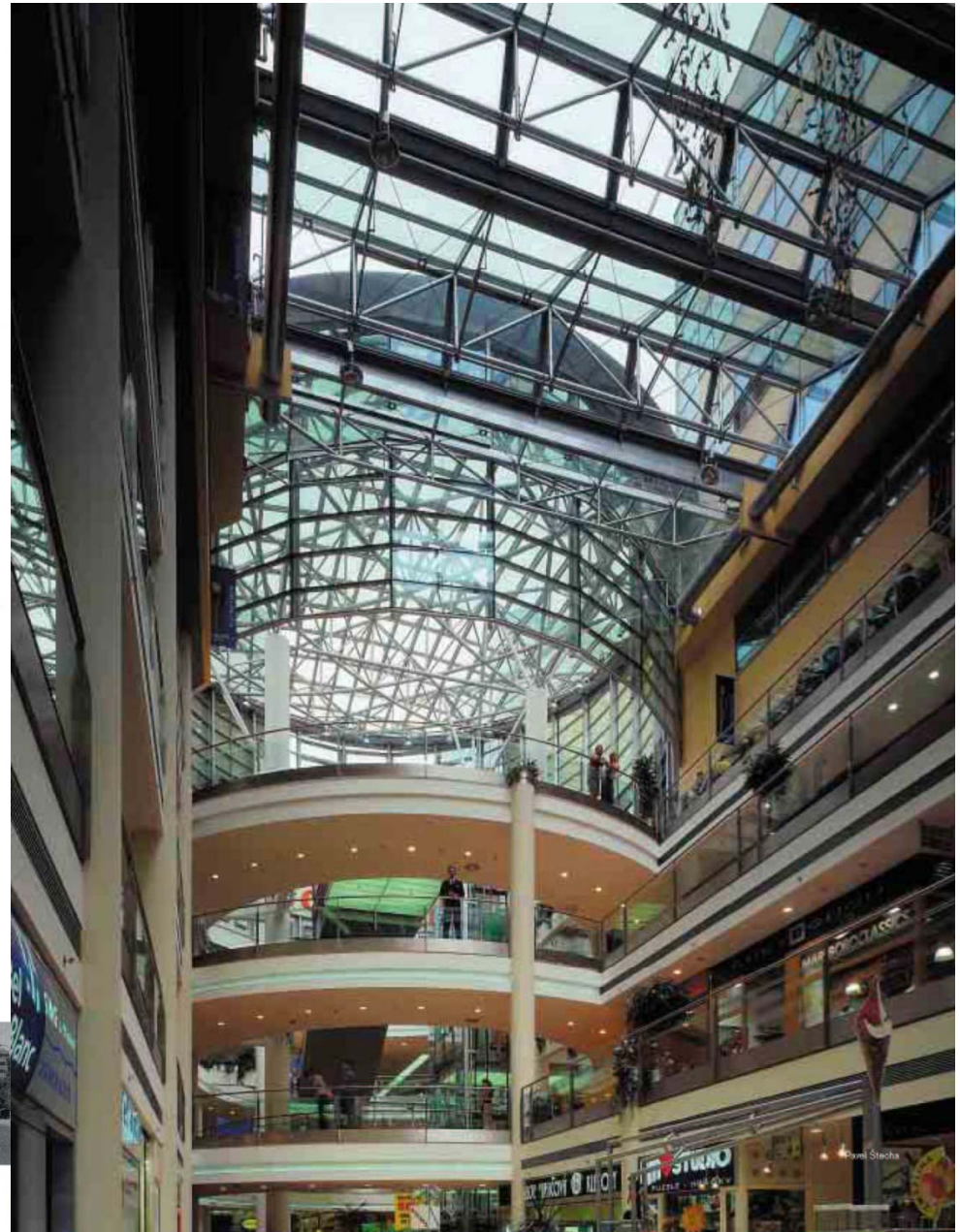
The theme of the modern palace is an exceptional phenomenon, a Czech and specifically Prague one. It developed after the model of the Paris department stores, but they only ever remained department stores. The palace combines the function of shopping arcades with services, offices, social halls, often cinemas and residential quarters as well. Prague palaces like Lucerna, Atlas and Broadway became a clear theme for architects of the Prague avant-garde.

Brikcius, Eugen. Sen o paláci. / Dream about the Palace. In: *Sny Eugena Brikciuse. / The Dreams of Eugen Brikcius.* Garamond 2002: 91

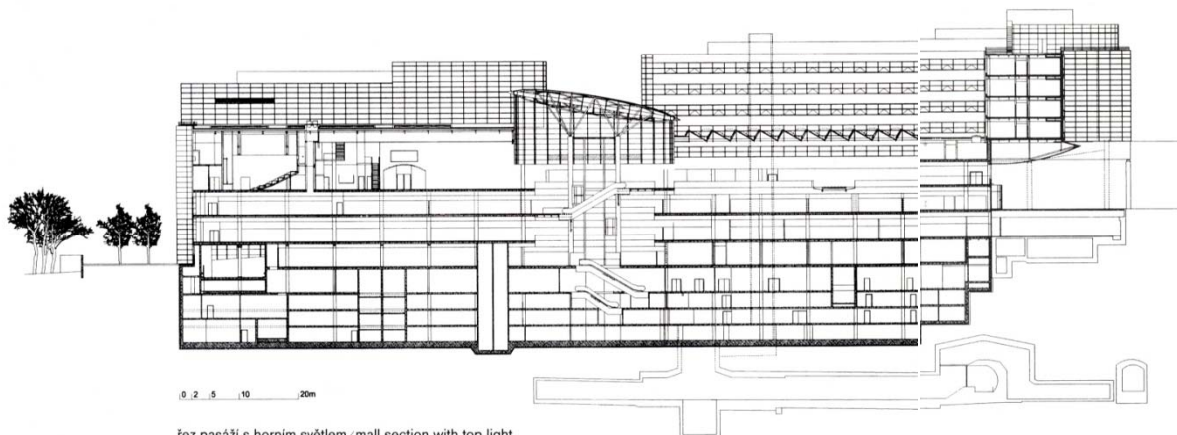

Vinohradská ulice / Vinohradská street

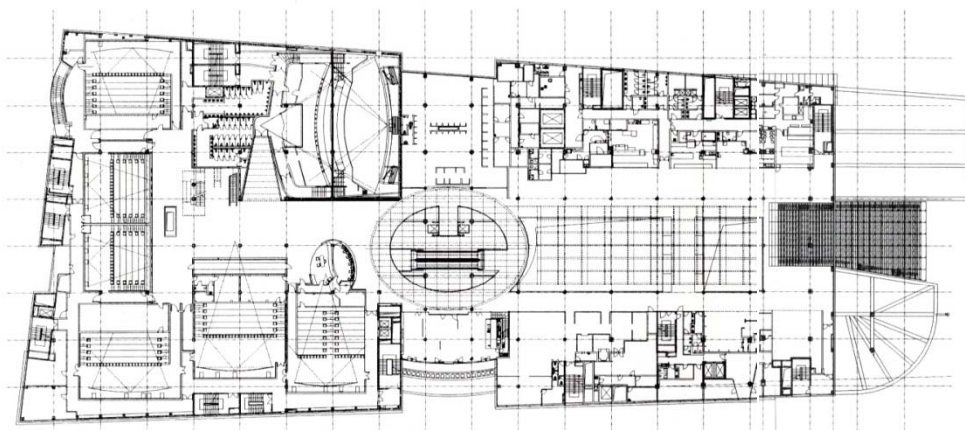
koncept světlíku / skylight concept
osvětlení galerii / natural light – mall >

řez pasáží s horním světlem / mall section with top light
světlo & markýza / mall skylight & canopy

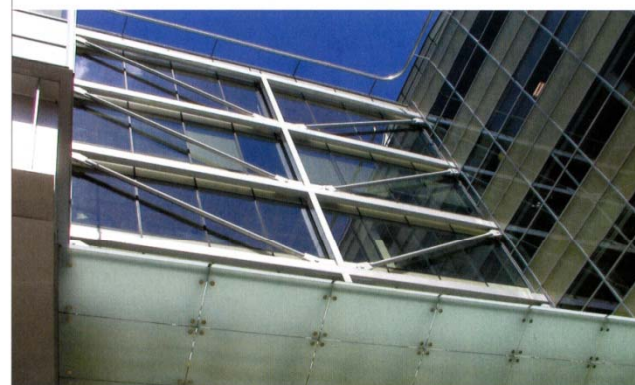
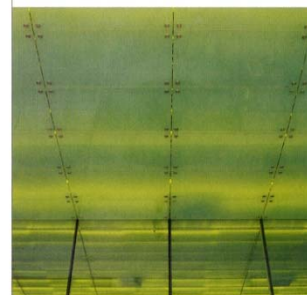
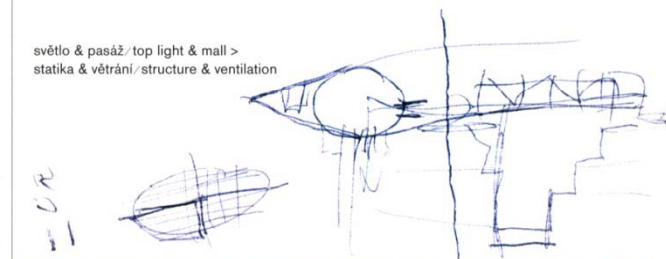

Přemyslovská ulice / Přemyslovská street

Petr Fanta

světlo & pasáž / top light & mall >
statika & větrání / structure & ventilation

světelná markýza / lighted canopy

Vinohradská ulice / Vinohradská street

pěší tahy
v centrálním světliku
oval skylight
circulation

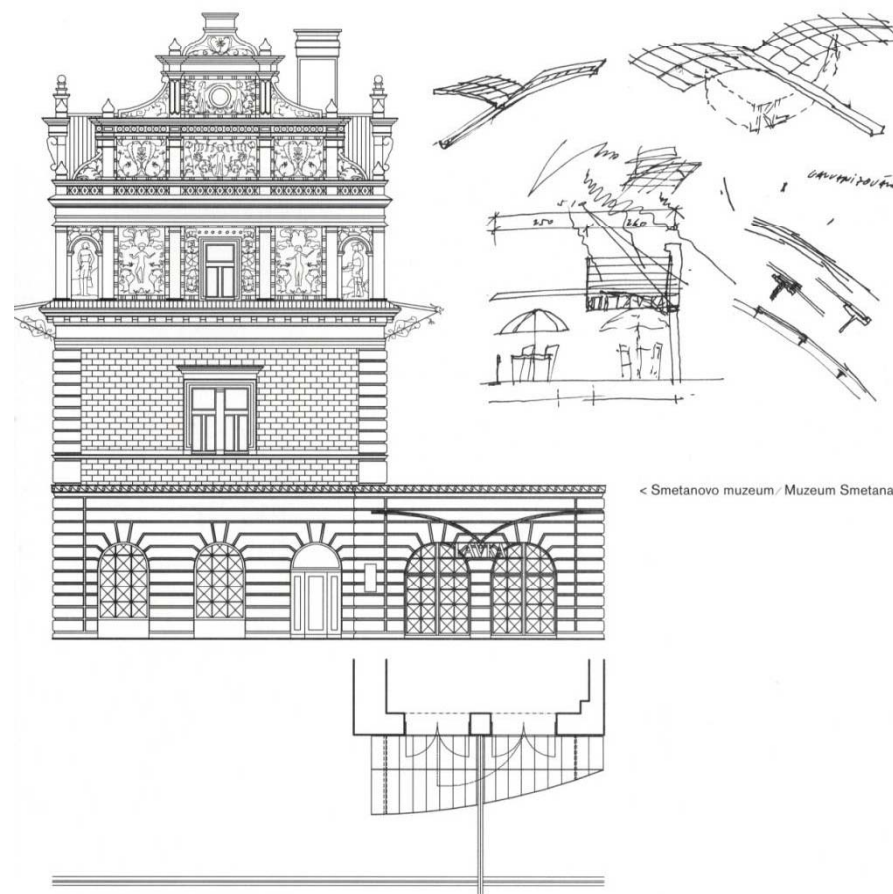

KLUB A DIVADLO LÁVKA
CLUB AND THEATER LÁVKA
PRAHA/PRAGUE

nábřeží Vltavy / Vltava riverbank

Pavel Štěpán

< Smetanovo muzeum / Muzeum Smetana

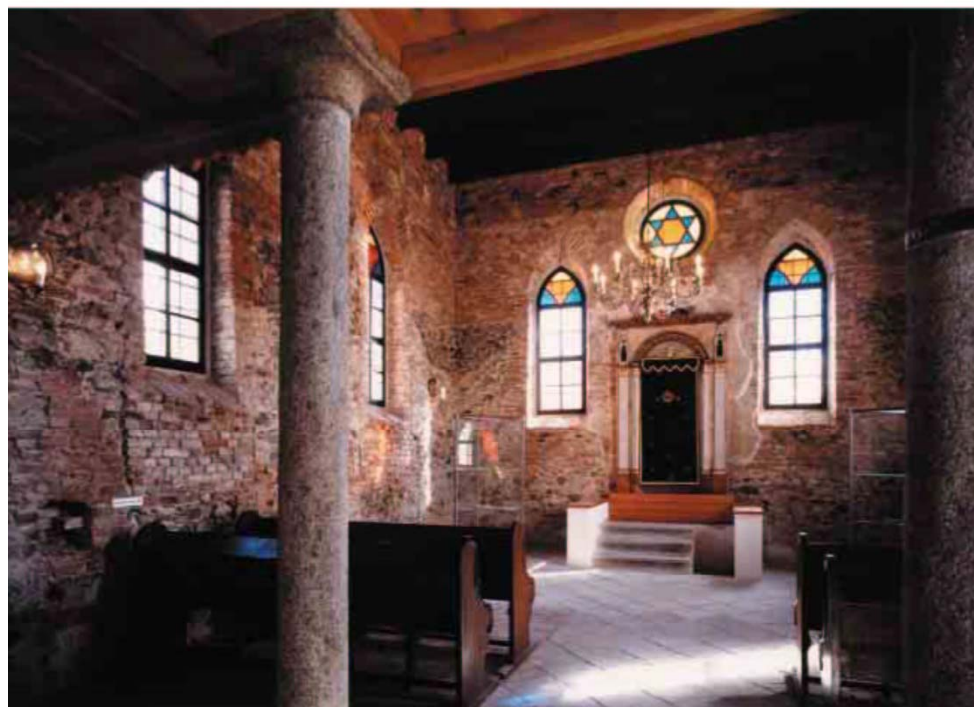
markýza nad vstupem / entrance canopy

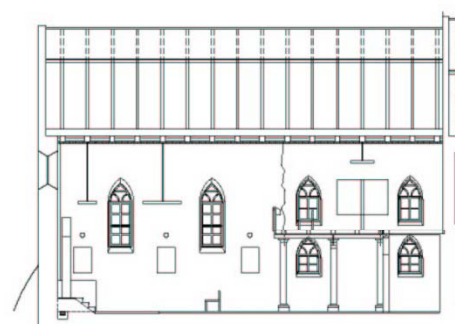
Pavel Štěpán

Pavel Štěpán

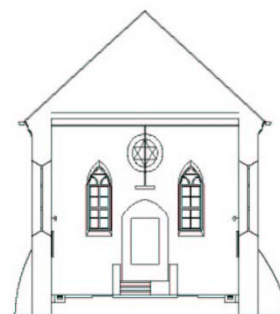
SYNAGOGA
SYNAGOGUE
POLNÁ

Pavel Dvořák

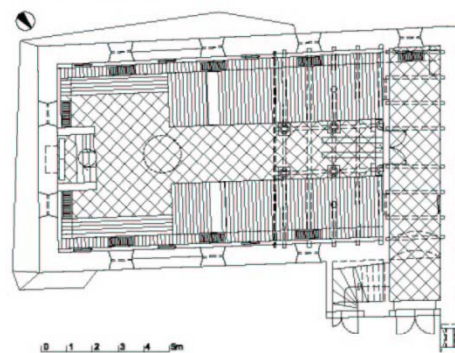

podélný řez/longitudinal section

příčný řez/cross section

přízemí/ground floor

0 1 2 3 4 5m

archeologie dob/archeology of times

Pavel Dvořák

EBC EVROPSKÁ 53
PRAHA/PRAGUE

rekonstruovaná tiskárna Orbis/reconstructed printing factory Orbis

Edie Hlaváč

Edie Hlaváč

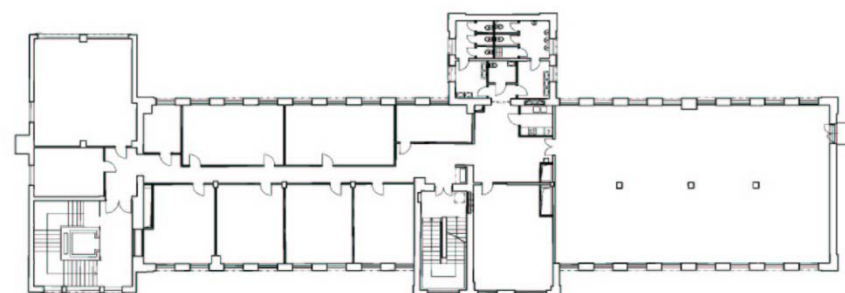
parkovací plocha na roštu/parking on iron grill

Edie Hlaváč

jižní pohled/south elevation

typické patro/typical floor

2 5 10m

ATELIÉROVÉ BYDLENÍ/LOFT APARTMENTS, KOZÍ 1
PRAHA/PRAGUE

integrovaná
konstrukce věže
tower structure
incorporated

Edgar Malach

Edgar Malach

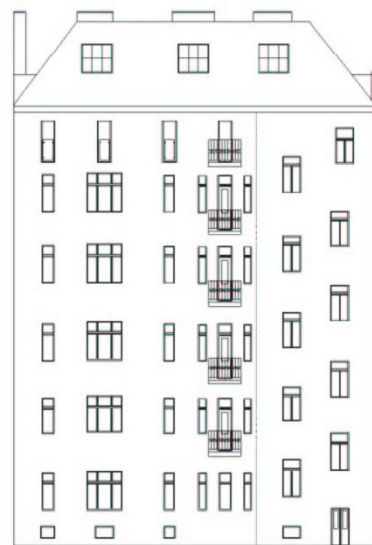
Edgar Malach

střešní výhledy
loft with views

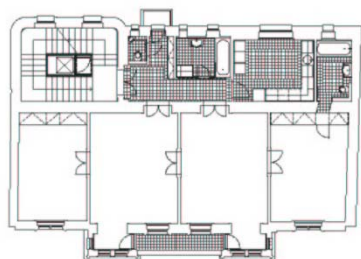
BYTOVÝ DŮM / APARTMENT HOUSE, DIVADELNÍ 22
PRAHA / PRAGUE

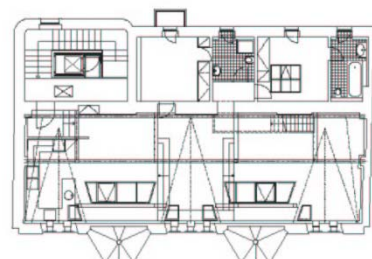
přední fasáda / front

zadní fasáda / yard

0 1 2 5 10m

ateliér / loft

prosklený výtah / glazed lift

obytné podkrovní / loft

ANĎEL CITY
PRAHA / PRAGUE

průsvitnost – pracovní model/transparency – working model

urbanizační model/urban planning model

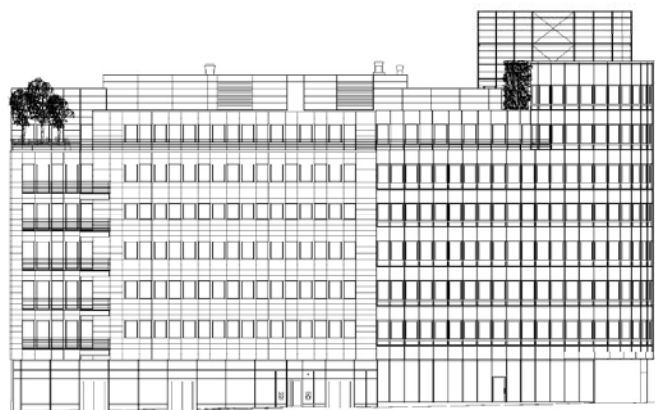
Pavel Dvořák

detaily zeleně v okolí/greenery on and around project

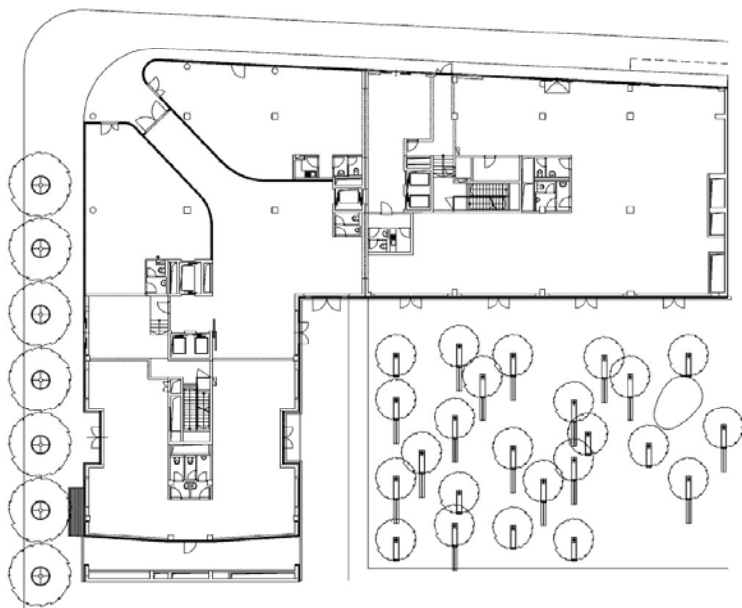
Petr Procházka

2 5 10m

Pižetňská ulice, pohled / Pižetňská street, elevation
parter – stromy v náměstí / ground floor with piazza

Pižetňská

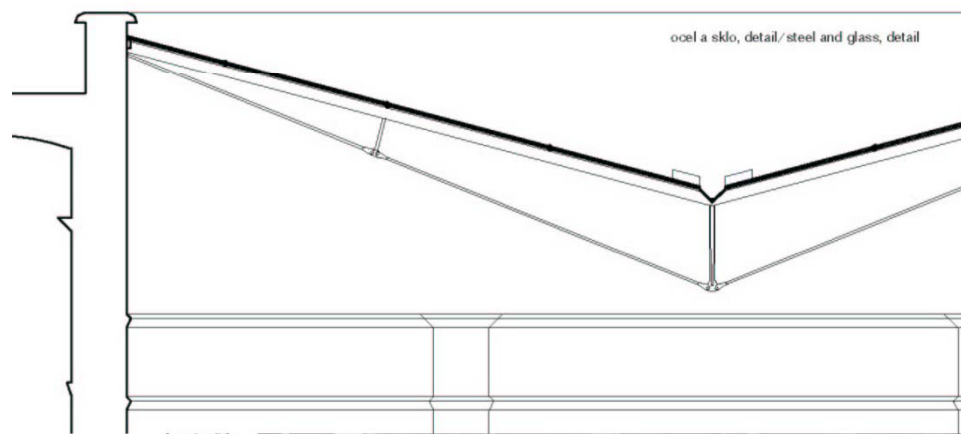
náměstí s katalpami / piazza with catalpa trees

Pižetňská

Pižetňská ulice / Pižetňská street

COURT OF LIONS, LEE BALTER'S CASTLE, GARRISON
NEW YORK

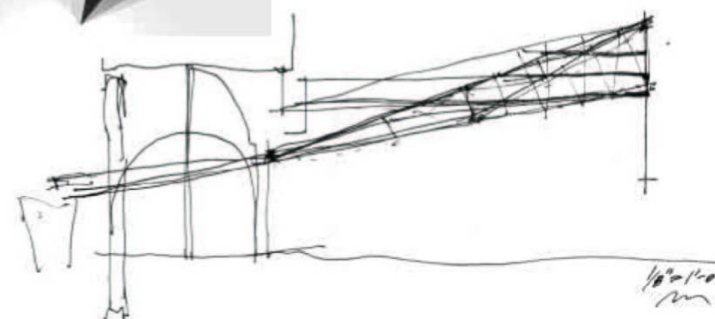
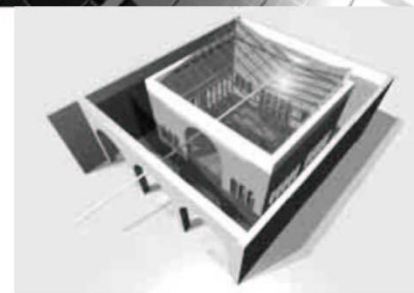

ocel a sklo, detail/steel and glass, detail

horní světlo
top light

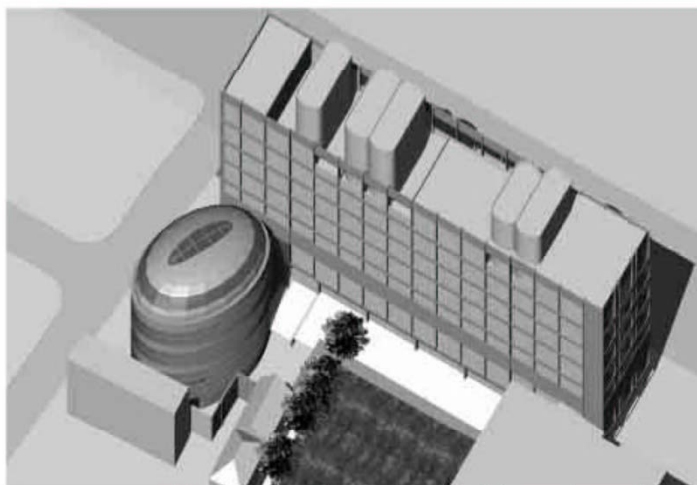

skleněná střecha a terasa/glass roof and terrace

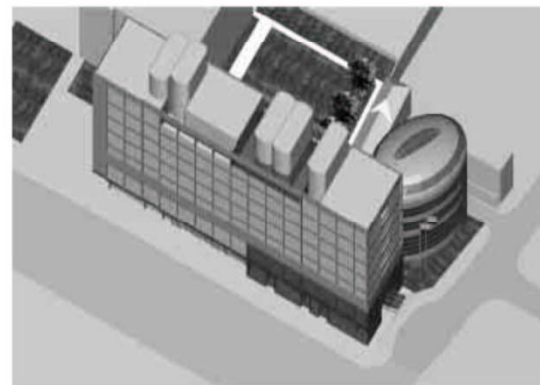
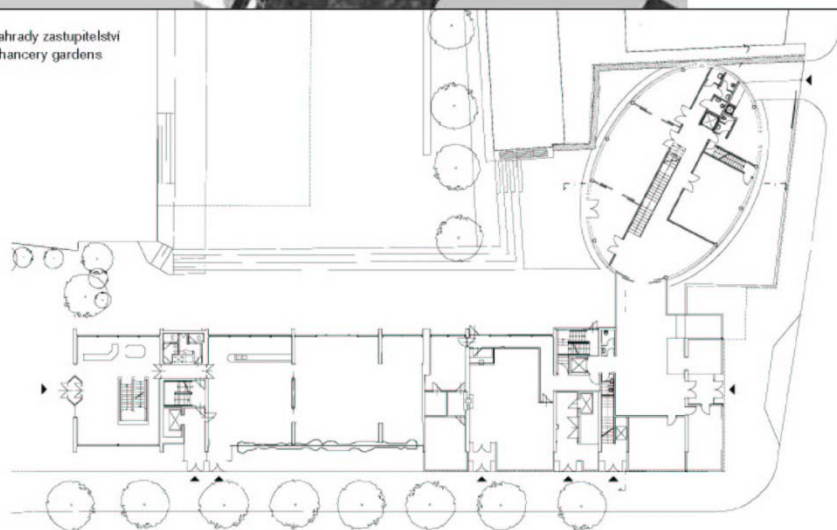

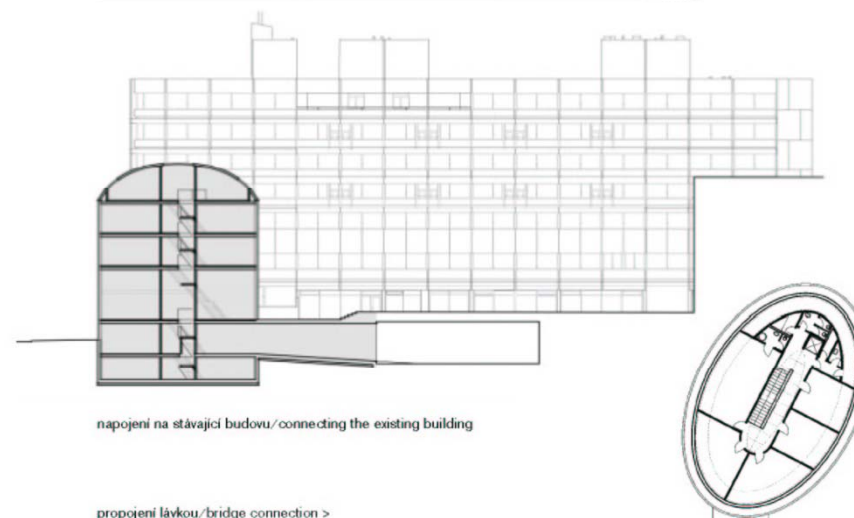
ZASTUPITELSKÝ ÚŘAD ČR LONDÝN
CZECH EMBASSY LONDON, UK

zahrady zastupitelství
chancery gardens

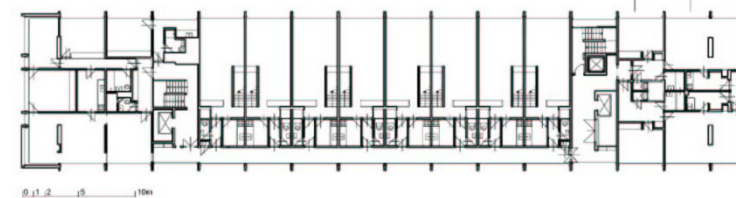

křižovatka
v Notting Hill
Notting Hill
corner

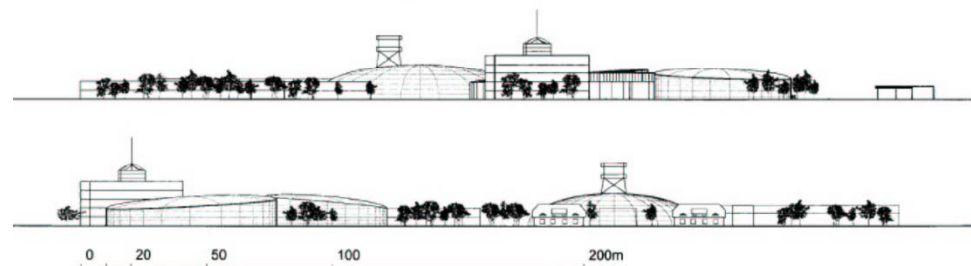
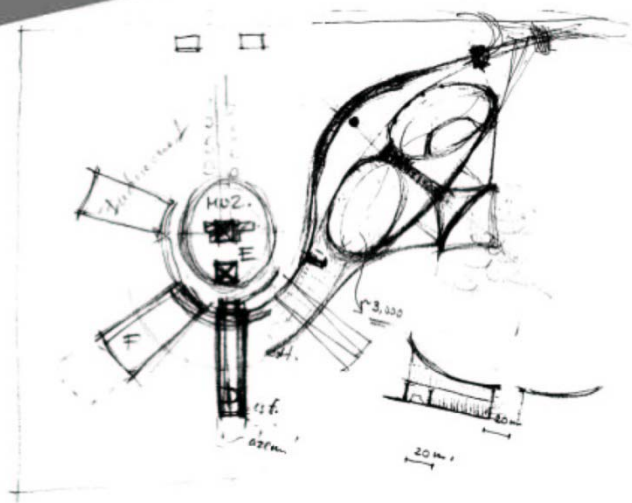
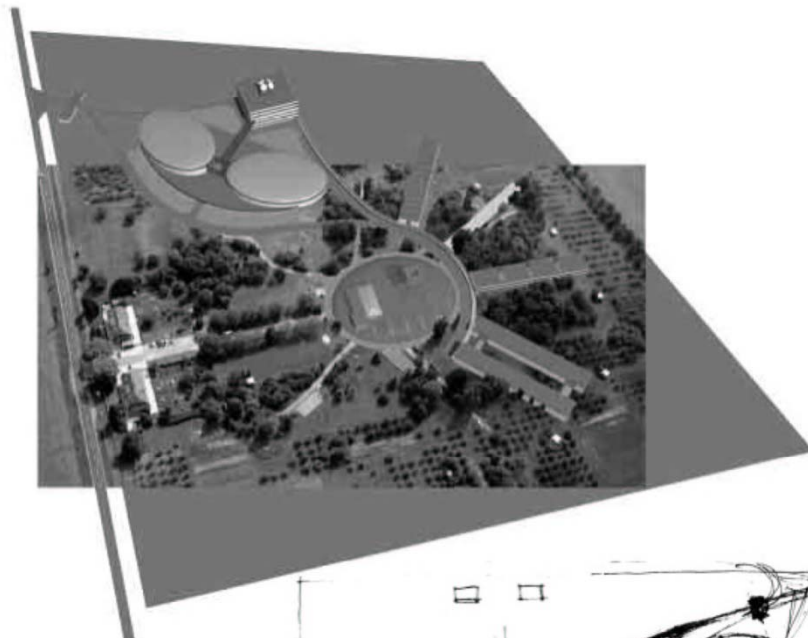

napojení na stávající budovu/connecting the existing building

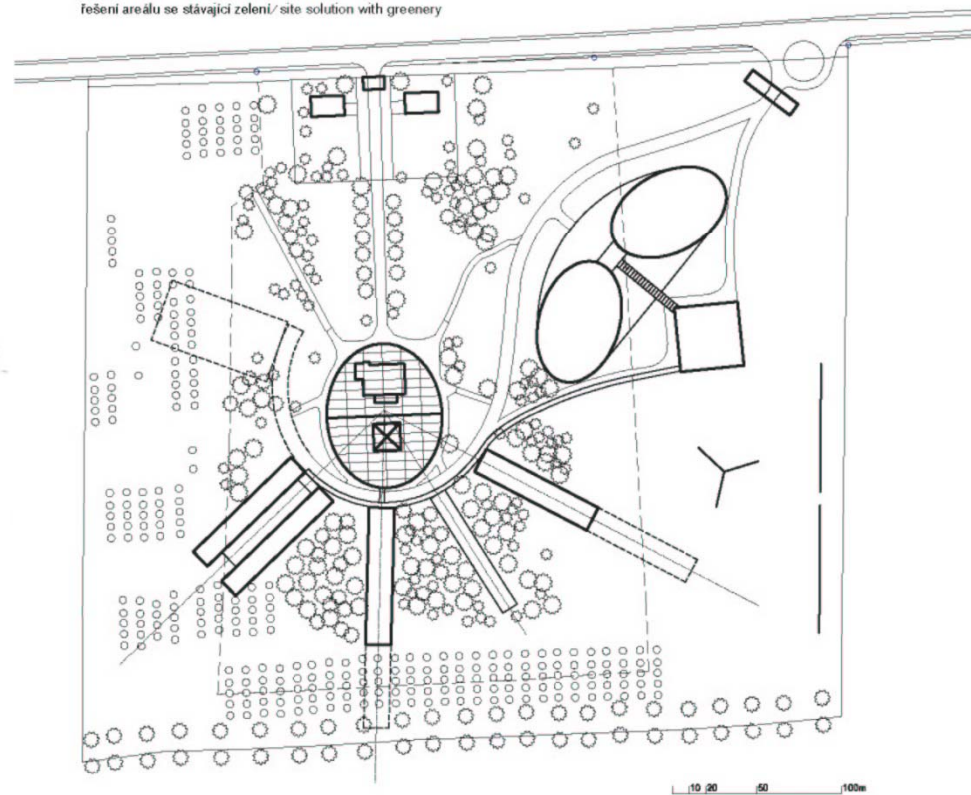
propojení lávkou/bridge connection >

ŘÍZENÍ LETOVÉHO PROVOZU
AIR TRAFFIC CONTROL
JENEČ (PRAGUE WEST)

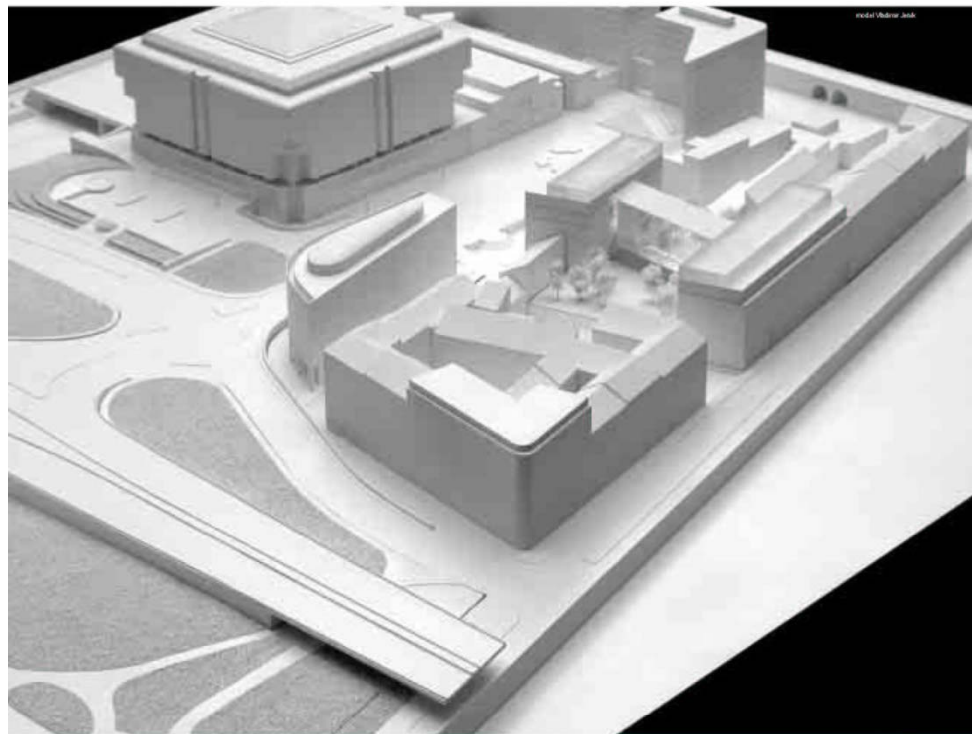

řešení areálu se stávající zelení/ site solution with greenery

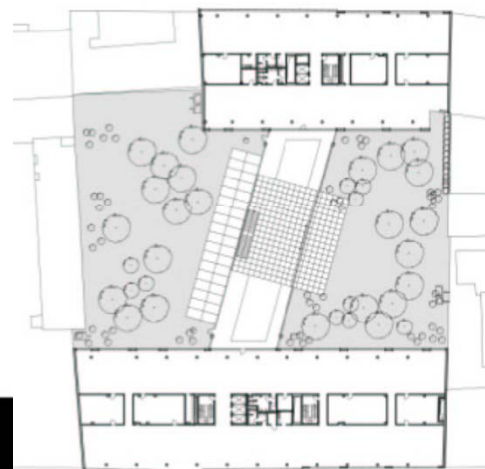

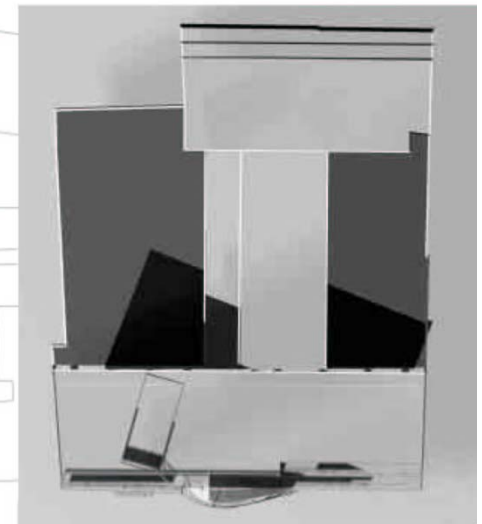
PALÁC TĚŠNOV
TĚŠNOV PALACE
PRAHA/PRAGUE

78

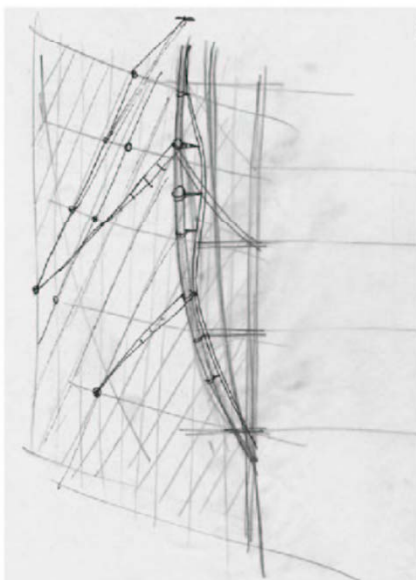
studie patra se zelenou střešou / study – first floor with green roof

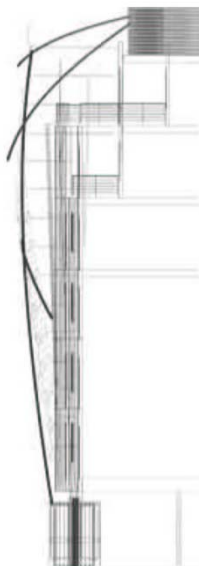
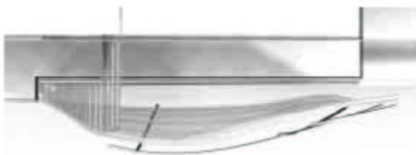
střechy / roofs

79

studie prostoru zelené fasády
green façade space study

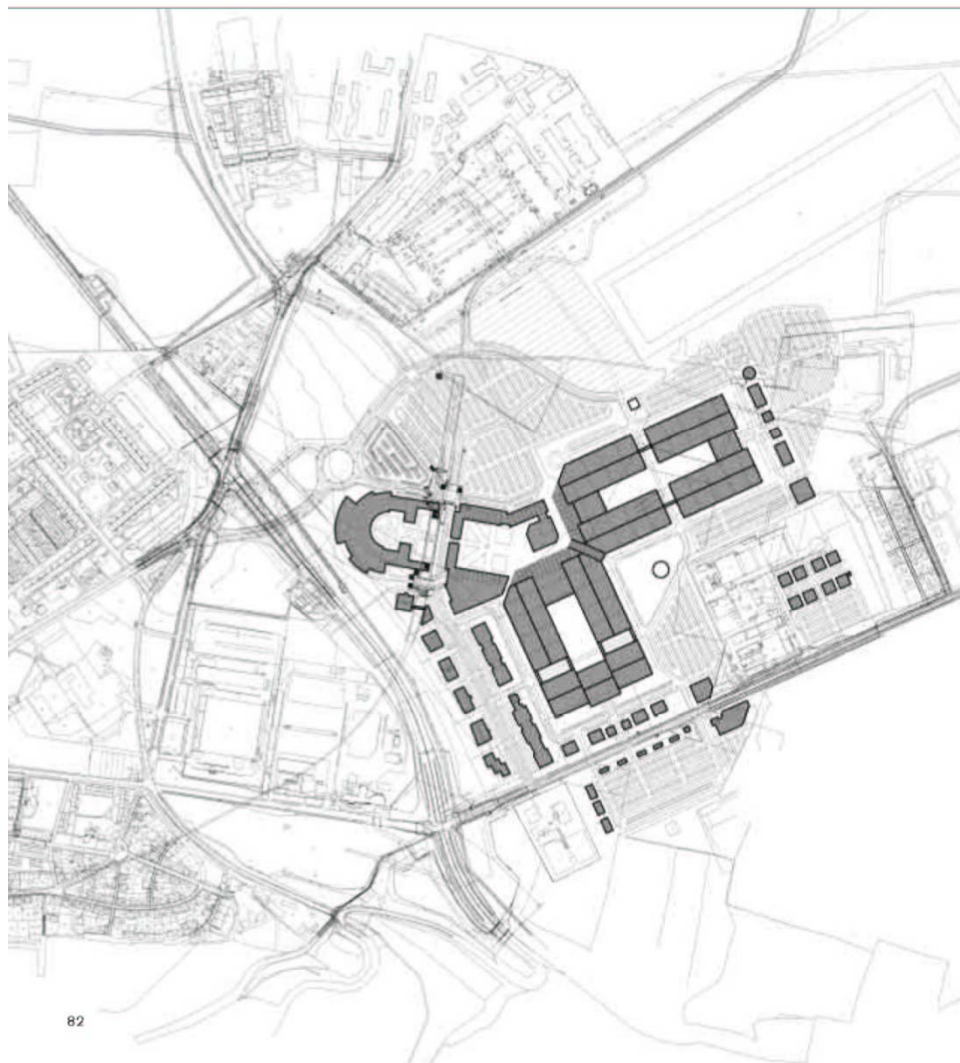

Magdalena Jetelová
studie prostoru pro zeleň – průsvitnost
study of greenery façade – transparency

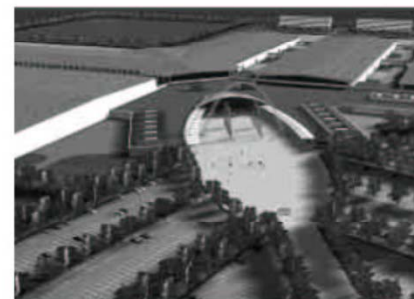

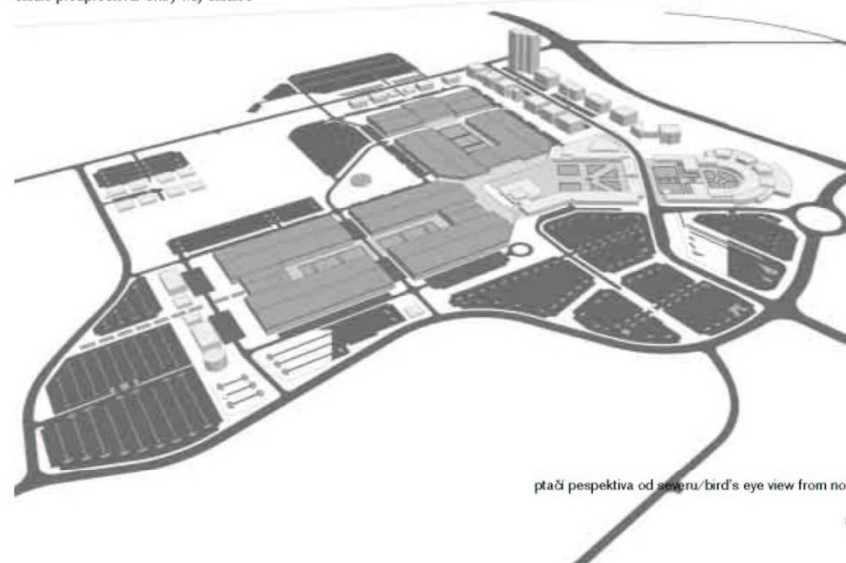
PRAŽSKÝ VÝSTAVNÍ AREÁL
NEW PRAGUE EXPOSITION SITE
PRAHA / PRAGUE

82

studie předprostorů/entry way studies

ptačí perspektiva od severu/bird's eye view from north

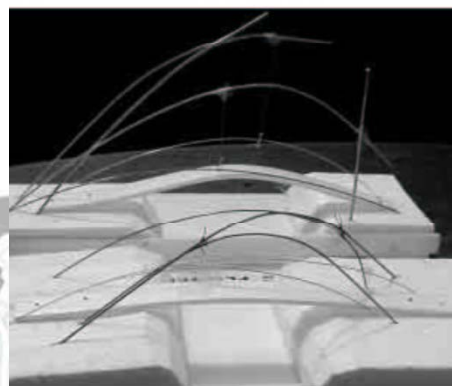
83

ČESKÁ ČTVRŤ, ŠANGHAJ, ČÍNA
CZECH QUARTER, SHANGHAI, CHINA

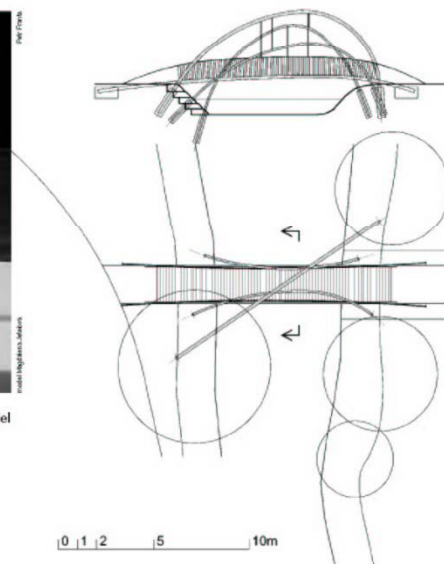

model - Zhao Minyi

urbanismus/master plan

pěší mosty/ foot bridges - maketa/model

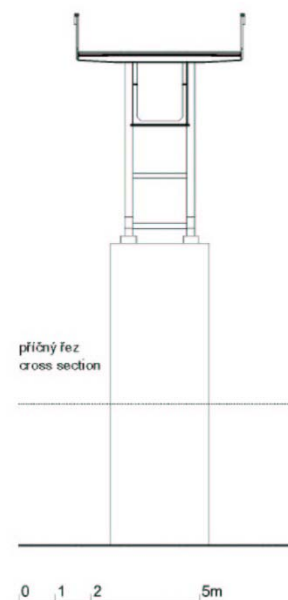
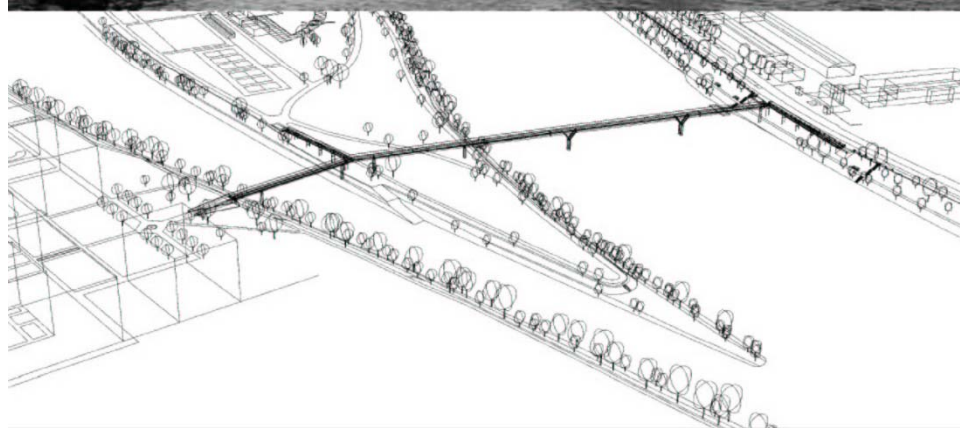

blok domů 7/ block 7

PĚŠÍ LÁVKA / FOOTBRIDGE KARLÍN – HOLEŠOVICE
PRAHA / PRAGUE

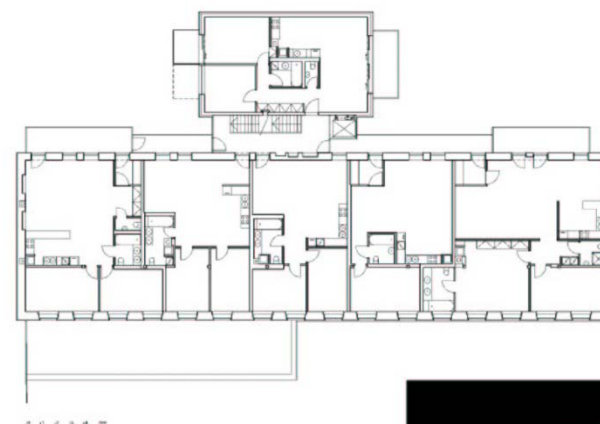
BYTOVÝ DŮM / RESIDENTIAL HOUSE BEZOVKA
PRAHA / PRAGUE

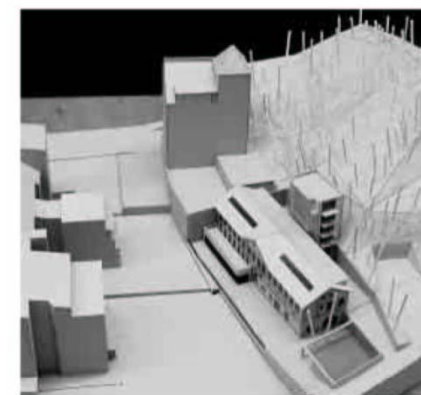
rekonstrukce historické budovy s přístavbou
reconstruction of historical building and addition

pohledy / elevations

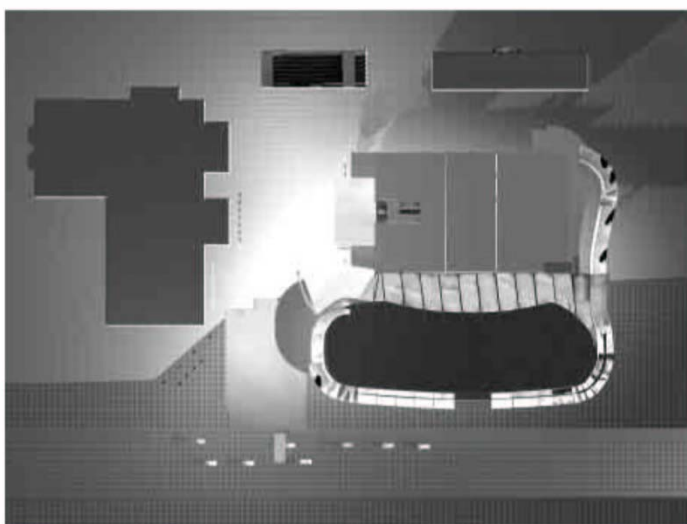

půdorys 3. patra
floorplan 3rd floor

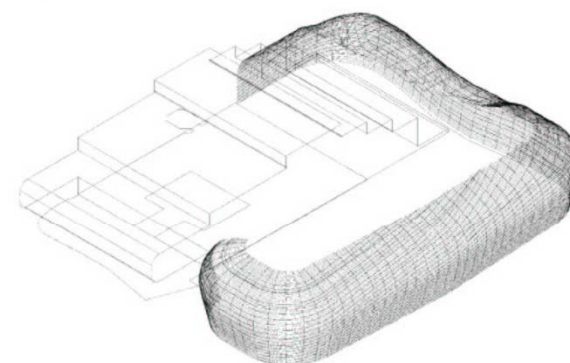

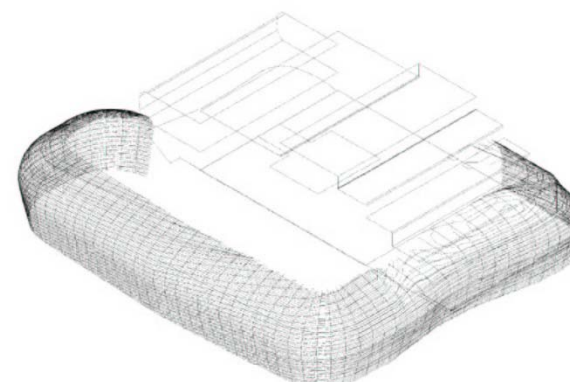
PASÁŽE RUŽINOV, BRATISLAVA, SR
SHOPPING CENTRE RUŽINOV, BRATISLAVA, SLOVAKIA

aktivní zapojení reklamy do pláště budovy
active application of advertisement in the design of façade

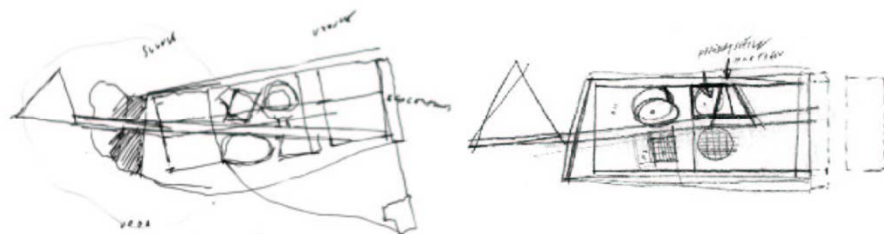

< vztah k náměstí
relation to the square

princip ovíjení hmoty / wrap up principle >

MUSEUM SKLA MOSER
GLASS MUSEUM MOSER
KARLOVY VARY

konceptní skici/concept sketches

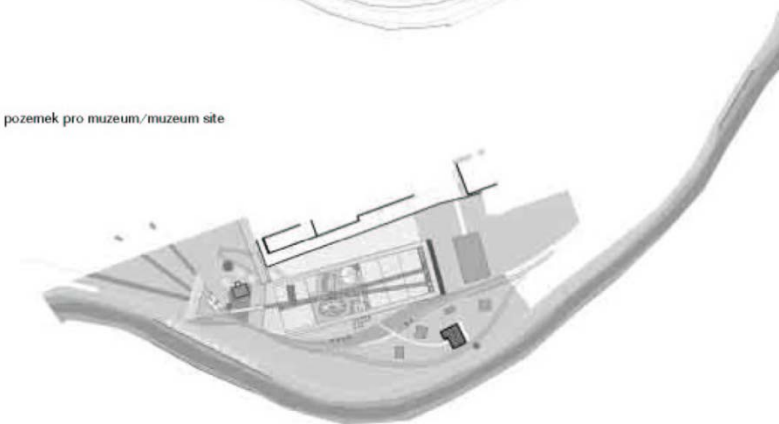
ptačí perspektiva/bird's eye view >

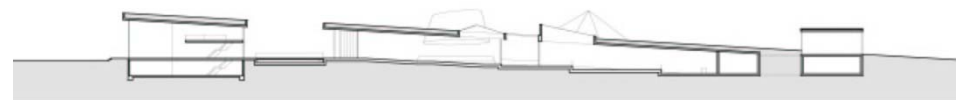
celý areál sklárny/whole glass factory site

pozemek pro muzeum/museum site

konceptní řez/concept section

WILSONOVO NÁDRAŽÍ
WILSON RAILWAY STATION
PRAHA/PRAGUE

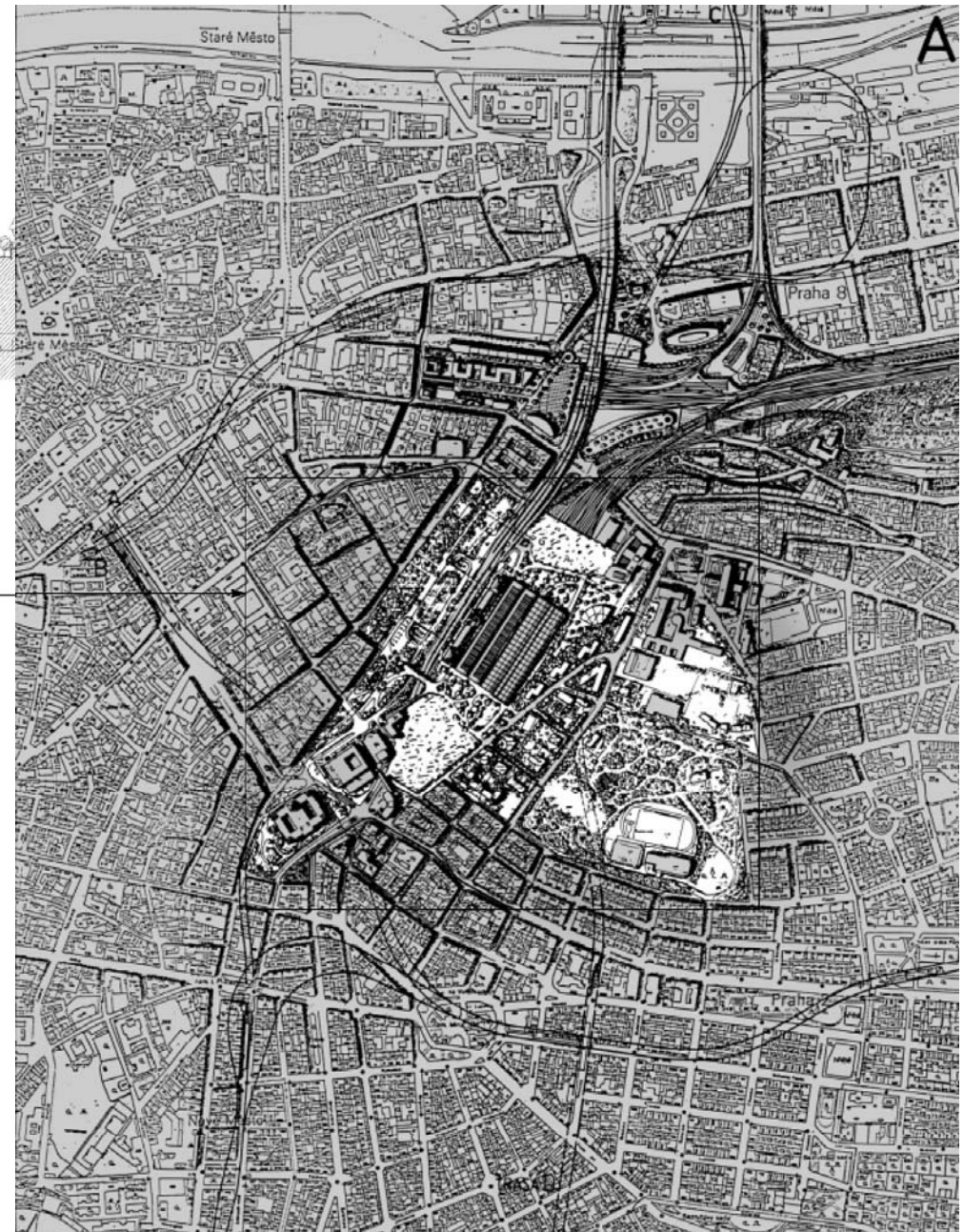

řez – urbanistická studie
section – urban study
1993

regenerace území nádraží – zelená zóna od Řiegrových sadů po Vrchlického sady
regeneration of the area around railway station – green zone stretching from Rieger gardens down to Vrchlický gardens

srdce a plíce Prahy/heart and lungs of Prague

Vladimír Grégr, návrh expresního vlaku Tatra
Express train Tatra, 1932

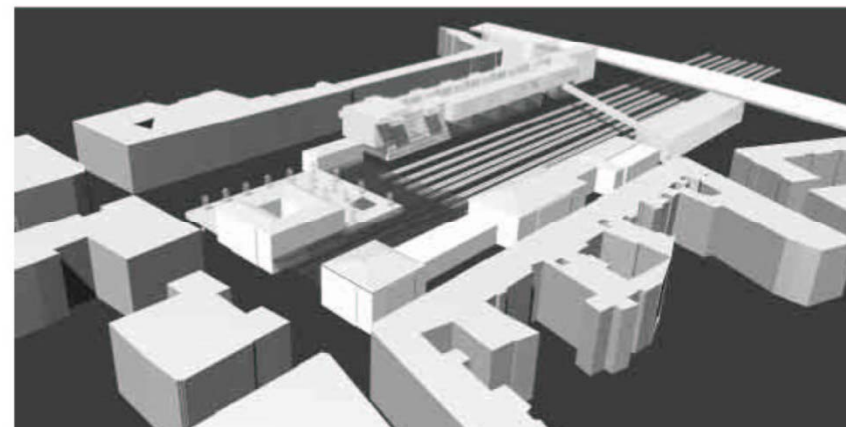

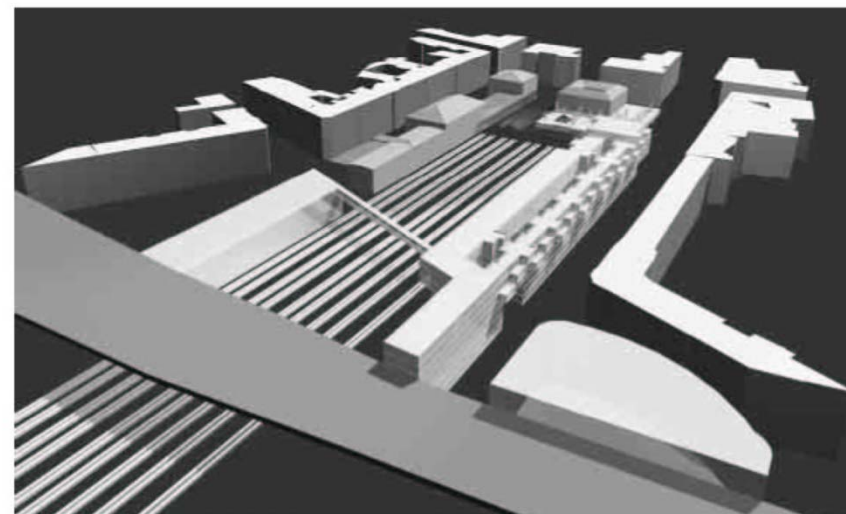
MASARYKOVO NÁDRAŽÍ
MASARYK RAILWAY STATION
PRAHA / PRAGUE

vývoj městského centra na pozemcích českých drah
development in town center on the site of railway station

pohled od Hybemska ulice / Hybemska street view

pohled ulici Na Florenci / Na Florenci street view

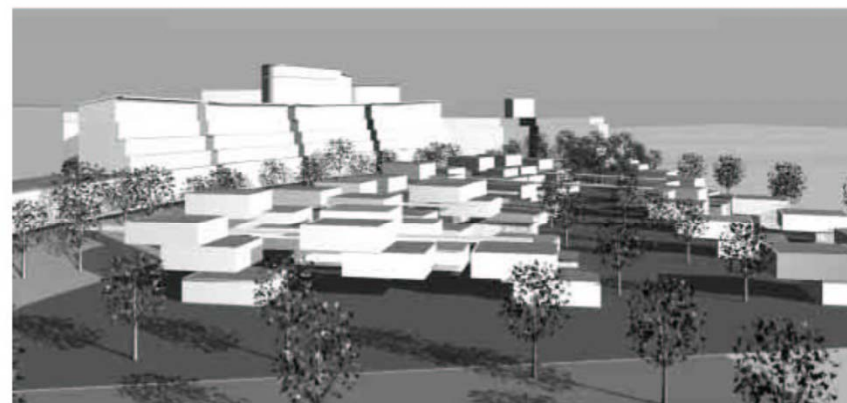
ROZVOJ ÚZEMÍ NÁKLADOVÉHO NÁDRAŽÍ ŽIŽKOV
DEVELOPMENT OF FREIGHT TRAIN STATION SITE, ŽIŽKOV
PRAHA / PRAGUE

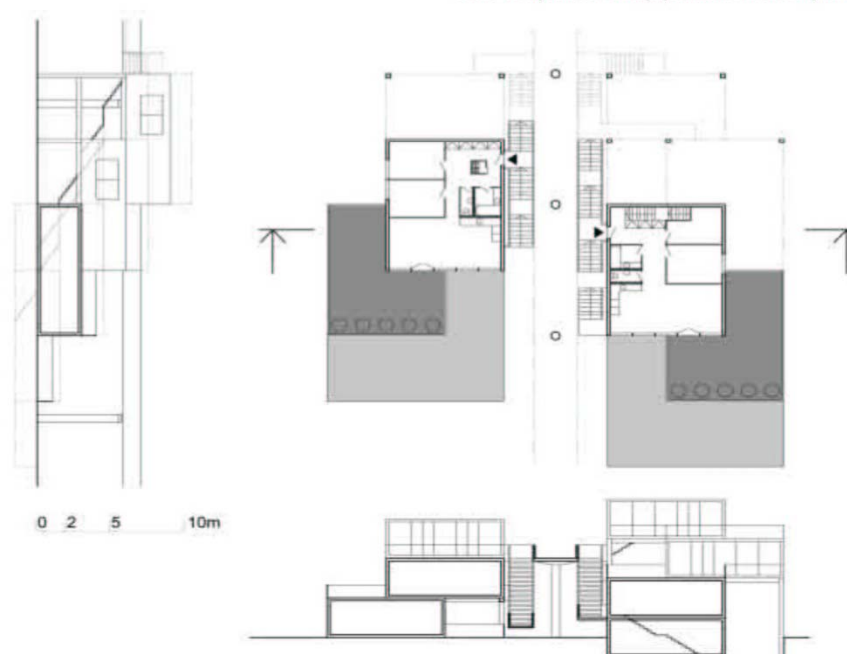
zelené území / green area

urbanizace / master plan >

zelené střechy a střešní zahrady / green roofs and terrace gardens

propojení terasových domů / terrace housing connection

Petr Franta

Narozen 19. září 1948 v Praze. Studoval na Fakultě architektury ČVUT (České vysoké učení technické) v letech 1966–1972, kde ukončil diplomem s titulem ing. arch. Po promoci pracoval pět let v atelieru ETA (Pražský Ústav Výstavby Hlavního Města Prahy). Od roku 1977 žil v Montrealu v Kanadě, kde po evaluaci vzdělání a diplomu mu byl uznan titul Master of Architecture. Začínal pracovat v De Nova Associates v Montrealu jako designér na výstavních a interiérových projektech; poté spolupracoval na jednotlivých projektech s různými architekty. V roce 1979 splnil podmínky na přijetí do Order of Architects of Quebec, a po splnění požadované praxe dostal v roce 1981 profesionální licenci. V roce 1982 nastoupil do kanceláře Fiset Miller Vinois Architects, kde působil ve funkci architekta-designéra do roku 1985. V témž roce vytvořil asociaci s newyorským architektem Roberto Brambilla & Petr Franta, Architects and Planners a v roce 1989 byl registrován ve státu New York. V Montrealu s architektem Jamesem Ogdenem založil v roce 1986 Ogden Franta Architects, partnerství, které fungovalo do roku 1993. V druhé polovině 80. let spolupracoval se sochařkou Magdalenou Jetelovou na realizacích monumentálních plastik ve veřejných prostorách či muzeích. V roce 1990 se stal členem Architekten Kammer Nord Rhein Westfalen v Düsseldorfu. Začátkem 90. let se vrátil do Prahy a zde formoval v roce 1991 s Michalem Brixem architektonický atelier Brix & Franta Architekti spol. s r. o. Toto partnerství trvalo do roku 1997, kdy ustavil studio Petr Franta Architekti & Assoc. spol. s r. o. Je členem Obce architektů a od roku 1993 členem Komory Českých Architektů.

Born in Prague September 19, 1948, he studied at the Faculty of Architecture ČVUT (Czech Technical University in Prague) between 1966–1972, finishing with the diploma of Ing. Arch. After graduation he worked for five years at the Atelier ETA (Office of Development of the Capital City of Prague). Starting in 1977, he lived in Montréal, Canada, where his diploma was recognized and evaluated as the equivalent of Master of Architecture. He began working at De Nova Associates in Montreal as designer of exhibition and interior projects, later collaborating with various architects on individual projects. In 1979 he fulfilled the requirements for admission to the Order of Architects of Québec, and after completing the required local practical experience, he received a professional licence in 1981. He joined the firm Fiset Miller Vinois Architects in 1982, where he worked as design architect until 1985. The same year he was associated with a New York architect and formed Roberto Brambilla & Petr Franta, Architects and Planners, becoming registered in the state of New York in 1989. With the Montréal architect James Ogden, he founded the firm Ogden Franta Architects in 1986, a partnership which lasted until 1993. In the second half of the nineteen-eighties, he collaborated with the sculptor Magdalena Jetelová on monumental sculptures for public locations and museums. He became a member of the Architekten Kammer Nord Rhein Westfalen in Düsseldorf in 1990, at which time he returned to Prague and joined with Michal Brix to form the architectural atelier Brix & Franta Architects, Ltd. in 1991. This partnership was dissolved in 1997, when he formed the studio Petr Franta Architects & Assoc., Ltd. He is a member of the Association of Czech Architects, and, since 1993, of the Czech Chamber of Architects.

**ATELIER ETA/ 6 – PÚ VHMP,
PRAHA/ PRAGUE**

1972–77

- návrhy různých projektů včetně dvou obchodních středisek, hotelové studie, dětská hřiště a jiná občanská vybavenost
- design of various projects including two shopping centers, hotel studies, children's playgrounds, etc.

DE NOVA ASSOCIATES, MONTREAL

1978

- výstavní a interiérový design
- exhibition and interior design

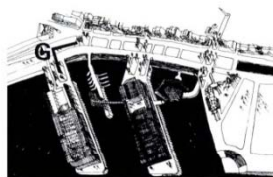
1980

- Kino Odeon, Montreal**
Cinema Odeon, Montréal
(with Dunne & Skajevestadt, architects)
- rekonstrukce kina na komplex repertoárových divadel
  - reconstruction of existing cinema into repertory theatres

1981

- Environmental Sculpture for the 1981
International Year of Disabled Persons**
spolupráce/ collaboration Ladia P. Falta
- architektonický kruh s účastí publika na fyzických bariérách v životním prostředí
  - architectural circuit with public participation of physical barriers in the built environment

- Vieux Port de Montréal – urbanistická soutěž
Montreal's Old Harbour Competition 1981**
- první cena v soutěži na urbanistický návrh řešení starého montrealského přístavu
  - first prize in competition for preservation and reconstruction proposal of Montréal's harbourfront

**Védecké centrum/ Residential Development
and Science Center, North Hatley, Québec**

- spolupráce/ collaboration with
A. M. Henderson, architect
- master plan a konceptní návrh vědeckého centra s rezidenční výstavbou
  - master plan and concept design

**FISER MILLER VINOIS, ARCHITECTS
MONTREAL**

1982–5

- design architekt/ project architect
responsible for design:

- Coast Guard Naval Base, Sorel, Québec**
- master plan a architektonický návrh námořního zařízení pobřežní hlídky
  - master plan and design for new naval facility

- Hôpital Notre-Dame de Lourdes, Montréal**
- design a konstrukce nové přístavby a renovace interiéru nemocnice
  - design and construction of new annex and renovation of existing hospital
- Prix Orange (1985)*

- Athletic Hall, McGill University, Montréal**
- návrh sportovního areálu
  - design of new sport facility

- Royal Victoria Hospital, Montréal**
- návrh renovace a přístavby ženského pavilonu
  - renovation proposal, new extension to historic building

- Molson Brewery of Canada, Montréal**
- návrh a realizace recepční haly s muzeem pivovarnictví
  - design of museum and reception hall
- Prix Thomas-Baillarge Award (1986)*

**ROBERTO BRAMBILLA & PETR FRANTA
ARCHITECTS & PLANNERS, N.Y.C.,
NEW YORK**

1986

- Seaside resort, The Island of Vieques,
Portorico**
- konceptní návrh přímořského letoviska s důrazem na ekologii
  - concept proposal for development of ecologically friendly holiday resort

**OGDEN FRANTA ARCHITECTS,
MONTREAL**

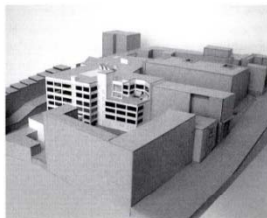
- James Ogden, Petr Franta –
zodpovědní partneři, autoři
partners in charge, authors

1986

- Atelier Fiore, Ste-Rose, Québec**
- přestavba residence a přístavba malířského ateliéru
  - extension and alteration to residence and painting studio

- Coop L. O. Grothe, Montréal**
- studie historické budovy a rekonstrukce vstupních prostor včetně vnitřní fontány
  - renovation of lobby, realization of lobby fountain and study of facade of historical building

- Centre de Création,
Carrefour St-Denis, Montréal**
- master plan, návrh a rekonstrukce historické průmyslové budovy na umělecké ateliéry, kanceláře a galerijní a výstavní prostory
  - zoning modification, master plan, design and construction conversion of historical industrial building to offices, artists' studios and exhibition spaces

1987

- Série přednášek/ Series of lectures**
„Renovace severoamerických památkových budov na současnou architekturu“, Západní Německo/
“Renovation of North American Heritage Buildings into Contemporary Architecture“, West Germany

- Centre Commercial Charland, Montréal**
- studie renovace souboru industriálních budov na obchodní středisko
  - study for renovation of industrial space to commercial center

- Residence Laurent Côté, Lake Farmer,
Québec**
- návrh a realizace obydlí u jezera
  - design and construction of country retreat on the lake

- Project 10 rue Bellechase, Montréal**
- návrh komplexu bytů a komerčních prostorů, renovace a dotvoření bloku novou budovou
  - design and construction of commercial and residential building

- La Côte Baron Restaurant, Montréal**
- zvětšení stávajícího restaurantu a renovace horních rezidenčních pater
  - enlargement of existing restaurant with renovation of upper residential floors

1988

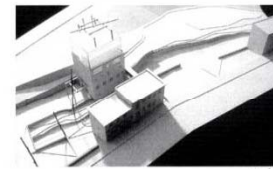
- Centre Robert Cliche, Rosemont, Québec**
- renovace zařízení pohotovostní služby
  - renovation of emergency service department spaces

- Auberge Saint-Denis, St-Sauveur, Québec**
- studie pavilonu s lázeňským zařízením
  - study for health club pavilion addition to existing hotel

- Holiday Complex Erminioni,
Řecko/ Greece**
- master plan a architektonický návrh rekreačního resortu u Egejského moře: návrh hotelu, vilové čtvrti a rekreačních a sportovních zařízení
  - master plan and architectural proposal for resort on Aegean Coast: design of hotel, residential development, recreational facilities

1989

- McKellar Mills, Peekskill, New York**
- návrh renovace industriální budovy na umělecké ateliéry
  - renovation of old mill into lofts and artists' studios

- Métro-Richelieu Grocery chain, Montréal**
- renovace komerčních ploch, kanceláří a skladů
  - renovation of commercial space, offices, warehouse and parking

- Residence Line Côte, Town of Mount Royal,
Québec**
- renovace a připojení solária
  - renovation and solarium annexe

- Idéacom Inc., Montréal**
- renovace halových prostor na interiérové televizní a filmové studio
  - interior design for loft renovation for television and film production studio

1990

- Zen Chinese Restaurant, Montréal**
v asociaci s/ in association with architect
Rick Mather Architects, London
- interiérové restaurace v areálu Hotelu Four Seasons
  - interior renovation for a restaurant within the Four Seasons Hotel

Starýj Peterburg, Petrohrad/ St. Petersburg

- konzultace/ consulting –
Commerce International T.J.L., Montréal
- studie pro renovaci historické budovy na pětihvězdičkový hotel
  - proposal study for renovation of existing historic building into five-star hotel accommodation with supporting functions

**Neva Mini-Pekárny, Petrohrad
Neva Mini-Bakeries, St. Petersburg**

- konzultace/ consulting –
Commerce International T.J.L., Montréal
- renovace budovy na moderní pekárnu s návrhem 75 prodejen
  - master plan and renovation of an existing structure and layouts for chain of 75 outlets

- Továrna na zmražené těsto, Zápорожжя Ukrajina
Frozen Dough Plant, Zaporozhie, Ukraine**
- konzultace/ consulting –
Commerce International T.J.L., Montréal
- master plan a architektonický návrh
  - architectural design and master plan for new facilities

**Montreal Steak House, Petrohrad
Montreal Steak House, St. Petersburg**

- konzultace/ consulting –
Commerce International T.J.L., Montréal
- renovace existujících prostor na bar a restauraci
  - renovation of existing commercial space into contemporary bar and restaurant

**Továrna na kyselinu citrónovou, Vyborg
Citric Acid Plant, Vyborg**

- konzultace/ consulting –
Commerce International T.J.L., Montréal
- master plan a architektonický návrh
  - master plan proposal for new construction of large processing facility

**Mannheimská židle/ Mannheim chair –
Magdalena Jetelová**

- konzultující architekt integrace monumentální skulptury s budovou Landes Museum für Technik und Arbeit
- consulting architect for integration of monumental sculpture in a Museum

**Soutěž Place Jacques Cartier, Montréal
Competition for Square Jacques Cartier,
Montréal**

- spolupráce/ collaboration Tomáš Bítar, Ladia P. Falta,
Jarmila Kosková, Gabriel Gomez Guillen
- soutěžní návrh a urbanistická studie v historickém kontextu města
  - urban study and design proposal within a historic site context

1991

- Four Seasons Hotel, Montréal**
- návrh a realizace nástupních prostorů k hotelu; studie krytého nástupu s fontánou

– design and realization of access to the lower lobby;
proposal for environmental fountain and covered
walkway

Blackader-Lauterman Library of Art and Architecture, McGill University, Montréal

– studie návrhu výstavní plochy
a muzejního zázemí pro univerzitní knihovnu
– proposal for design of exhibition and museum
storage space

South Winds Residence, Haldimand Township, Ontario

– master plan areálu s návrhem residence
– master plan for an estate with design of the residence

Hotel Hluboká, Hluboká nad Vltavou, Československo / Czechoslovakia

s/with Michal Brix; ve spolupráci s/in association
with SBT Architects, Anglie/England
– architektonická studie přístavby a renovace pamá-
tkové chráněných budov v historickém kontextu
– architectural proposal and feasibility study for
renovation and addition to existing historic
buildings in a heritage preservation context: five-star
hotel in combination with three-star hotel suites,
conference centre

1992

Český kubismus – Architektura a Design,
CCA, Montreal Czech Cubism – Architecture
and Design, CCA, Montréal
– návrh výstavy v Canadian Center for Architecture
– design of exhibition for Canadian Center for
Architecture

Kanadské velvyslanectví, Praha
Canadian Embassy, Prague
– návrh pro rekonstrukci nového komplexu; studie
částečné renovace stávající budovy a památkové
chráněné residence Hadovka
– proposal for new compound for Canadian
Chancery Building; electrical survey and partial
renovation study of existing Chancery and
Ambassador's Residence Hadovka

BRIX & FRANTA ARCHITEKTI SPOL. S R.O.
BRIX & FRANTA ARCHITECTS LTD.
Michal Brix, Petr Franta
zodpovědní partneři, autoři
partners in charge, authors

1992

Holešovice–Bubny, Praha 7/Prague 7

– urbanistická studie využití pozemků Českých drah
a okolního území
– master plan for the development of railroad
yards and surrounding area for commercial
complex, hotels, offices and residential
blocks

Odměna v mezinárodní soutěži
Awarded prize in international competition

Myslbek, Praha 1/Prague 1

– obchodní a kancelářský komplex v historickém
kontextu

– project for urban infill commercial and office
complex on a site in historic center of Prague

Odměna v národní soutěži
Awarded prize in national competition

Hostivice, Praha-západ /Prague West

– urbanistický plán k územnímu řízení:
200 rodinných domků, nákupní středisko a hotel
v blízkosti letiště Praha-Ruzyně
– master plan for development for shopping center,
hotel and 200 homes in Prague airport area

Pavlov, Praha-západ /Prague West

– urbanistická studie zástavby:
80 rodinných domků, hotel a komplex
lehkého průmyslu v kontextu infrastruktury
letiště
– master plan for development:
80 homes, hotel and industrial park
in airport infrastructure context

Hotel Radobyl, Litoměřice

– renovace a přístavba existující vily a parku
na hotel-pension
– renovation and annex to turn-of-the-century villa
for a hotel-pension

Starý Kolin/Old Kolin

– koncept územního plánu pro OÚ Kolin
– master plan for the development of a Central
Bohemian rural community

1993

Tiskárenská hala /Printing plant

Phillip Morris Tabák a. s., Svitavy
společný projekt s/joint venture project with
Harper MacKay Architects, London, U. K.
– nová produkční hala pro Philip Morris Tabák a. s.
– production hall printing facility

Darex, Praha /Darex Building, Prague

– studie fasády do Václavského náměstí
v památkovém kontextu
– study of the facade on Wenceslas Square
in historic preservation context

Vinohradská tržnice, Praha
Vinohrady Market Hall, Prague

– koncepční studie k rekonstrukci památkové
chráněného objektu
– retail concept study for reconstruction
of turn-of-the-century market hall in historic
preservation context

Kostel sv. Rodiny /Holy Family Church, Luhačovice

– nová výstavba v kontextu lázeňského města
– new construction in a spa town context

Vítězný návrh ve vyzvané soutěži
Winning entry in invited competition

Mezinárodní letiště Praha-Ruzyně Prague International Airport in Ruzyně

– návrh letištní infrastruktury a nového terminálu
– proposal for infrastructure and extension to main
terminal

Jeden ze čtyř týmů v užším výběrovém řízení
One of four proposals shortlisted in competition

Wilsonovo a Masarykovo nádraží, Praha Wilson and Masaryk Stations Railroad Yards, Prague

– urbanistická studie části vnitřní Prahy
– urban planning proposal for development
in central Prague

Odměna v mezinárodní soutěži
*Awarded honorable mention in international
competition*

Synagoga /Synagogue, Rychnov nad Kněžnou

– instalace regionálního Židovského muzea
v renovované budově
– installation of the Jewish Regional Museum
in a renovated historic building
Finalista Grand Prix Obce architektů 1995,
kategorie Interier
Finalist of Grand Prix 1995 of Czech Architecture
for interior renovation

Na Příkopě 13, Praha 1 /Prague 1

– rekonstrukce budovy v Pražské památkové
rezervaci Prahy 1
– mixed-use development as a renovation and addition
to a historic building within the Prague 1

1994

Egyptské velvyslanectví, Praha 2 Egyptian Embassy, Prague 2

– renovace velvyslančovy residence
– renovation of Ambassador's Residence

České muzeum výtvarných umění, Praha 1 The Czech Museum of Fine Arts, Prague 1

– permanentní výstava českého kubismu
v Domě u Černé Matky Boží
– permanent exhibition of Czech Cubism
at the Black Madonna House

Mezinárodní letiště Praha-Ruzyně Prague International Airport Ruzyně

– výstavba nového terminálu; urbanistická studie

areálu ruzyňského letiště (hmotové řešení,
parkovací garáže, hotel, rychlodráha)
– extension of new terminal building; airport master
plan and massing study (parking garages, hotel,
fast railway connection)

Vítězi ve vyzvané architektonické soutěži
Winners of shortlisted competition

Four Seasons Hotel, Praha /Prague

– studie ve vyzvané soutěži v historickém kontextu
Starého Města
– proposal for a hotel in invited competition
in Prague historic district

1995

Mezinárodní letiště Praha-Ruzyně Prague International Airport Ruzyně

v asociaci s/in association with
Scott Associates, Toronto, Canada
– realizační projekt, zahájení stavby metodou
fast track – ve třech fázích, do 1997
– realisation project, start of fast track construction,
in three phases till 1997

Mezinárodní letiště Praha-Ruzyně Prague International Airport Ruzyně

– koncepce obchodních ploch
– concept of retail areas

1996

Výstava v síni Mánes, Praha Architectural exhibition for Umprum Museum, Gallery Mánes, Prague

– Frank O. Gehry – design a architektura;
Gehry / Milunić – Tančíci dům
– Frank O. Gehry – Design and Architecture;
Gehry / Milunić – Dancing House

Studie městského celku Study for urban development „Zóna Ambit“, Český Krumlov

– okresní úřad, hotel, administrativní budovy,
obchody a bydlení
– new City Hall, hotel, office, retail and residential
buildings in historic city context

Senát ČR – Valdštejnský palác, Praha 1 Senate of Czech Republic – Valdštejn Palace, Prague 1

– soutěž na ideový návrh interiéru
– competition for interior design
Zvláštní odměna
Honorable mention

Římskokatolický kostel a farní budova Roman Catholic church, Luhačovice

– realizace novostavby v kontextu lázeňského
města
– realization of new church in spa town context
Finalista Grand Prix Obce architektů 1998
Nominace na cenu „Stavba roku“ 1998
Finalist of Grand Prix of Czech Architecture Award 1998
Nomination for "Building of the Year" award 1998

1997

Na Příkopě 13, Praha 1 /Prague 1

– realizace rekonstrukce a vestavby v historické
budově – obchodní plochy, restaurace
a kancelářské plochy
– realization of reconstruction and addition to historic
building – retail, restaurant and office floors

Mezinárodní letiště Praha Ruzyně Prague International Airport Ruzyně

v asociaci s/in association with
Scott Associates, Toronto, Canada
– realizace nové odbavovací haly, procesoru
a odbavovacího prstu A
– realization of the new Departure Hall,
Processor and Pier A

Finalista Grand Prix Obce architektů 1998
Nominace na cenu „Stavba roku“ 1998

Udělena Cena Inženýrské akademie 1998
Nominace České republiky v 6. ročníku ceny
Mies van der Rohe Pavilion Award 1998
za Evropskou architekturu
Finalist of Grand Prix of Czech Architecture
Award 1998
Nomination for "Building of the Year" award 1998
Award: Engineering Academy of ČR Award 1998
Nomination for VI. Mies van der Rohe Pavilion
Award for European Architecture

Mezinárodní letiště Praha Ruzyně Prague International Airport Ruzyně

– návrh dalších obchodních prostor po skončení
3. etapy výstavby: kluby Českých aerolinií
a Czech Ogden, projekt interiérů restaurací
v tranzitu, obslužní zázemí pro České aerolinie,
koncept interierů a reklamních ploch pro
celý terminál, bar-meeting point – design
interiéru a realizace, design interiérů obchodů
v nákupní galerii
– design of additional retail facilities after Phase 3
of construction: business lounges of Czech
Airlines and Czech Ogden, project for interiors
of airside and landside, restaurant with
observation deck, cabin services facilities for
Czech Airlines, concept of advertising for the
building, landside bar-meeting point – interior
design and realization

PETR FRANTA ARCHITEKTI & ASOC. S.R.O. PETR FRANTA ARCHITECTS & ASSOC. LTD.

Londýnská 28, Praha 2 /Prague 2

– renovace fasád a veřejných prostor
funkcionalistické budovy v památkové zóně
– renovation of a listed functionalist building
in historic preservation zone

Kozi 1, Praha 1/Prague 1

– vestavba pěti apartmémentů do klasicistní budovy
v historickém kontextu Starého Města
– five residential lofts in classicist building
in historic preservation context

1998

Vodní stavby Bohemia, Praha 4, Michle /Prague 4

– návrh sídla VSB – komplex kanceláří,
obchodu a bytových jednotek
– Headquarters of VSB – rental offices,
retail and residential development
Vyzvaná soutěž
Invited competition

Kajetánka, Praha 6 /Prague 6

– návrh výškové budovy kancelářského komplexu
v památkové chráněném areálu
– study of high-rise building within the historic
preservation context

**Skanska Development, Evropská,
Praha 6 /Prague 6**

- architektonická studie komplexu kancelářských a obchodních budov
- feasibility study for complex of office and retail buildings

Velvyslanectví České republiky Czech Embassy, Ottawa, Canada

- soutěžní návrh na nové budovy, soutěž
- Architectural Competition for new building construction

Synagoga / Synagogue, Poľná

- rekonstrukce historické budovy na regionální Židovské muzeum a Památník stého výročí Hilsneriády 1899
- reconstruction of historical building for regional Jewish Museum and Centennial Memorial of Hilsner Trial 1899

Klub Lávk, Novotného Lávk, Praha 1 / Prague 1

- Rekonstrukce klubu, restaurace
- divadla v komplexu Muzea české hudby v historickém kontextu nábřeží Vltavy
- reconstruction of Club Restaurant and Theater complex within the Museum of Czech Music in historical context of Vltava River waterfront

- reconstruction and addition in historical context of Vinohrady: residential and office block
- Čestné uznání v kategorii Rekonstrukce v Grand Prix 2000 Obce architektů*
- 3. cena v soutěži AIA 2000 International Design Award*
- Honorable Mention in the Category of reconstruction Grand Prix 2000 of Czech Architecture Award*
- Third Prize AIA 2000 International Design Award*

Anděl City, Praha 5 / Prague 5

- komplex administrativních budov v rámci 1. etapy výstavby městského polyfunkčního centra, UBM Bohemia, Vídeň
- new construction of office building within phase 1 of development, with UBM Bohemia, Vienna

EBC, Evropská 53, Praha 6 / Prague 6

- spolupráce / collaboration František Doležel
- rekonstrukce industriálních budov na soudobé kanceláře
- renovation of industrial buildings into contemporary offices

1999

Palác Flora, Praha 3, Vinohrady Flora Palace, Prague 3

- spolupráce / collaboration Michal Brix, Pavel Mansfeld
- návrh nového nákupního a společenského centra
- design of new shopping and community center

2000

Všeobecná světová výstava World Exposition Expo 2000 Hannover

- spolupráce / collaboration Jiří Gebert
- soutěž na scénář expozice pavilonu České republiky
- competition for the libretto – Pavilion of the Czech Republic

Rekonstrukce podkrovní Kozí 1, Praha 1 Reconstruction into Loft apartments Kozí 1, Prague 1

- vestavba pěti apartmánů do klasicistní budovy v historickém kontextu Starého Města
- five residential lofts in classicist building in historic preservation context

2001

Sídelní útvar Lanškroun Residential proposal Lanškroun

- zastavovací studie sídelního celku 800 bytů

- urban planning study for residential development – 800 flats

Zastupitelský úřad ČR Londýn Czech Embassy London, UK

- architektonická soutěž na výstavbu a rekonstrukci ZÚ ČR v Londýně
- architectural competition for building and reconstruction of Czech Embassy in London

Apartmánový dům Divadelní 22, Praha 1 Apartment house Divadelní 22, Prague 1

- komplexní rekonstrukce novogotického domu v historickém kontextu Starého Města – 6 bytů s půdní vestavbou
- complex reconstruction of Neogothic house in historic context of Old Town – 6 apartments and attic loft

Pěší lávka Karlín – Holešovice, Praha Footbridge Karlín – Holešovice, Prague

- architektonická soutěž na přemostění Vltavy pěší lávkou
- site competition for footbridge across the Vltava river

Národní středisko řízení letového provozu České republiky – Praha Jeneč Air Traffic Control Center, Prague Jeneč

- urbanisticko-architektonická studie výstavby nového centra ŘLP
- architectural and urban study of the development of new ATC facility

Havlíčkův Brod, revitalizace Smetanova náměstí a sídliště Havlíčkův Brod, revitalisation of Smetana Square

- 120 nových bytových jednotek v historickém centru
- 120 new residential flats – renewal of historic city center

Lee Balter's Castle Garrison, New York

- skleněné přestřešení Lvi dvorany, 3 skleněné prvky v historickém kontextu začátku 20. století
- glass roof over the Court of Lions, 3 glass elements in the context of historic building of turn of 20th century

2002

Náměstí Jana Palacha a Ašovo nábřeží, Praha 1 Jan Palach Square and Aš riverbank, Prague 1

- architektonická soutěž na řešení parteru a umístění uměleckých děl
- architectural competition for landscape and placing of art form

Česká čtvrt, Šanghaj, Čína Czech Quarter, Shanghai, China

- územní plán rezidenční čtvrti – 400 apartmánů a 40 vil včetně návrhu zeleně, návrh bytových bloků
- apartmánů – s Vlado Miluničem
- master plan for 400 apartments development and 40 villas with landscape design and apartment housing design – with Vlado Milunič

Palác Těšnov, Karlín, Praha 8 Palace Těšnov in Karlín, Prague 8

- kancelářská budova s obchodní pasáží v parteru
- office building with retail shopping mall passage

Palác Flora, Praha 3, Vinohrady Flora Palace, Prague 3

- realizace a dokončení multifunkčního centra s nákupní galerií, multikinem, I-Maxem
- realization and completion of shopping gallery with Cinema City including I-Max
- Nominace na stavbu roku 2003*
- Nomination for Building of the year 2003*
- „Best Shopping Centre Development Award 2003“ by Construction Journal*
- „Best of Realty Award 2003“*

2003

Bytový dům Bezovka, Praha 3, Žižkov Residential Housing Bezovka, Prague 3, Žižkov

- návrh rekonstrukce a přístavby k historické budově
- proposal of reconstruction and addition to historic landmark

Triangl Karlín, Praha 8

- Triangl Karlín, Prague 8 for PSJ Development*
- vyzvaná urbanistická soutěž na multifunkční městské centrum
- invited urban planning competition for multifunctional city center

Rodinný dům Rivola, Nebušice, Praha 6 Rivola Family residence, Nebušice, Prague 6

- spolupráce / collaboration Petr Kalný
- návrh rodinného domu ve staré zástavbě v blízkosti letiště
- design of villa in old residential area near airport

Masarykovo nádraží, Praha 1 Masaryk Railway Station, Prague 1

- vyzvaná soutěž na vývoj území v oblasti nádraží v centru města
- invited competition for development on railroad land in center of Prague

Židle II, Museum Kampa, Praha Chair II, Museum Kampa, Prague

- instalace sochy Magdaleny Jetelové po povodních na Vltavě
- installation and reerection of sculpture of Magdalena Jetelová after floods on Vltava river

Hotel Praha, Praha 6

- architektonický design na přestavbu na pětihvězdičkový hotel
- design proposal for conversion to five-star hotel

2004

Pasáže Ružinov, Bratislava, SR Shopping Centre Ružinov, Bratislava, Slovakia

- vítěz ve vyzvané soutěži na přístavbu nového nákupního a kulturního centra
- winner in invited competition for new multifunctional and cultural center

Museum skla Moser, Karlovy Vary Glass Museum Moser, Karlovy Vary

- urbanistická studie Muzea sklářství a turistického centra v areálu sklárny
- architectural study for Museum of Glass and Tourist Center on the glass factory site
- Vítěz ve vyzvané soutěži*
- Winner in invited competition*

Park Lane Centre, Vodičkov, Praha 1

- návrh výstavby víceúčelového objektu v historickém kontextu pražské památkové zóny
- mix use development proposal within the historic preservation context of Prague

Nákladové nádraží Žižkov, Praha 3 Railway Station Žižkov, Prague 3

- konzultující architekt / consulting architect Jan Sedláč
- studie obytného celku pro 400 bytů v rámci přestavby nákladového nádraží
- urban study for 400 flats development on the site of freight railway station

Bibliografie Bibliography

Environmental Sculpture – Circuit for International Year of Disabled Persons 1981

Tasso, Lily. "Au complexe Desjardins: pour mieux comprendre l'handicapé, parcourir son circuit architectural." *La Presse* (Montreal), 3 March 1981: 1, B–11, D–12, D–23.

Progressive Architecture Conceptual Furniture Competition at Bonds International 1981

Progressive Architecture (catalogue).
New York, 1981: subm. 690.

Montreal's Old Port Competition 1981 Concours du Vieux Port de Montréal

London, Mark.
The Gazette (Montreal), 18 June 1981: D 1.

Robert, Marie-Claude. "Concours du Vieux Port. Premier prix: Petr Franta." *Archi Pays* (Revue d'aménagement des espaces naturels, ruraux et urbains) 5, no. 1 (1981): 28–29.

Rue St-Denis Symposium & Competition 1981 – Rue et vous vers l'art

Lemoyne, Serge.
Revue Apropos des arts, August 1982: 23.

Lévesque, Robert. "Le symposium sur la rue Emery n'aura pas lieu." *Le Devoir* (Montreal), 1 August 1982: A 7.

Revival of Aymer Street – Le Prix ARQ 1982

Robillard, Jean-Louis. "Le concours ARQ: un concours... de circonstance." *ARQ: la revue d'architecture*, no. 9 (October 1982): 9, 23.

Architecture en reliefs, Place des arts, Montreal (Invited competition for 10 Montreal architects)

Robillard, Jean-Louis. "Architectures en lumière et en reliefs." *ARQ: la revue d'architecture*, no. 21, (October 1984): 8–9, 16.

London, Mark.
The Gazette (Montreal),
9 June 1984: H 4.

Art & Métropole, Montreal

Lepage, Jocelyne. "Si la Métropole vous intéresse." *La Presse* (Montreal), 30 November 1985: F 3.

Notre-Dame de Lourdes Hospital, Montreal

Bonhomme, Jean-Pierre. "Oranges et citrons de l'architecture." *La Presse* (Montreal), 20 December 1985: D i.

The Biennale of Sydney 1986

Maldon, Terence. "A sneak preview of the Biennale 'nightmare'." *The Sydney Morning Herald*, Arts Review, 15 May 1986: 47.

McDonald, John. "It helps Czech artists to be able to laugh." *The Sydney Morning Herald*, Arts Review, 19 May 1986: 12.

Maldon, Terence. "The finale on the Biennale with the Beuys factor." *The Sydney Morning Herald*, Arts Review, 24 May 1986: 49.

Residence Laurent Côté, Lake Farmer, Wentworth

Snider, Jacinthe L. "Une confortable retraite rustique." *Rénover* 3, no. 2 (1990–91): 32–39.

Zen Chinese Restaurant, Montreal

"Un palais de glace futuriste." *Designs*, (December 1990): 20.

Výstava Český kubismus/Exhibition Czech cubism: architecture and design, Montreal

Duncan, Ann. "Czech cubist show at the CCA a delightful surprise." *The Gazette* (Montreal), 20 June 1992: F 2.

Freedman, Adele. "Czech Architects took cubism beyond canvas." *The Globe and Mail* (Toronto), 4 July 1992.

Vaic, Miroslav. „Praha – Montreal – Praha: rozhovor s Brixem, Frantou.“ *Metropolitan* (Praha), 1. července 1992: 16.

Hanel, Olaf. „Český kubismus v Montrealu.“ *Ateliér* č. 17 (1992): 7.

České muzeum výtvarných umění, Praha Permanentní instalace český kubismus, futuristů, Jiří Kolář v domě U černé Matky boží

Česká architektura 1945–1995/Czech Architecture 1945–1995 (katalog/catalogue).
Obec architektů Praha 1995: 139, 143.

"Country Report: The Czech Republic." *World Architecture*, no. 46 (1996): 60.

Mezinárodní letiště Ruzyně, Praha, Česká republika 1998

"Letiště aneb o dostavbě ruzyňského terminálu – Vybrán český tým spolupracovníků Brix & Franta." *Architekt*, č. 18 (1994): 5–10.

Procházka, Zdeněk. "Poslední dostavba Ruzyně." *Tyden*, č. 10 (1994): 78–79.

"Country Report: The Czech Republic." *World Architecture*, no. 46 (1996): 47–48.

"Dostavba terminálu letiště v Praze-Ruzyni. Scott Associates Architects Inc. v asociaci s Brix & Franta Architekti, s.r.o." *Architekt*, č. 13 (1997): 13–23.

Ševčík, Jiří. "Interkulturní dialog." *Architekt*, č. 13 (1997): 24.

Janata, Michal, a Jiří Horský. "O aviatickém a jiném tvarosloví." *Architekt*, č. 13 (1997): s. 46–47.

"Terminál letiště v Praze-Ruzyni. Konstruktivní detail." *Architekt*, č. 13 (1997): 42–43.

"Nový terminál letiště Ruzyně." *Architekt*, č. 13 (1997): 48.

Jerie, Karel. Vladimír Křístek, a Miloš Cendelin. "Statické řešení." *Architekt*, č. 13 (1997): 49.

"Nadčasová elegance – Rozšíření letiště v Praze-Ruzyni." *Forum architektury a stavitelství*, č. 7 (1997): 2–15.

"Nová odbavovací hala letiště Ruzyně, 1997." In: *Praha: architektura XX. století*. Praha, Zlatý řez, 1998: 125.

Kotek, Jaroslav. "Osvětlení nových prostor terminálu letiště v Praze-Ruzyni." *Světlo*, č. 1 (1998): 25.

Halík, Pavel. "Dostavba letiště Praha-Ruzyně, nový terminál/Completion of Prague-Ruzyně Airport, New Terminal." In: Kratochvíl, Petr, a Pavel Halík. *Česká architektura/Czech Architecture 1989–1999*. Praha 1999: 109–112.

Kratochvíl, Petr, a Pavel Halík. *Česká architektura/Czech Architecture 1989–1999*. Praha 1999 (obálka/cover).

Pšenička, František. "Nový terminál." *Stavitel*, č. 8 (1999): 58–61.

Sedláková, Radomíra. "Letiště jako vstupní brána do města." *Stavitel*, č. 8 (1999): 60–61.

Šlapeta, Vladimír. "Baustelle Tschechische Republik." Katalog k výstavě. Akademie der Künste. Berlin 1997. (polské vydání 2002)

Kratochvíl, Petr, a Pavel Halík. *Česká architektura/Czech Architecture 1989–1999*. Praha 1999 (obálka/cover).

Dudaček, Lubomír. "Dopravní letiště Prahy." MBI Miroslav Bláh, Praha 2000, s. 196–200

Halík, Pavel. "Completion of Prague-Ruzyně Airport, New Terminal." In: Kratochvíl, Petr, a Pavel Halík. *Contemporary Architecture/Tschechische zeitgenössische Architektur. Prague 2000*. 101–104.

"Nová odbavovací hala letiště Ruzyně, 1997." In: Průvodce pražskými stavbami devadesátých let oceněnými pražským primátorem Janem Kaslem/Prague Buildings of the 90s awarded the Mayor's Prize by Jan Kasl." *Prostor 2000*, s. 221.

Tichá, Jana. "Mezinárodní letiště Praha Ruzyně/International Airport, Prague Ruzyně." *Zlatý řez*. Cena Miese van der Rohe/Mies van der Rohe Award, č. 26 (2004): 36–37.

Kostel svaté Rodiny, Luhačovice, Česká republika 1997

"Kostel sv. Rodiny v Luhačovicích – Fara a osvětlové centrum – Michal Brix, Petr Franta." *Architekt*, č. 9 (1998): 17–21.

Pometto, Jiří. "Kostel a farní centrum v Luhačovicích." *Architekt*, č. 9 (1998): 22.

Sedláková, Radomíra. "Dům, architekt, lokalita – kostel v Luhačovicích." *Hospodářské noviny* – Architektura, 9. dubna 1999: 5.

Halík, Pavel. "Kostel svaté Rodiny/Church of the Holy Family." In: Kratochvíl, Petr, a Pavel Halík.

Česká architektura/Czech Architecture 1989–1999. Praha 1999: 35–37.

Votický, Robert. "Czeching it out." *Building Design – Culture*, 28 April 2000: 24. Vaverka, Jiří a kol. „Luhačovice, okres Zlín: Kostel sv. Rodiny.“ In: „*Nové kostely a kaple z konce 20. století v České republice.*“ Karmelitánské nakladatelství Kostelní Vydří 2001: 309–313, 398.

Stock, J., Wolfgang. "Church of the Holy Family." In: "Christliche Sakralbauten in Europa von Aalto bis Zumthor = Christian Sacral Buildings in Europe from Aalto to Zumthor." *Prestel* 2004: 304–305.

Pometto, Jiří. „Sakrální architektura v českých zemích (1945–2004).“ *Era21*, č. 4 (2004)

Výstaviště Letňany, Praha, Česká republika

Hejhlálek, Jiří. „S Ing. arch. Janem Fibigerem, CSC. o výstavbě nového pražského veletržního areálu v Letňanech.“ *Stavebnictví a interier*, č. 5 (1999): 64–65.

Trunc, Štěpán. „Vzhůru do Letňan.“ *News Cadron*, č. 1 (1999): 5.

Janík, Miloslav. "Hlavní veletrhy by měly být v Letňanech." *MF Dnes* (příloha) Praha, 20. května 1999: 2.

Rekonstrukce Záhřebská 23 – 25, Praha, Česká republika

"Čestné uznání v kategorii Rekonstrukce/Grand Prix 2000 Obce architektů." *Architekt*, č. 5 (2000): 14. "Domy v Záhřebské ulici Praha-Vinohrady." *Architekt*, č. 4 (2000): 22–23.

"Rekonstrukce domů Záhřebská 23/25" *Forum architektury & stavitelství* (Bydlení 2000) č. 5+6 (2000): 40–43.

Munk, Eva. "Historic restorations honored – Three architectural projects win acclaim in AIA design competition." *The Prague Post*, 19–25 April (2000): C4–C5.

"Časopis Architekt mezi sedmi domy pro úředníky – Vinohrady, Záhřebská – Rekonstrukce činovních domů." *Architekt*, č. 4 (2000): 28.

Franta, Petr. „K bydlení a hygieně.“ *Forum architektury & stavitelství*, Bydlení 2000, (2000): 42.

Skuhrovská, Pavla. "Vyhovuje mi spojení bytu a ateliéru. Rozhovor s architektem Petrem Frantou" *Lidové noviny*, pátek 3. srpna (2001): 17.

Fenclová, Mírka. "Ateliér Královské Vinohrady." *Nový in*, č. 15, roč. V. (2002): 10–11. Faturiková, Lucie. „Petr Franta“ Konstrukce, rubrika Architektura ve spolupráci se Zlatým řezem č. 3, roč. 2. (2003): 6–8.

Anděl City, Praha, Česká republika

Franta, Petr, a Hana Kačírková. "Anděl City Objekty č. 02, 03–04 – polyfunkční domy." *Forum architektury & stavitelství* (Projekty pro Prahu v roce 2000), č. 1+2 (2000): 12.

Expo 2000 Hannover

Vomáčka, Josef. „Expo Hannover 2000. Česká přehlídka zmarněného času.“ *Reflex*, č. 23 (2000): 36–43.

"Expo Hannover 2000. Česká přehlídka zmarněného času II." *Reflex*, č. 31 (2000): 22–23.

Petr Franta

Velinger, Jan. "Petr Franta, architect – on public spaces, the face of Prague, and life in Montreal." [23. 9. 2003] One on One, Czech Radio 7, Radio Prague, CBC Canada www.radio.cz/en/article/45542

Švácha, Rostislav. „Petr Franta na hraně.“ Žantovská Murray, Irena. „V přístavu: kanadská cesta Petra Franty.“ *Stavba*, č. 6 (2000): 10–13

Kratochvíl, Petr a Michaela Gübelová. "Domy architektka Petr Franta." *Xantypa* (2001)

Hvízdala, Karel. „S architektem Petrem Frantou o Vinohradech, Montrealu, architektuře jako diagnóze společnosti a hlavně o dialogu.“ *Hospodářské noviny – víkend* č. 44 (2002): 4–8.

Pecháčková, Marcela. „Petr Franta.“ *Instinkt* č. 21, roč. II (2003): 3, 20–23 www.instinkt-online.cz/obsah/default.asp?rok=2003&cislo=21&id=2

Czech quarter, Shanghai

Hrabětová, Jana. „Česká architektura v Šanghaji.“ *Realit*, č. 9 (2003): 55–56.

Profusová, Hana. „České okno otevřené v Šanghaji.“ *Podnikání v praxi*, č. 24 (2003): 58.

Franta, Petr a Vlado Milunić. „Česká čtvrt v Šanghaji.“ *Architekt*, č. 9 (2003): 61–63. www.casopis-architekt.cz/architekt_03/arch_09/temu09.htm

Palác Flora, Praha

Franta, Petr, a Otto Dvořák. „Palác Flora.“
Forum architektury & stavitelství
(Projekty pro Prahu v roce 2000),
č. 1+2 (2000): 34–35.

Franta, Petr, a Otto Dvořák. „Palác Flora
v Praze-Královských Vinohradech.“
Architekt, č. 10 (2003): 20–24.
[www.casopis-architekt.cz/architekt_03/
arch_10/tema06.htm](http://www.casopis-architekt.cz/architekt_03/arch_10/tema06.htm)

recenze J. Sedláka: [www.casopis-architekt.cz/
architekt_03/arch_10/tema07.htm](http://www.casopis-architekt.cz/architekt_03/arch_10/tema07.htm)

„Vinohrady se brzy výrazně změní.“
MF Dnes, příloha Praha, 27. prosince (2000): 3.

„Flora Plaza hledá dodavatele/Flora Plaza looking for GC.“
Construction Journal, č. 3 (2001): 8–9.

„Novým centrem pražských Vinohrad se už napřesrok
stane palác Flora.“ *Hospodářské noviny, příloha
Héjtmanské noviny*, 23. července (2001): 1.

Dmežchalová, Iva. „Královské Vinohrady
v symbióze s moderním centrem.“
In Store Marketing, č. 4 (2003):
16–17.

Brikcius, Eugen. „Sen o Floře. Sen o paláci.“
In: Brikcius Eugen. Sny Eugena Brikciuse.
Garmond Praha 2002, s. 86–96.

Halík, Pavel. „Názory kritiků na soutěž
Obce architektů (I).“
Architekt, č. 7 (2004): 50.

Vybrané výstavy Selected exhibitions

1993

Výstavní sál U Hybernů, Praha,
Salon architektury
Projekty: Tiskárna Philip Morris, Svitavy,
Kostel sv. Rodiny, Luhačovice
U Hybernů Exhibition Hall, Prague,
Architecture Salon,
Projects: Philip Morris Printing Plant, Svitavy,
Church of the Holy Family, Luhačovice

1994–2004

Fragnerova galerie Praha, Národní galerie Praha,
Grand Prix Obce architektů – každoroční
putovní výstava: Katalog 1994–2004
Fragner Gallery Prague, National Gallery,
Grand Prix of Society of Czech Architects – yearly
exhibition of Grand Prix of Czech Architecture,
traveling show; Catalogue 1994–2004

1997

Akademie der Künste, Berlin, Německo, Baustelle
Tschechische Republik, projekty: Terminál letiště
Praha Ruzyně, Kostel sv. Rodiny, Luhačovice,
s Michalem Brixem, Katalog
Akademie der Künste, Berlin, Germany, Baustelle
Tschechische Republik, projects: Prague Ruzyně
Airport Terminal, Church of Holy Family Luhačovice,
with Michal Brix, Catalogue

1999

Reprezentální sál Primátora, Praha,
AIA Conference
Projekt: Mezinárodní letiště Praha Ruzyně
Mayor's Representation Hall, Prague, AIA Conference,
Project: Prague Ruzyně International Airport

2000

Národní galerie Praha, Salon architektury
National Gallery Prague, Salon of Architecture

2000

Národní galerie, Malá dvorana, Praha,
Projekt a realizace nového terminálu,
letiště Praha Ruzyně; s Michalem Brixem
National Gallery – Small Atrium, Prague,
Project and realization of new terminal,
Prague-Ruzyně Airport; with Michal Brix

2000

Fragnerova galerie, Praha,
„Na hraně – Petr Franta, architekt“
Katalog
Fragner Gallery, Prague,
“On the edge – Petr Franta Architect“
Catalogue

2000

Lapidarium Betlémské kaple, Praha,
Viděno očima kritiků, Letiště Praha Ruzyně
Katalog
Lapidarium of Bethlehem Chapel, Prague,
Seen Through Critics' Eyes,
Prague Ruzyně Airport
Catalogue

2001

Budoucnost a přítomnost Prahy 1,
Projekty: Divadelní 22, Kozi 1
Future and Present of Prague 1,
Projects: Divadelní 22, Kozi 1

2001

Praha 6 na prahu třetího tisíciletí,
Evropská – Tiskárna Orbis, letiště Praha Ruzyně
Prague 6 at the Start of the Third Millennium,
Evropská Rd – Orbis Printing Factory,
Prague Ruzyně Airport

2001

Sál Irské architektonické asociace,
Dublin, Irsko,
AIA Evropská konference
Projekt: Záhřebská 23–25, Cena AIA
Irish Architects Association Hall,
Dublin, Ireland,
AIA Continental Europe Conference
Project: Záhřebská 23–25, AIA Award

2001

Pražský hrad, Rothmayerův sál,
Deset století architektury
Projekt: Letiště Praha Ruzyně
Prague Castle, Rothmayer Hall,
Ten Centuries of Architecture
Project: Prague Ruzyně Airport

2001

Tereziánské křídlo Pražského hradu,
Agentura Prostor, Současná architektura
Projekt: Letiště Praha Ruzyně
Theresian Wing of Prague Castle,
Prostor Agency, Contemporary Architecture
Project: Prague Ruzyně Airport

2001

Národní galerie – Veletřní palác, Praha,
Salon Obce architektů 2001
Projekty: Divadelní 22, Kozi 1
National Gallery – Veletřní Palace, Prague,
Society of Czech Architects Salon 2001
Projects: Divadelní 22, Kozi 1

2002

Sommerakademie, Plauen, Německo –
Urbánní proměny 3 pražských nádraží,
Přístav v Montrealu, Kanada.
Přednáška v cyklu Translokation Urbane,
prof. Magdaleny Jetelové
Sommerakademie, Plauen, Germany –
Urban Transformation of 3 Prague
Railway Stations, Montreal's Harbour
as part of Prof. Magdalena Jetelová's series
Translokation Urbane

2003

Fragnerova galerie, Praha, Čeští architekti v zahraničí
Projekt: Centre Start in Montreal
Katalog
Fragner Gallery, Prague, Czech Architects Abroad,
Project: Start Centre in Montreal
Catalogue

2004

Galerie architektury, Brno, Čeští architekti v zahraničí
Projekt: Centre Start in Montreal
Gallery of Architecture, Brno, Czech Architects
Abroad, Project: Start Centre in Montreal

2004

Novoměstská radnice, Praha,
Proměny Prahy 2
Projekt: Záhřebská 23–25
New Town Hall, Prague,
Transformations of Prague 2
Project: Záhřebská 23–25

2004

Fragnerova galerie, Praha,
Evropská cena za architekturu –
Mies van der Rohe Award
CZ Nominace 97/99/01/03 –
Mezinárodní letiště Praha Ruzyně
Katalog
Fragner Gallery, Prague,
European Architecture Award –
Mies van der Rohe Award
CZ Nominations 97/99/01/03 –
Prague Ruzyně International Airport
Catalogue

2004

Výstavní síň McGill Univerzity, Montreal, Kanada,
„Úhel pohledu – Petr Franta,
architekt 1994–2004“, katalog
Exhibition Hall, McGill University, Montreal, Canada,
“Ways of seeing – Petr Franta,
Architect 1994–2004“, catalogue

Poděkování a kredity autorům, spoluautorům a spolupracovníkům k jednotlivým projektům
Many thanks and credits to authors, co-authors and collaborators in the individual projects

**Soutěž na Wilsonovo
a Masarykovo nádraží, Praha
Competition for Wilson
and Masaryk Railway Stations, Prague
1993**
Autoři / Authors: Michal Brix, Petr Franta
Spolupráce / Collaboration:
Lucie Laštovičková, Pavla Marešová, Josef David

**Na Příkopě 13, Praha 1
Na Příkopě 13, Prague 1
1993 – 1996**
Autoři / Authors: Michal Brix, Petr Franta
Spolupráce / Collaboration:
Hana Kačírková, Jiří Sedláček, Lucie Laštovičková,
Pavla Marešová
Statika / Structure: Miroslav Míka, Miroslav Matějka

**Římskokatolický kostel
a farní budova v Luhačovicích
Roman Catholic church
and parish house, Luhačovice
1993 – 1996**
Autoři / Authors: Michal Brix, Petr Franta
Spolupráce / Collaboration:
Jiří Sedláček, Lucie Laštovičková, Gabriel Zajíček

**Mezinárodní letiště Praha Ruzyně
Prague Ruzyně International Airport
1994 – 1998**
Autoři / Authors: Michal Brix, Petr Franta
Brix & Franta Architekti, s.r.o., Praha, Česká republika
Brix & Franta Architects, Ltd., Prague, Czech
Republic / Asociovaní architekti vývoje designu
projektu; Architekti zodpovědní za architektonický
výraz exteriéru budovy nového rozšíření terminálu
letiště / Associate development architects, architects
responsible for exterior architectural expression for
the new extension of the air terminal building
Spolupráce / Collaboration:
Jiří Sedláček, Lucie Laštovičková, Jaroslav Felix,
Štěpán Sekera, Aleš Rouček, Pavla Marešová
V asociaci / In association with:
Autoři / Authors: David Scott, Darjaia Scott
Scott Associates Architects Inc., Toronto, Canada
Asociovaní architekti vývoje designu projektu,
architekti zodpovědní za veškeré projektové činnosti
spojené s letištěm a letectvím / Associate design
development architects, architects responsible for all
airport and aviation related design issues

Investor / Client: Česká správa letišť, s.p.
Řízení stavby / Managing contractor:
Bouygues Czech Republic
Dozor investora / Supervisor:

British Aerospace Consultancy Services
Statika / Structural Eng.: Křístek, Trčka a spol., s.r.o.
Strojní a technické vybavení budov / Engineering
and technical building equipment: Techniserv, s.r.o.
Venkovní objekty a dopravní řešení
Exterior out-buildings and traffic:
Nikodém a partner, s.r.o.

**Anděl City, Objekt 2, 3, 4;
Plzeňská a Radlická ul., Praha 5
Anděl City, Buildings 2, 3, 4;
Plzeňská and Radlická Street, Prague 5
1998 – 2000**
Autor / Author: Petr Franta
Spolupráce / Collaboration:
Daniel Kříž, Hana Kačírková, Jiří Sedláček,
Markéta Svobodová, Dora Špačková

**Záhřebská 23–25,
Královské Vinohrady, Praha 2
Záhřebská 23–25,
Královské Vinohrady, Prague 2
1998 – 2000**
Autor / Author: Petr Franta
Architekt konzultant / Consulting architect:
Christopher Braddock
Autorská spolupráce / Author Collaboration:
Záhřebská 23–25,
Spolupráce / Collaboration:
Markéta Svobodová, Daniel Kříž, Dora Špačková

**Rekonstrukce podkrovní Kozí 1, Praha 1
Reconstruction into loft apartments,
Kozí 1, Prague 1
2000**
Autor / Author: Petr Franta
Spolupráce / Collaboration:
Hana Kačírková, Jiří Sedláček, Didier Duval

**Divadelní 22, Praha 1
Apartment house Divadelní 22, Prague 1
1999 – 2000**
Autor / Author: Petr Franta
Spolupráce / Collaboration:
Hana Kačírková, Jiří Sedláček, Markéta Svobodová,
Daniel Kříž

**Evropská Business Centre,
Praha 6 / Prague 6
1998**
Autor / Author: Petr Franta
Autorská spolupráce / Author's Collaboration:
František Doležel
Spolupráce / Collaboration:
Helena Doleželová, Dora Špačková, Christian Schwab

**Sídelní útvar Lanškroun
Lanškroun residential proposal
2000**
Autor / Author: Petr Franta
Spolupráce / Collaboration:
Oliva Nosková, Miloš Pavlík, Luděk Podlipný,
Hana Kačírková, Milada Ledvinková-Simpson,
Jiří Sedláček, Štěpán Sekera

**Synagoga Polná, okres Jihlava
Polná synagogue, district of Jihlava
1997 – 2001**
Autoři / Authors: Petr Franta, Michal Brix (1997)
Spolupráce / Collaboration: Hana Kačírková,
Lucie Laštovičková, Markéta Svobodová

**Zastupitelský úřad ČR Londýn
Czech Embassy London, UK
2001**
Autor / Author: Petr Franta
Spolupráce / Collaboration: Jiří Sedláček, Markéta
Svobodová, Luděk Podlipný, Lucie Laštovičková,
Hana Kačírková, Štěpán Sekera, Martin Merger,
Jakub Volka, Christopher Braddock, Milada Simpson,
Alan Willis

**Pěší lávka Karlín–Holešovice, Praha
Footbridge Karlín–Holešovice, Prague
2001**
Autor / Author: Petr Franta
Autorská Spolupráce / Author's Collaboration:
Daniel Kříž, Jaroslav Felix
Spolupráce / Collaboration: Jindřich Ševčík, Alexej Fencel

**Náměstí Jana Palacha
a Aišovo nábreží, Praha 1
Jan Palach Square
and Aleš Embankment, Prague 1
2001**
Autor / Author: Petr Franta
Spolupráce / Collaboration: Hana Kačírková,
Jiří Sedláček, Lucie Laštovičková, Štěpán Sekera,
Luděk Podlipný, Martin Merger, Jakub Volka

**Lee Balter's Castle Garrison, New York
2001**
Autor / Author: Petr Franta
Spolupráce / Collaboration:
Luděk Podlipný, Štěpán Sekera, Miroslav Matějka

**Národní středisko řízení letového provozu
České republiky – Praha Jeneč
Air Traffic Control Center, Prague Jeneč
2001**
Vyzváná soutěž / Invited competition

Autor / Author: Petr Franta
Spolupráce / Collaboration:
Hana Kačírková, Jiří Sedláček, Milada Ledvinková-
Simpson, Štěpán Sekera, Markéta Svobodová,
Luděk Podlipný, Lucie Laštovičková, Martin Merger

**Palác Flora, Praha 3, Vinohrady
Flora Palace, Prague 3
1998 – 2003**
Programová studie / Programme study:
Otto Dvořák
Autoři soutěžního návrhu /
Authors of competition entry:
Petr Franta, Michal Brix, Pavel Mansfeld
Spolupráce na soutěžním návrhu /
Collaboration on competition design:
Jiří Sedláček, Hana Kačírková, Lucie Laštovičková,
Christian Schwab
Projekt / Project:
PETR FRANTA ARCHITEKTI & ASOC., s.r.o.
Petr Franta (ÚR, SP, TD, AD, K), Otto Dvořák
(ÚR, SP, TD, AD, K),
Jiří Sedláček (ÚR, SP, TD, AD, K), Hana Kačírková
(ÚR, SP, TD, AD, K), Pavel Mansfeld (ÚR, SP),
Daniel Kříž (ÚR, SP, TD), Markéta Svobodová
(ÚR, SP, TD), Dora Špačková (ÚR, SP),
Šarka Jindrová (ÚR), Štěpán Sekera (SP, TD, AD),
Jindřich Ševčík (SP), Vladimír Míka (SP, TD),
Lucie Laštovičková (TD, AD), Milada Ledvinková
(TD, AD), Jakub Volka (TD, AD), Luděk Podlipný
(TD, AD), Martin Merger (TD, AD)

Asociovaní architekti / Associated architects:
Jan Špaček (SP, TD), František Doležel (TD)
Vestibul metra / Metro entrance hall:
Metropojekt, Věra Langmaierová
Zeleň / Greenery: Bermak, Vratislav Brabenec
Statika / Structure: Miroslav Matějka
Dopravní inženýrství / Traffic Eng.:
Karel Jarolímek, Jaroslav Míka
TZB / M&E: Zdeněk Havlena
Požár / Fire safety: Martina Doubková
Generální dodavatel / General contractor:
Metrostav, a.s., Divize 9, Ivan Kajer, Roman Čech,
Otto Koval, Petr Vlk, Martin Kosař, Milan Janeček
Divize 7: Daniel Folk, Divize 6: Vladimír Hašek
ÚR – územní rozhodnutí / Land Use Permit
SP – stavební povolení / Building Permit
TD – tendrová dokumentace /
Tender Documentation
AD – Autorský dozor / Author's review
K – kolaudace a dokončení / User's permit

**Masarykovo nádraží, Praha 1
Masaryk Railway Station, Prague 1
2003**
Autor / Author: Petr Franta
Spolupráce / Collaboration:
Jakub Volka, Štěpán Sekera, Lucie Laštovičková,
Hana Kačírková, Jiří Sedláček

**Židle II, Museum Kampa, Praha
Chair II, Museum Kampa, Prague
2003**
Autor / Author: Magdalena Jetelová
Realizace / Realization: Petr Franta
Spolupráce / Collaboration:
Štěpán Sekera, Jan Haubert, Vojtěch Bilšík

**Palác Těšnov, Karlín, Praha 8
Těšnov Palace in Karlín, Prague 8
1999 – 2004**
Autoři / Authors: Petr Franta, Otto Dvořák
Spolupráce / Collaboration:
Hana Kačírková, Štěpán Sekera, Jiří Sedláček,
Luděk Podlipný, Markéta Svobodová, Jakub Volka
Výtvarný návrh zeleně fasády / artist's expression
of green facade: Magdalena Jetelová, Petr Franta

**PVA – Pražský veletržní areál,
Letňany, Praha 9
Prague Trade Fair Grounds,
Letňany, Prague 9
1998 – 2004**
Soutěž / Competition
Autoři / Authors: Petr Franta, Michal Brix, Jan Fibiger
Územní rozhodnutí / Land Use Permit
Autoři / Authors: Petr Franta, Jan Fibiger, Jiří Vasilik
Spolupráce / Collaboration:
Jiří Sedláček, Hana Kačírková, Lucie Laštovičková,
Jakub Volka, Štěpán Sekera, Markéta Svobodová

**Česká čtvrť, Šanghaj
Czech Quarter, Shanghai, China
2002 – 2004**
Master plan
Autoři / Authors: Petr Franta, Vlado Milunič
Spolupráce / Collaboration: Karel Doubner

**Obytné domy
Apartment houses**
Autors / Authors: Petr Franta, Vlado Milunič
Spolupráce / Collaboration:
Jakub Volka, Lucie Laštovičková, Štěpán Sekera,

Luděk Podlipný, Hana Kačírková, Jiří Sedláček,
Anna Deyl, Martin Merger

**Bytový dům Bezovka, Praha 3, Žižkov
Bezovka apartment house, Prague 3, Žižkov
2003 – 2004**
Autor / Author: Petr Franta
Spolupráce / Collaboration:
Jiří Sedláček, Lucie Laštovičková, Hana Kačírková,
Štěpán Sekera, Jakub Volka

**Rodinný dům Rivola, Nebužice, Praha 6
Rivola family residence, Nebužice, Prague 6
2003 – 2004**
Autoři / Authors: Petr Franta, Petr Kalný
Spolupráce / Collaboration:
Jiří Sedláček, Štěpán Sekera, Lucie Laštovičková,
Jakub Volka

**Obchodní dům Ružinov, Bratislava, SR
Ružinov Shopping Centre, Bratislava, Slovakia
2004**
Autor / Author: Petr Franta
Spoluautor / Co-author:
Ján Bahna (stávající budova / existing building)
Spolupráce / Collaboration:
Jiří Sedláček, Hana Kačírková, Lucie Laštovičková,
Jakub Volka, Štěpán Sekera

**Museum skla Moser, Karlovy Vary
Moser Glass Museum, Karlovy Vary
2004**
Autor / Author: Petr Franta
Koncept musea / Museum concept:
Petr Franta, Magdalena Jetelová
Spolupráce / Collaboration:
Hana Kačírková, Jiří Sedláček, Jakub Volka,
Štěpán Sekera, Lucie Laštovičková

**Nákladové nádraží Žižkov, Praha 3
Žižkov Freight Railway Station, Prague 3
2004**
Autor / Author: Petr Franta
Spolupráce / Collaboration:
Jiří Sedláček, Hana Kačírková, Lucie Laštovičková,
Jakub Volka, Štěpán Sekera

Jmenný rejstřík
Name index

- Ando, Tadao 18
Armstrong, Louis 11
Bahna, Ján 113
Balter, Lee 72
Bilišič, Vojtěch 113
Bitnar, Tomáš 103
Bonhomme, Jean-Pierre 108
Brabenec, Vratislav 113
Braddock, Christopher 112
Brikcius, Eugen 11, 52, 110
Brix & Franta Architekti, spol. s r.o.
Brix & Franta Architects, Ltd. 101, 104, 108, 112
Brix, Michal 13, 14, 21, 25, 26, 40, 94, 101, 104, 106, 109, 111, 112
Brook, Peter 11
Cendelin, Miloš 108
Cormier, Ernest 12, 13, 16
Čapek, Karel 10
Čapek, Josef 10
Čech, Roman 113
Čermák, František 11, 12, 13
David, Josef 112
de Meuron, Pierre 18, 19
De Nova Associates 101, 102
Deyl, Anna 113
Dmejchalová, Iva 110
Doležel, František 112
Doleželová, Helena 112
Doubková, Martina 113
Doubner, Karel 113
Drury, Richard 116
Dudaček, Lubomír 109
Duncan, Ann 108
Dunne & Skjaevestadt, architects 102
Duval, Didier 112
Dvořák, Otto 110, 113
Falta, Ladia, Patricia 102, 103
Faturiková, Lucie 109
Felix, Jaroslav 112
Fencel, Alexej 112
Fenclová, Mirka 109
Fibiger, Jan 113
Fiset Miller Vinois Architects 101, 102
Folk, Daniel 113
Forman, Miloš 10, 11
Franta, Petr 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 28, 41, 48, 51, 52, 54, 55, 69, 71, 78, 79, 85, 96, 103, 104, 105, 108, 109, 110, 111, 112
Freedman, Adele 108
Fuxa, Lubomír 45, 46, 47, 50, 87
Gebert, Jiří 12, 106
Gehry, Frank, O. 105
Gočár, Josef 12, 13
Grégr, Vladimír 94
Guillen, Gabriel, Gomez 103
Gübelová, Michaela 109
Halik, Pavel 34, 109, 110
Hanel, Olaf 19, 108
Harper MacKay Architects 104
Hašek, Vladimír 113
Haubelt, Jan 113
Havlena, Zdeněk 112
Havlová, Ester 41, 44, 62, 63, 64, 65
Havránek, Václav 12
Hejhálek, Jiří 109
Henderson, A.M. 102
Herzog, Jacques 18, 19
Horský, Jiří 108
Hrabětová, Jana 109
Hvizďala, Karel 109
Chalupecký, Jindřich 11
Chytilová, Věra 10, 11
Janák, Pavel 10, 12, 13
Janata, Michal 108
Janeček, Milan 113
Janik, Miloslav 109
Jarešová, Viera 116
Jarolimek, Karel 113
Jeník, Vladimír 78
Jerie, Karel 108
Jesenská, Milena 10
Jetelová, Magdalena 12, 15, 81, 85, 101, 103, 107, 111, 113, 116
Jungmann, Aleš 35
Juráček, Pavel 10, 11
Jurkovič, Dušan 13, 14, 34
Kačírková, Hana 109, 112, 113
Kafka, Franz 10
Kajser, Ivan 113
Kalný, Petr 107, 113
Kasí, Jan 109
Kolář, Jiří 109
Koolhaas, Rem 20
Kopecký, Václav 13, 14
Kosař, Martin 113
Kosková, Jarmila 103
Kotek, Jaroslav 109
Kotěra, Jan 13
Koval, Otto 113
Kratochvíl, Petr 34, 109
Krejcar, Jaromír 10
Křístek, Trčka a spol., s.r.o. 112
Křístek, Vladimír 108
Kříž, Daniel 112, 113
Kundera, Milan 10
Kysela, Ludvík 11
Lambert, Phyllis 116
Langmaierová, Věra 113
Laštovičková, Lucie 112, 113
Le Corbusier 24
Ledvinková-Simpson, Milada 12, 113
Legendre, Michel 104
Lemoigne, Serge 108
Lepage, Jocelyne 108
Lévesque, Robert 108
London, Mark 108
Lyčka, Zdeněk 116
Maldon, Terence 108
Maldon, Terence 108
Mansfeld, Pavel 106, 113
Marešová, Pavla 112
Matějka, Miroslav 112, 113
Mayer, Hannes 24, 25
McDonald, John 108
Merger, Martin 112, 113
Mies van der Rohe 25, 105, 111
Mika, Jaroslav 113
Mika, Vladimír 112, 113
Miller, Jerry 19, 112
Milunić, Vlado 84, 105, 107, 109, 113
Munk, Eva 109
Nikodém a partner, s.r.o. 112
Nosková, Oliva 112
Oberstein, Ivo 25, 26
Ogden Franta Architects 101, 102
Ogden, James 16, 17, 101
Olmstead, Frederick, Law 21, 22
Paul, Gustav 12, 13
Pavlik, Miloš 112
Pecháčková, Marcela 109
Petr Franta Architekti & Assoc., spol. s r.o.
Petr Franta Architects & Assoc., Ltd. 101, 105
Piano, Renzo 18
Plečník, Josip 10
Podlipný, Luděk 112, 113
Pometto, Jiří 109
Profousová, Hana 109
Procházka, Zdeněk 108
Pšenička, František 109
Rick Mather Architects 103
Robert, Marie-Claude 108
Roberto Brambilla & Petr Franta Architects and Planners 101, 102
Robillard, Jean-Louis 108
Rossman, Zdeněk 25
Rouček, Aleš 112
Santini-Aichel, Jan, Blažej 34
Sartre, Jean-Paul 11
Scott Associates Architects Inc., 105, 112
Scott, Darija 26, 112
Scott, David 26, 112
Sedláček, Jiří 112, 113
Sedlák, Jan 109
Sedláková, Radomíra 109
Sekera, Štěpán 112, 113
Scheinplugová, Olga 10
Schorm, Evald 10, 11
Schwab, Christian 112
Skuhrovská, Pavla 109
Snider, Jacinthe L. 108
Stock, J., Wolfgang 109
Svobodová, Markéta 112, 113
Ševčík, Jindřich 112, 113
Ševčík, Jiří 108
Škarda, Martin 89
Šlapeta, Vladimír 15, 109, 116
Špaček, Jan 113
Špačková, Dora 112
Štecha, Pavel 30, 31, 33, 34, 35, 36, 37, 39, 43, 52, 53, 55, 57, 68, 59, 60, 61, 68, 69, 105
Štěrba, Libor 103
Švácha, Rostislav 109
Tasso, Lily 108
Tenzer, Antonín 12
Tichá, Jana 109
Tichý, František 11
Trunec, Štěpán 109
Tyl, Oldřich 11
Vaic, Miroslav 108
Vasiluk, Jiří 113
Vaverka, Jiří 109
Velinger, Jan 109
Vlk, Petr 113
Volka, Jakub 112, 113
Vomáčka, Josef 109
Votický, Robert 109
Willis, Alan 112
Zajíček, Gabriel 112
Žantovská-Murray, Irena 28, 109, 116

Poděkování / Acknowledgements

Zvláštní poděkování / Special thanks to:

Phyllis Lambert – za podporu obou projektů „Na hraně“ a „Úhel pohledu“
for support of both projects „On the Edge“ and „Ways of Seeing“

Irena Žantovská-Murray – za obětavou kurátorskou práci
a stále trvající architektonický dialog i ve vážných životních situacích
for dedicated curatorial work
and ongoing architectural dialogue even in stressful life situations

Magdalena Jetelová – za neustálou inspiraci, ale též za příspěví k této publikaci
for constant inspiration and also for contribution to this publication

Vladimír Slapeta – za příspěví do obou publikací
a zároveň za hezké hovory o architektuře v ateliéru
for his contribution to both publications
and as well for involved debates about architecture in my loft studio

Petr Franta děkuje všem, bez nichž by nebylo možné tento projekt realizovat:
Petr Franta is grateful to the many individuals and institutions who contributed
to the catalogue and the exhibition:

Montreal:
David Covo, McGill University; Howard Davies, McGill University;
Lada Patricia Falta; Michael Franta; Olaf Hanel; Viera Jarešová, Czech Consulate;
Miroslav Kožich, Czech Airlines; David Krawitz, McGill University; Jerry Miller;
James Ogden; Irena Žantovská-Murray

School of Architecture, McGill University; Canadian Architecture Collection,
McGill University; Canadian Centre for Architecture; McCord Museum
of Canadian History; McGill University, Rare Books and Special Collections

New York:
Lee Balter

London:
Christopher Braddock, Alan Willis, Irena Žantovská-Murray

Praha:
Leopold Bareš, Eugen Brikcius, Michal Brix, Karel Doubner, Richard Drury,
Otto Dvořák, Boris Gaydecka, Pavel Halík, Milan Hon, Jana Chaloupková,
Danuše Kolenová, Petr Kratochvíl, Pavel Krejčí, Milena Lamarová,
Zdeněk Lyčka, Vlado Milunić, Mojmir Ranný, Soňa Ryndová, Štěpán Sekera,
Pavel Štecha (in memoriam), Rostislav Švácha, Jakub Volka

Ladislav Honeiser, Magistrát hlavního města Prahy, Útvar rozvoje hl. m. Prahy
City Development Authority Prague

Projekt podpořili / Project sponsors:

ÚHEL POHLEDU WAYS OF SEEING

současné projekty
current projects
Petr Franta 1994 – 2004

Výstava pořádaná Odborem kulturních a krajaňských vztahů Ministerstva zahraničních věcí ve spolupráci s Fakultou architektury Českého vysokého učení technického a ateliérem Petr Franta Architects & assoc., s.r.o. přináší současné projekty architekta Petra Franty; navazuje na výstavní projekt „Na hraně“, věnovaný předchozí kanadské tvorbě (Praha, Fragnerova galerie 2000). Tato výstava představuje projekty a sleduje profesionální vývoj architekta Franty po jeho návratu do Prahy počátkem devadesátých let.

Organised by the Culture and Compatriot Relations Department, Ministry of Foreign Affairs, Czech Republic, in collaboration with the Faculty of Architecture, Czech Technical University (CVUT) and Petr Franta Architects & Associates, Prague, the current project serves as a sequel to the exhibition of architect Petr Franta's earlier work in Canada (Prague, Fragner Gallery of Architecture, 2000). The present exhibition traces Franta's projects and professional development after his return to Prague in the early 1990s.

PROJEKT PODPOŘILI / PROJECT SPONSORS:

Ministerstvo zahraničních věcí České republiky, odbor kulturních a krajaňských vztahů
Czech Ministry of Foreign Affairs, Culture and Compatriot Relations Department
České aerolinie a.s., Ranný architects, Davis Langdon, London, U.K.,
Klub a divadlo Lávka, Sipral a.s.

Putovní výstava současných projektů / A travelling exhibition of current projects
Vernisáž / Opening: Montreal, McGill Exhibition Hall 18 / 10 / 2004

KURÁTOR VÝSTAVY / EXHIBITION CURATOR:

Irena Žantovská-Murray

ORGANIZACE VÝSTAVY / ORGANIZATION OF THE EXHIBITION:

David Krawitz, Irena Žantovská-Murray, Petr Franta

GRAFICKÁ ÚPRAVA / GRAPHIC DESIGN:

Aleš Douša

TEXTY KATALOGU / TEXTS BY:

Zdeněk Lyčka, Vladimír Šlapeta, Irena Žantovská-Murray, Petr Franta, Viera Jarešová

TEXTY PŘELOŽIL / ENGLISH TRANSLATIONS: Richard Drury

FOTO / PHOTOGRAPHY:

Pavel Štecha, Ester Havlová, Lubomír Fuza, Antonín Kratochvíl, Antonín Vodák,

Petr Franta, Aleš Jungmann, Michal Brix

MODELY / MODELS: Vladimír Jeník Architektonické modely, Martin Škarda, Jakub Frýdl,

Atelier Petr Franta Architects & Assoc., Vlado Milunić, Atelier VM

EXPONÁTY A FOTOGRAFIE ZAPUŽČILI / EXHIBITS AND PHOTOGRAPHS LENT BY:

Útvar rozvoje hl. m. Prahy (mapa Prahy 1926)

The Prague City Planning Department (Prague map 1926);

prof. Vladimír Šlapeta

NÁVRH VÝSTAVY / EXHIBITION DESIGN: Petr Franta

INSTALACE VÝSTAVY / INSTALLATION OF THE EXHIBITION:

McGill Exhibition Hall, Montreal, Howard Davies, Petr Franta

Katalog vytiskla / Catalogue printed by: tiskárna GTA, Plzeňská 62, Praha

© essays: Vladimír Šlapeta, Irena Žantovská-Murray, Petr Franta

© photography: Pavel Štecha, Ester Havlová, Lubomír Fuza, Antonín Kratochvíl

© design: Aleš Douša

All rights reserved.

Nejsem odborník, dovolím si však vyjádřit svůj pocit, který ve mně zanechává architektura a práce pana architekta Franty.

Prostředí, ve kterém žijeme, má na naše chování podstatný vliv. Člověk obklopen krásou, harmonií a souladem se podvědomě chová krásně a harmonicky. Ve městě či obci, jež má svou atmosféru, je cítit historii, osudy lidí, zachovává naše vzpomínky, známe jeho zákoutí, jeho domy, ulice, stromy v parcích, dlažbu chodníků, se cítíme dobře. Ve městě, které citlivě a s pokorou navazuje na architekturu předešlých generací, které sleduje současné potřeby lidí, které dá vyniknout talentu architekta, se nám jistě bude žít příjemně i v časech budoucích.

Petr Franta, moderní a odvážný architekt, tyto mé představy o městě, jeho architektuře a přístupu člověka naplňuje. Jeho práce nabízejí nová řešení, jiná vidění reality a nově vnímání krásy. Ve svém umění stavět však uchovává formy, které nám nejsou cizí, které nás oslovují. Jednotlivé detaily jsou jednoduché a jsou spojeny s jakýmsi známým pocitem.

Pan architekt Franta, kterého jsem měla tu čest poznat, na mne udělal dojem svou skromností a otevřeností. Až se mi nechtělo věřit, že je to ten člověk, kterého nejnovější pražské stavby mímám a při svých procházkách poznávám. Jsem ráda, že můžu být u toho, když se Petr Franta „vrací“ do Kanady a prezentuje zde i své práce vytvořené již za svého pobytu v Praze. Je dobře, že obohacuje českou architekturu o svého génia.

S velkým potěšením jsem využila možnost přispět několika slovy u příležitosti jeho montrealské výstavy.

Although I'm not an expert, I'd like to express the feeling I get from the architecture and work of Petr Franta.

The environment we live in has a fundamental influence on our behaviour. Surrounded by beauty and harmony, we subconsciously behave in a beautiful and harmonious way. In the town or village that have their own particular atmosphere, you can sense its history and people's fates; it preserves our memories, we know its nooks and corners, its houses, streets, the trees in the parks, the stones of the pavements, and we feel good. The city that sensitively and humbly follows on from the architecture of preceding generations, which meets people's present-day needs and which fosters an architect's talent, will be a pleasant place to live in the future as well.

Petr Franta, a bold and modern architect, fulfils these ideas of mine about the city, its architecture and the approach of man. His work provides new solutions, other ways of seeing reality and new perceptions of beauty. In his art of building, however, he preserves forms that are not alien to us, ones that we can identify with. Individual details are simple and linked with some familiar feeling.

Architect Franta, whom I've had the privilege of getting to know, impressed me with his modesty and openness. It was almost impossible to believe that this is the man whose latest Prague buildings I've passed by and become acquainted with on my walks. I'm very glad to be here at Petr Franta's 'return' to Canada, presenting his work created during his period back in Prague. It's a good thing that he's enriching Czech architecture with his genius.

It's been a great pleasure to be able to contribute a few words on the occasion of Petr Franta's Montreal exhibition.

JUDr. Viera Jarešová,
generální konzulka
General Consul
Montreal

Pražské projekty
Projects in Prague

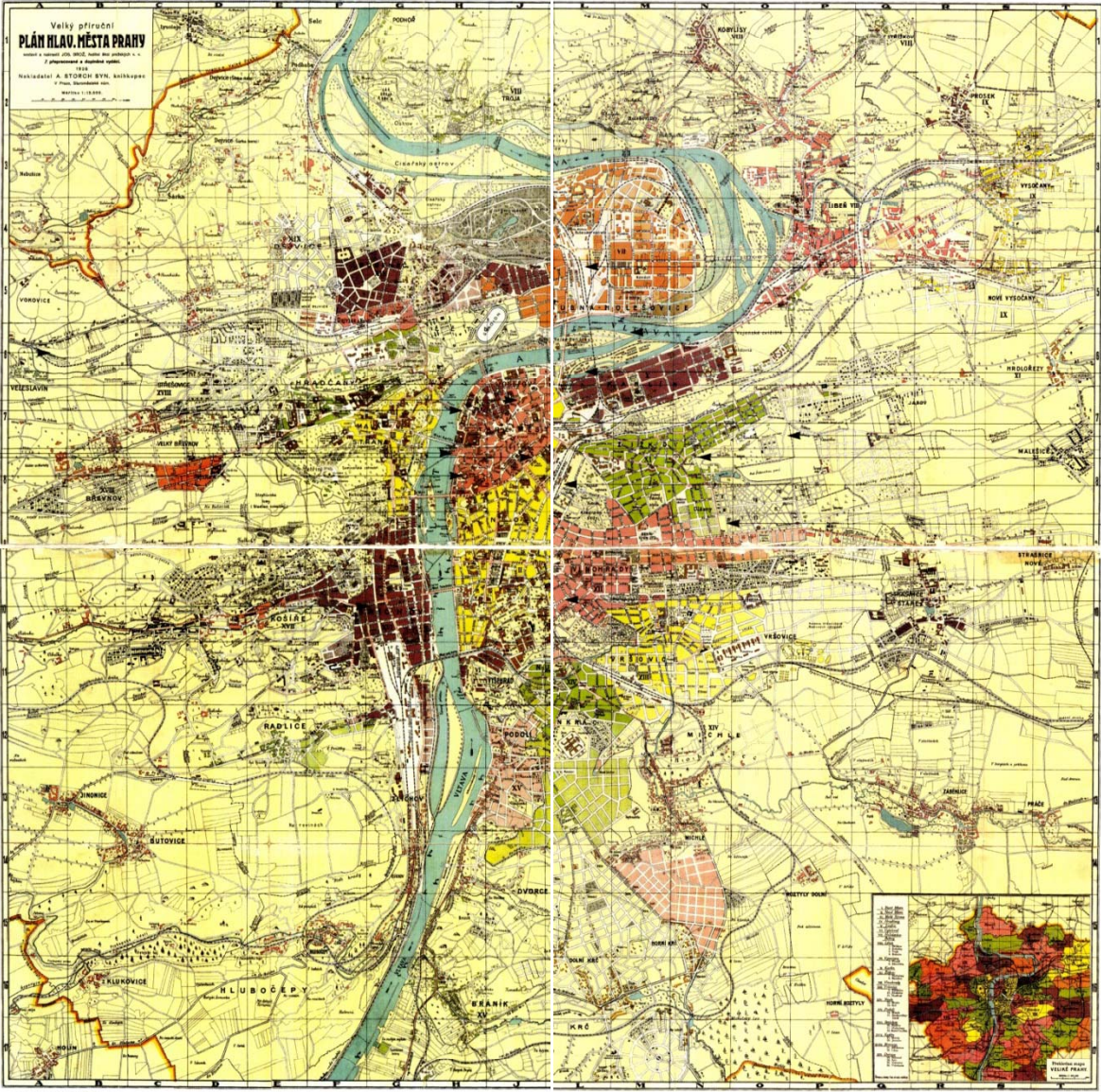
← LETIŠTĚ RUŽYNĚ / RUŽYNĚ AIRPORT

EVROPSKÁ BUSINESS CENTRE

KOŽÍ 1
PALACHOVO NÁMĚSTÍ / PALACH SQUARE

KLUB LÁVKA / LÁVKA CLUB
PŘÍKOPY 13
DIVADELNÍ 22

ANDĚL CITY

PVA LETŇANY →

NÁDRAŽÍ HOLEŠOVICE-BUBNY
HOLEŠOVICE-BUBNY RAILWAY STATION

PĚŠÍ LÁVKA / FOOTBRIDGE

PALÁC TĚŠNOV / TĚŠNOV PALACE

MASARYKOVO NÁDRAŽÍ / MASARYK RAILWAY STATION
NÁKLADOVÉ NÁDRAŽÍ / RAILWAY STATION ŽIŽKOV
BEZOVKA

WILSONOVO NÁDRAŽÍ / WILSON RAILWAY STATION

PALÁC FLORA / FLORA PALACE

ZÁHŘEBSKÁ 23-25